

KUOPIO

SIILINJÄRVI

Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakenne- suunnitelma 2040-luvulle

STRATEGINEN
MAANKÄYTTÖ 2024

Sisällys

1 Johdanto	5
2 Lähtökohdat	7
2.1 Tarkastelualue ja -kausi	7
2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	8
2.3 Maakunnalliset tavoitteet.....	8
2.4 Yleiskaavat ja aiemmat rakennesuunnitelmat.....	9
2.5 Kuopion ja Siilinjärven strategiat.....	9
2.6 Maakunta- ja seututason suunnitelmat	10
2.7 Kuopion ja Siilinjärven väestönkasvu ja kehitys	12
2.8 Asuntotuotanto ja asuminen	15
2.9 Työpaikat, elinkeinorakenne ja työssäkäyntiliikenne	18
2.10 Palvelut ja palveluverkosto	19
2.11 Luonnonolosuhteet, maisema- ja viherverkosto.....	21
2.12 Muut lähtökohdat ja ohjelmat	22
3 Tavoitteet	25
3.1 Kaupunkirakenteen tavoitteet.....	25
3.2 Väestösuunnitteet	26
3.3 Asuntotuotannon ja asuinalueiden tavoitteet.....	27
3.4 Työpaikkojen ja yritysalueiden tavoitteet.....	28
3.5 Viherverkoston tavoitteet.....	28
3.6 Liikenteen ja liikkumisen tavoitteet.....	29
3.7 Palveluverkoston tavoitteet.....	30
4 Skenaariot	31
4.1 Asuinalueiden skenaariot	31

4.1.1 Asuinalueskenaario 1, Kuopion kaupunki panostaa pientalotonttituotantoon.....	31
4.1.2 Asuinalueskenaario 2, Kuopion kaupunki täydentää ja keskittyy kerrostaloihin/ tiiviseen asumiseen.....	33
4.1.3 Asuinalueskenaario 3, Siilinjärven asuinalueet	35
4.2 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaariot	36
4.2.1 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaario 1: suuri teollisuuslaitos Sorsasalossa.....	36
4.2.2 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaario 2: sekalainen pienteollisuusalue Sorsasalossa	36
5 Suunnitelma.....	38
5.1 Maankäytön kehityskuva.....	38
5.1.1 Muutokset edellisestä kaupunkirakennesuunnitelmasta ja kaavoista	39
5.1.2 Kaupunkirakenteen vyöhykkeet.....	43
5.2 Asuinalueet	47
5.2.1 Merkittävät kerrostaloalueet.....	47
5.2.2 Merkittävät pientaloalueet.....	52
5.2.3 Selvitysalueet	55
5.3 Yritys- ja elinkeinoalueet	56
5.3.1 Merkittävät yritysalueet	57
5.3.2 Selvitysalueet	63
5.4 Viherverkko	63
5.5 Liikenne ja liikkuminen	64
5.5.1 Liikenneväylät	64
5.5.2 Joukkoliikenne	66
5.5.3 Jalankulku ja pyöräily	67
5.5.4 Vesi- ja raideliikenne	68
5.6 Palveluverkko	68
5.6.1 Kuopion keskusta	70
5.6.2 Aluekeskukset	70
5.6.3 Palvelukeskukset.....	70
5.6.4 Lähipalveluita sisältävät alueet	71

5.6.5 Kauppakeskukset ja kaupan palveluiden keskittymät	71
6 Vaikutustenarviointi	73
6.1 Vaikutukset asukkaisiin ja väestörakenteeseen	73
6.2 Vaikutukset yritysten toimintaan	73
6.3 Vaikutukset ilmastoon ja ympäristöön	74
6.4 Vaikutukset saavutettavuuteen, liikenteeseen ja liikkumiseen	75
6.5 Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön	76
6.6 Vaikutukset infrastruktuuriin.....	76
6.7 Vaikutukset yksityisiin ja kaupan palveluihin	77
7 Osallistaminen ja vuorovaikutus	78
8 Lähteet	81

Liitteet:

Liite 1: väestön määrä

Liite 2: väestömäärän muutos

Liite 3: työpaikkojen määrä

Liite 4: työpaikkamäärän muutos

Liite 5: uudet asuinrakennukset 2015–2023

Liite 6: liikenne

Liite 7: viherverkosto

Liite 8: palveluverkosto

Liite 9: merkittävät kerrostaloalueet

Liite 10: merkittävät pientaloalueet

Liite 11: merkittävät yritysalueet

Liite 12: kaupunkirakenteen vyöhykkeet

Liite 13: yleiskartta

Liite 14: vaikutusten ennakoarviointi Kuopion päätöksenteossa

Liite 15: yleisökyselyn raportti

1 Johdanto

Kaupunkirakennesuunnitelma on strateginen maankäytön suunnitelma, jolla toteutetaan Kuopion ja Siilinjärven kaupunki- ja kuntastrategioita. Siinä tarkastellaan ja visioidaan Kuopion ja Siilinjärven eteläosan muodostaman ydinkaupunkialueen maankäyttöä ja liikennettä 2040-luvulle saakka. Kaupunkirakennesuunnitelma tukee kaupungin kasvua ja elinvoimaa ja esittää vaihtoehtoja asuntotuotannon ja työpaikkojen kasvualueiksi. Kaupunkirakennesuunnitelma ohjaa Kuopion ja Siilinjärven kaavoitusta, maanhankintaa ja asuntotuotannon ohjelmointia. Suunnitelma ei ole kaavojen tavoin oikeusvaikutteinen, mutta kaupunginvaltuustojen hyväksymänä strategisena suunnitelmana sillä on tärkeä osayleiskaavoitusta ja asemakaavoitusta ohjaava vaikutus.

Kuopiolle on laadittu erilaisia kaupunkirakennesuunnitelmia kahdeksan kappaletta vuosien 1961–2015 välisenä aikana. Tämä suunnitelma on lajissaan yhdeksäs. Edellinen kaupunkirakennesuunnitelma on vuodelta 2015, jonka jälkeen Kuopioon on liittynyt Juankosken kaupunki ja väkiluku on noussut noin 124 000 asukkaaseen vuoden 2023 lopulla.

Suurimpana uudistuksena tässä kaupunkirakennesuunnitelmassa on Kuopion ja Siilinjärven yhteistyö. Suunnitelma-alue kattaa osia molemmista kunnista ja kunnat ovat laatineet suunnitelmaa yhdessä.

Kaupunkirakennesuunnitelman taustalla on Kuopion uusin väestösuunnite. Vuoteen 2040 asti ulottuva suunnite hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 2022. Tarkemmalla suunnittelualueella suunnite ulottuu vuoteen 2030 saakka. Kuopion tavoitteellinen väestönkasvu on väestösuunnitteessa vuoteen 2040 saakka keskimäärin noin 0,8 % ja noin 1 000 asukasta vuodessa. Suunnitteen lisäksi on laadittu työaineistoksi perusennuste, jossa väestönkasvu vuoteen 2040 on keskimäärin noin 0,5 % ja noin 640 asukasta vuodessa. Perusennusteen mukaan Kuopion väkiluku on noin 133 000 asukasta vuonna 2040. Väestösuunnitteessa vastaava väestömäärä on noin 140 000 asukasta. Väestömäärien erot tulevat pääasiassa muuttovoitto-odotuksesta. Väestösuunnitteessa on myös odotettu syntyvyyden palautuvan hieman nykyistä korkeammalle, noin vuosien 2017–2018 tasolle.

Ennusteen toteutumisen edellytyksenä on keskimäärin noin 1000 uuden asunnon vuosituotanto 2040-luvulle saakka. Tuotantotarve riippuu väestönkasvuennusteen lisäksi myös vanhojen asuntojen poistumasta. Väestönkasvu, asuntomarkkinatilanne, sisäinen muuttoliike sekä uusien asuntotuotantoalueiden ja täydennysrakentamisen toteutuminen vaikuttavat merkittävästi kaupunkirakenteen kehitykseen.

Kaupunkirakennesuunnitelmassa hyväksytään Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kasvusuunnat sekä asumiselle ja työpaikoille varattavat laajenemisaalueet. Etelässä kasvu suuntautuu Hiltulanlahden omakotivaltaisen alueen jälkeen Vanuvuoren omakotivaltaiselle alueelle ja lännessä kerrostalovaltaisten Savilahden ja Savisaaren alueiden jälkeen Neulaniemeen. Uusien asuntoaluevarauksien lisäksi täydennysrakentaminen on asuntorakentamisen painopiste.

Seuraavat vuodet 2040-luvulle ovat kiinnostavia monesta näkökulmasta: ilmastonmuutos, syntyvyyden lasku, etätyö, maahanmuutto sekä hyvinvointialueuudistus tulevat varmasti osaltaan vaikuttamaan Kuopion ja Siilinjärven alueella. Osa ilmiöistä on tuoreita, osa taas pitkään jatkunutta kehitystä.

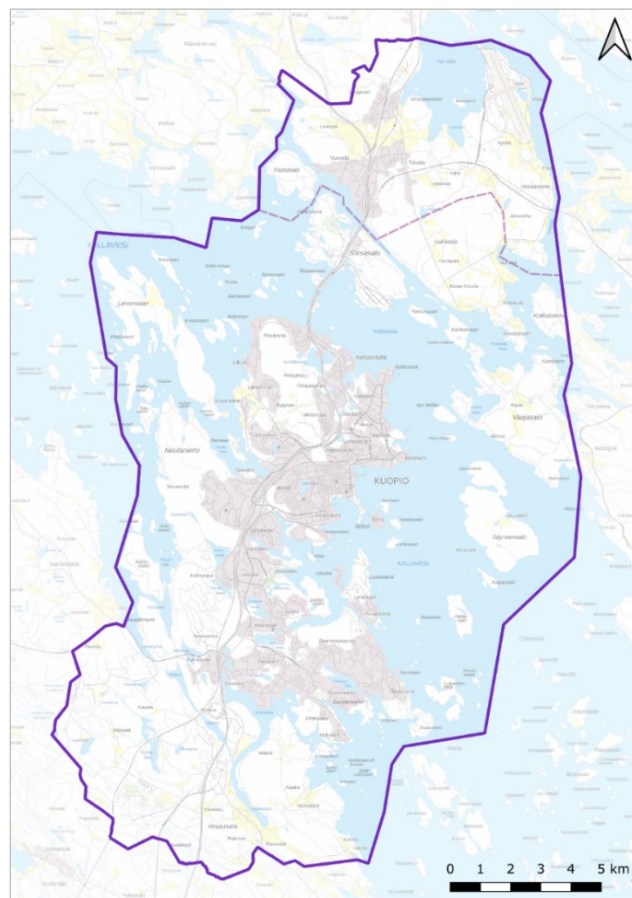
Tämän suunnitelman on laatinut Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen strateginen maankäyttö -yksikössä kaupunkisuunnittelija Juho-Pekka Hukkanen, ja työtä ovat ohjanneet yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen, kaupunkisuunnittelujohtaja Ilkka Laine sekä Siilinjärven kaavoituspäällikkö Timo Nenonen. Palveluverkkoa ja väestösuunnitetta koskevissa osuuksissa suuren työpanoksen on antanut kaupunkisuunnittelija Pasi Ronkainen. Työtä ovat työstövaiheessa kommentoineet useat Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan asiantuntijat.

2 Lähtökohdat

2.1 Tarkastelualue ja -kausi

Tässä työssä tarkasteltava alue käsittää nk. Kuopion keskeisen kaupunkialueen sekä Siilinjärven kunnan eteläosan. Kuopion keskeiseen kaupunkialueeseen lasketaan kuuluvaksi tässä työssä Sorsasalo, Kuopion niemi läheisine saarineen ja Hiltulanlahden seutu. Tarkastelualueeseen on otettu mukaan myös Ranta-Toivala sekä Hepomäen, Heinjoen ja Vanuvuoren alueet Kuopion eteläpuolelta. Siilinjärven kunnan puolella tarkastelualueen rajaus noudattaa v. 2022 hyväksytyt Etelä-Siilinjärven yleiskaavan rajausta, johon kuuluvat Vuorelan, Toivalan, Rissalan, Jännevirran sekä Haapamäen ja Mustikkamäen alueet. Välittömästi tarkastelualueen ulkopuolella sijaitsevia alueita sivutaan suunnitelmassa myös lyhyesti.

Tarkastelukausi ulottuu 2040-luvulle eli noin 20 vuoden päähän suunnitelman laatimisesta. Tarkastelukausi on ollut noin 15–20 vuotta myös edellisissä kaupunkirakennesuunnitelmissa.

Kuva 1 kaupunkirakennesuunnitelman aluerajaus ja Kuopion ja Siilinjärven välinen kuntaraja.

2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää maakunta-, yleis- ja asemakaavojen ohella. Tavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteiden tarkoituksena on myös edistää kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvata valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaista toteuttamista. (https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VATp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s14.12.2017_FI.pdf katsottu 28.8.2023)

Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2017, jolla korvattiin vuonna 2000 hyväksytyt ja 2008 päivitettyt tavoitteet. Viimeisin uudistus valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on tullut siis edellisen kaupunkirakennesuunnitelman jälkeen ja tässä uudistuksessa tavoitteista tehtiin yleispiirteisempiä ja korostettiin niiden merkitystä erilaisten yhteiskunnallisten muutosten kannalta. Keskiössä on mm. ilmastonmuutoksen torjunta, kaupungistuminen, luonnon monimuotoisuus, väestön muuttuminen ja elinkeinojen uusiutuminen.

(https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164435/YM_2022_27.pdf katsottu 28.8.2023)

2.3 Maakunnalliset tavoitteet

Tällä hetkellä tarkastelualueella on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040:n 1. vaihe (1.2.2019 alkaen) sekä Kuopion seudun maakuntakaava vuodelta 2008 (muutoksia 2011, 2014 ja 2018). Pohjois-Savon maakuntakaava 2040:n 2. vaihe on parhaillaan tekeillä ja kaavaehdotus on suunnitelman mukaan nähtävillä syksyllä 2023. Kaavaluonnoksessa keväällä 2023 oli kaksi erilaista vaihtoehtoa: VE1 Kyvykäs uudistuja sekä VE2 Rohkea kasvaja. Vaihe 2 tulee kumoamaan aiemmat maakuntakaavat. Tämänhetkinen kaavaehdotus on yhdistelmä näistä kahdesta vaihtoehtoisesta suunnitelmasta.

Maakuntakaava on yleispiirteisin suunnitteluohje kuntien kaavoitukselle. Sen tavoitteena on välittää alueidenkäytön tavoitteet kuntakaavoitukseen ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisten yleis- ja asemakaavojen alueella muutoin kuin niitä muutettaessa.

2.4 Yleiskaavat ja aiemmat rakennesuunnitelmat

Kuopion maankäyttöä on ohjattu 1950-luvulta lähtien yleiskaavoilla ja rakennesuunnitelmilla. Tähän mennessä yleiskaavoja on hyväksytty neljä kappaletta ja rakennesuunnitelmia on laadittu kahdeksan. Kaupungin suunnittelu ja rakentaminen ovat edenneet Kuopiossa perinteisesti lähiö tai alue kerrallaan, ja lähiöiden rakentaminen on tapahtunut melko lyhyen ajan kuluessa. Kuopion vanhoille lähiöille on tyypillistä, että ne ovat melko tiiviitä ja ne tukeutuvat omiin palvelukeskuksiin tai pienempimuotoisiin lähipalveluihin. Kuopion asuntoalueilla oli ennen melko paljon sekä julkisia että yksityisiä lähipalveluita, mutta vuosikymmenten mittaan palvelujen määrä on niissä selvästi vähentynyt.

Siilinjärvellä ensimmäiset yleiskaavat hyväksyttiin 2010-luvun alussa, jonka jälkeen taajama-alueet ja pääosa ranta- ja kyläalueista on yleiskaavoitettu. Kaupunkirakennesuunnitelman kattama alue Siilinjärvestä kuuluu kokonaisuudessaan Siilinjärven eteläosan yleiskaavaan, joka vahvistettiin vuonna 2022.

Kuopion yleiskaavatyön laadinnan tueksi ja täydentämiseksi on Kuopiossa laadittu kahdeksan kaupunkirakennesuunnitelmaa, joista viimeisin vuonna 2015.

Kaupunkirakenne 2030-luvulle -suunnitelmassa lähtökohtana oli silloisen väestöennusteen mukainen 1200 vuosittainen väestönkasvu Kuopiossa. Vuotuiseksi asuntotuotannon tarpeeksi arvioitiin 700–800 asuntoa. Pientaloalueiden kasvusuunniksi esitettiin Hiltulanlahtea ja Vanuvuorta ja kerrostalovaltaisten alueiden suunniksi Savilahtea, Savisaarta sekä Neulaniemeä. Runtas täydennysrakentaminen asuntotuotantoon liittyen nähtiin myös erityisen tärkeänä.

Yritystonttien laajenemissuuntina oli mainittu Hepomäki, Savilahti ja Pieni Neulamäki. Sorsasalon osalta pohdittiin mahdollisen (tuolloin hankevaiheessa olleen ja myöhemmin kumoutuneen) sellutehdashankkeen vaikutuksia maankäyttöön, kuten siltayhteyteen Ranta-Toivalan puolelle. Työpaikkojen kasvutavoite oli asetettu 1000 työpaikkaan/vuosi.

2.5 Kuopion ja Siilinjärven strategiat

Sekä Siilinjärvi että Kuopio ovat hyväksyneet omat strategiansa vuonna 2022. Siilinjärven strategiassa vuosille 2022–2025 ”Siilinjärvi on Suomen sykkivin kasvukunta, ihmisen kokoiselle elämälle.” Numeerisiksi tavoitteiksi on otettu 50–150 hengen vuotuinen väestönkasvu ja 100 työpaikan lisäys

vuosittain. Listattuja strategisia tavoitteita ovat mm. toimivat yhteydet, yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten vahvistaminen, elinvoiman kehittäminen ympäristöä kunnioittaen, laadukas kaavoitus ja ajankohtainen maankäyttöpolitiikka, sekä sujuva ja turvallinen liikkuminen.

Kuopion strategia ulottuu vuoteen 2030 asti ja visiona on Hyvän elämän pääkaupunki. Visiota täsmäntävät 4 päämäärää ovat Hyvinvoiva ja turvallinen, elinvoimainen ja kasvava, ilmasto- ja resurssiviisas sekä uudistuva ja yhdessä tekevä. Kaupunkirakennesuunnitelman kannalta olennaisia päämääriä ovat elinvoimainen ja kasvava sekä ilmasto- ja resurssiviisas. Tavoitteena on 1 %/vuosi väestönkasvu sekä 59 000 työpaikkaa vuonna 2030. Poimintoina valtuustokauden 2022–2025 tavoitteista mainittakoon riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta, monipuolinen ja riittävä asuntotuotanto, kestävien liikkumismuotojen edistäminen ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen maankäytön suunnittelussa.

2.6 Maakunta- ja seututason suunnitelmat

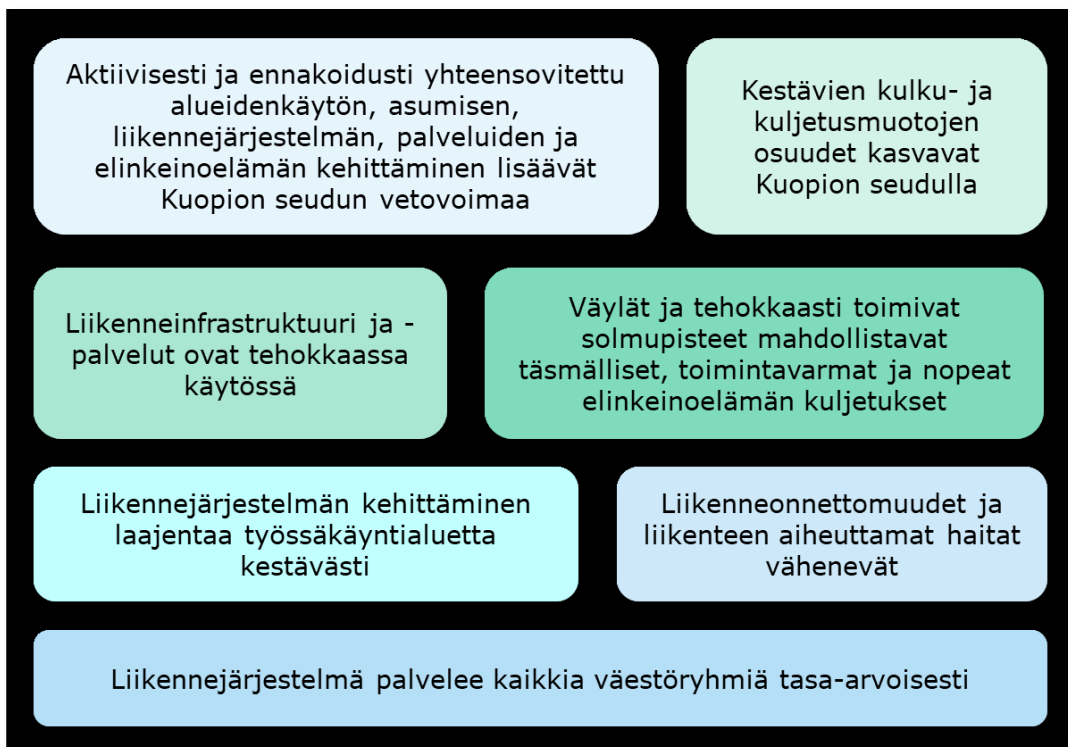
Kuopion kaupunkiseutusuunnitelma 2030+ laadittiin MAL-sopimuskuntien alueelle (Kuopio, Siilinjärvi, Lapinlahti, Suonenjoki, Leppävirta, Tuusniemi). Kaupunkiseutusuunnitelmassa päivitettiin vuonna 2012 laadittu Kuopion toiminnallisen seudun rakennemalli (LOIKKA) MAL-suunnittelun kärkitavoitteilla, joita ovat erityisesti ilmastohaasteisiin vastaaminen ja yhdyskuntien hiilineutraalisuuden edistäminen. Kaupunkiseutusuunnitelman ydinsisältö on tiivistetty kymmeneen kohtaan, joista mainittakoon keskustan kasvu ja vahvistuminen, joukkoliikenne, tulevat yhdyskuntarakenteen laajentumisalueet sekä viherympäristö. Kaupunkiseutusuunnitelma on yksi tärkeimmistä tausta-aineistoista kaupunkirakennesuunnitelmalle.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus eli MAL-sopimus on solmittu Kuopion seudun kuuden kunnan, Pohjois-Savon liiton ja valtion välille 2021. Sopimuskausi ulottuu vuoteen 2031 ja sitä päivitetään hallituskausittain eli 4 vuoden välein. Sopimus sisältää konkreettisia tavoitteita liittyen esimerkiksi vähähiiliseen ja kestävään yhdyskuntarakenteeseen, kestävään liikkumiseen sekä työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuuteen. MAL-sopimuksen tavoitteiden toteutumista myös seurataan aktiivisesti.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmia on tehty Itä-Suomen, Pohjois-Savon ja Kuopion seudun tasolla. Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 on hyväksytty Pohjois-Savon maakuntahallituksessa 22.1.2021. Suunnitelman visiona on: "Liikennejärjestelmä tukee Pohjois-Savon elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä kestävästi. Toimivat ja turvalliset yhteydet ja liikennepalvelut mahdollistavat kustannustehokkaat kuljetukset, työssäkäyntialueiden toimivuuden ja monipaikkaisen

arjen sujuvuuden”. Suunnitelmassa on käyty vision tavoitteet tarkemmin läpi myös Kuopion-Siilinjärven alueella, ja esille on nostettu mm. jalankulun, pyöräilyn ja paikallisliikenteen kulkutapaosuu- den kasvu, kahden ja useamman auton kotitalouksien määrän väheneminen ja eheytyvä, joukko- liikennekysyntää tukeva maankäyttö. Suunnitelmassa on katsottu myös Pohjois-Savon ulkoista saavutettavuutta myös elinkeinoelämän näkökulmasta, mihin liittyen on listattu toimenpiteinä esi- merkiksi Savon radan, Iisalmi-Ylivieska-radon ja 5- ja 9-teiden parantamista.

Seututason liikennejärjestelmäsuunnitelma on tarkin ja se kattaa kokonaan myös Kuopion ja Siilinjärven alueet. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tavoitteena on liikennejärjes- telmän strategisen suunnan määrittäminen vuoteen 2040 saakka sekä liikennejärjestelmäsuunnit- telun liittäminen vahvemmin osaksi muuta seututason suunnittelua, esimerkiksi MAL-sopimusta ja kaupunkiseutusuunnitelmaa. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on myös listattu konkreetti- sempia tavoitteita:

Kuva 2 Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet

Liikennejärjestelmäsuunnitelmia täydentää myös vuonna 2024 laadittava SUMP eli kaupunkiliikenteen toimenpidesuunnitelma, jossa tarkennetaan nimensä mukaisesti liikennejärjestelmän kestävyys -aihetta, niin henkilö- kuin tavaraliikenteessäkin. Suunnitelman laatimista kaupunkisol- mukohdissa (kuten Kuopiossa) edellytetään myös vuoden 2024 alusta voimaan tulleessa TEN-T-

asetuksessa. Suunnitelman alue kattaa Kuopion lisäksi myös Siilinjärven, Lapinlahden, Leppävirran ja Suonenjoen alueet.

Pohjois-Savon ilmastotiekartassa on esitetty maakunnallisen ilmastotyön tavoitteet, painopisteet ja kärkitoimenpiteet. Toimenpiteissä on huomioitu ilmastonmuutoksen hillintä sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen. Esimerkkejä tiekartan toimenpiteistä, jotka liittyvät maankäytön suunnitteluun, ovat mm. seuraavat:

- Lisätään sekä vahvistetaan puisto- ja viheralueita sekä taajamametsiä. Varmistetaan metsien ekologiset yhteydet maakunnallisesti.
- Edistetään kiertotalouden yrityskeskittymien syntymistä maankäytön, infrarakentamisen ja yhteistyön keinoin.
- Mahdollistetaan kestävä elämäntapa sekä ilmastoystävällinen asuminen maankäytön ja rakentamisen ratkaisuin.

2.7 Kuopion ja Siilinjärven väestönkasvu ja kehitys

Kuopiossa asui vuoden 2015 lopussa 116 921 asukasta ja Siilinjärvellä 21 794. Vuoden 2023 lopussa vastaavat luvut olivat 124 011 ja 21 300. Väestömuutos Kuopiossa on ollut 7090 asukasta ja Siilinjärvellä -494 asukasta. (Tilastokeskus 2024). Kuopiossa väkiluvun kasvu on ollut vuosittain satoja, jopa yli 1000 asukasta vuodessa. Siilinjärvelläkin väkiluku on yleensä 2000-luvulla kasvanut, mutta viime vuosina suunta on kääntynyt ja kunnan väkiluku on laskenut hieman.

Kaupunkirakennesuunnitelman alueella Siilinjärven eteläisen alueen osalla väkiluku oli vuoden 2015 lopulla 6026 ja 2022 lopulla 5975 henkeä; vuodesta 2015 vähennystä on noin 50 henkeä. Vaikka väestö onkin vähentynyt tällä alueella, on se vain 10 % siitä muutoksesta, joka Siilinjärvellä on tapahtunut vuoden 2015 jälkeen. Alueen väestö onkin vähentynyt suhteessa vähemmän kuin muualla Siilinjärven alueella.

Kuopion puolella vuonna 2015 väkiluku oli kaupunkirakennesuunnitelman alueella 88693 ja vuonna 2022 95976; kasvua on ollut siis yli 7000 henkeä. Kun samaan aikaan koko Kuopion väkiluku on kasvanut vajaat 5700 asukasta, voidaan todeta, että kasvu on keskittynyt Kuopiossa vahvasti kaupunkirakennesuunnitelman kattamalle ns. keskeiselle kaupunkialueelle ja muualla väkimäärä on vähentynyt. Väestön määrää ja sen muutoksia voi tarkastella myös liitekartastoista 1 ja 2.

	KUOPIO	SIILINJÄRVI
<i>Koko kunnan väkiluku 2015</i>	116921	21794
<i>Koko kunnan väkiluku 2022</i>	122594	21232
<i>Koko kunnan väestömuutos 2015–2022</i>	5673	-562
KARA-alueen väkiluku 2015	88693	6026
KARA-alueen väkiluku 2022	95976	5975
KARA-alueen väestömuutos 2015–2022	7283	-51

Taulukko 1 Kuopion ja Siilinjärven väkilukujen kehitys 2015–2022 koko kunnan ja kaupunkirakennesuunnitelman alueella. (Tilastokeskus 2024, SYKE 2024).

Kuolleisuus, syntyvyys, muuttoliike

Kuopiossa syntyvyys on ollut hienoisessa laskussa. Kun vielä 2010-luvun alkupuolella vauvoja syntyi yli 1100 vuosittain, on viime vuosina jääty paikoin alle 1000 vauvaan vuosittain. Samalla Kuopion väkiluku on kuitenkin kasvanut. Siilinjärvellä muutos syntyvyudessa on ollut vielä selvempi: kahden ja puolensadan vauvan määrästä on menty pitkälti alle kahteensataan. Kunnan väkiluku on samalla laskenut hieman.

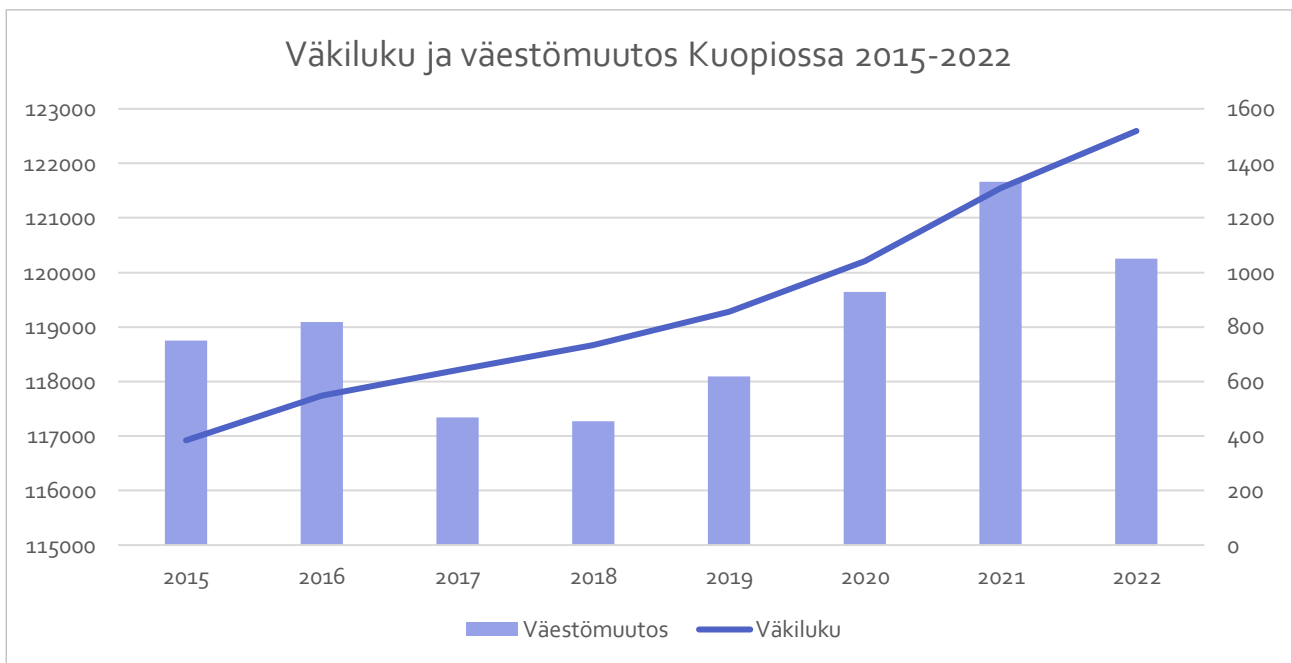
Luonnollinen väestönlisäys, eli syntyneiden ja kuolleiden erotus on ollut Kuopiossa vaihtelevasti välillä positiivinen ja välillä negatiivinen. Kuitenkin viime vuosina negatiivinen trendi on voimistunut, kun kuolleiden määrä on kasvanut ja syntyneiden määrä samalla vähentynyt. Siilinjärvellä luonnollinen väestönlisäys on ollut pitkään positiivinen ja kunnan ikärakenne melko nuori etenkin Pohjois-Savon mittapuulla. Muutamana viime vuonna kuitenkin myös Siilinjärvellä on luonnollinen väestönlisäys kääntynyt negatiiviseksi.

Kaupunkirakennesuunnitelman alueella Siilinjärven kunnan puolella asukkaita on ollut vuodesta 2015 noin 6000 ja määrä on pysynyt lähestulkoon samana. (SYKE, Tilastokeskus 2023).

Kuopiossa lasten määrän nähdään kasvavan ainakin hieman tulevaisuudessakin. Vaikka syntyvyys on koko maassa tällä hetkellä laskussa, muuttaa Kuopioon runsaasti nuoria aikuisia, joiden määrä väestöennusteiden mukaan kasvaa kaupungissa. Tämä kompensoi syntyvyyden laskua.

KUOPIO	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elävänä syntyneet	1185	1161	1114	1048	1048	987	1032	1091	996
Kuolleet	1101	1183	1105	1103	1140	1110	1059	1211	1272
Luonnollinen väestönlisäys	84	-22	9	-55	-92	-123	-27	-120	-276
Väkiluku	116171	116921	117740	118209	118664	119282	120210	121543	122594

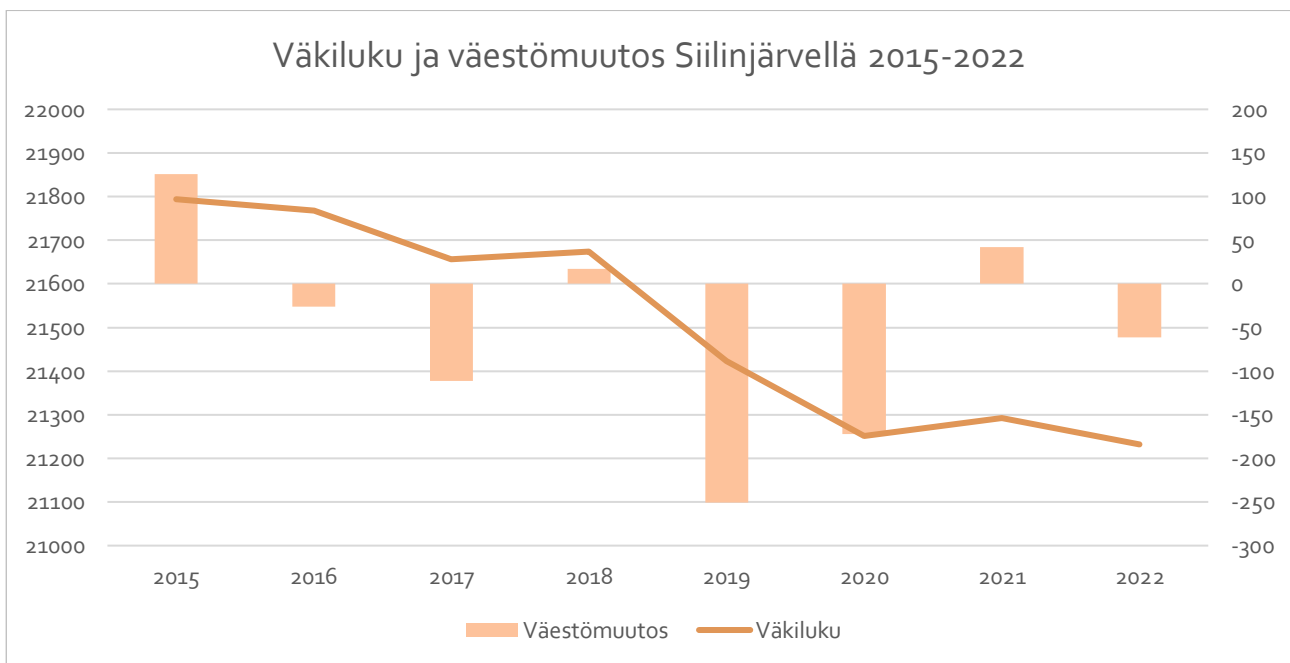
Taulukko 2 Kuopiossa syntyneet, kuolleet, luonnollinen väestönlisäys ja väkiluku 2014–2022 (Tilastokeskus 2023)

Kuva 3 Väkiluku ja väkiluvun väestömuutos Kuopiossa 2015–2022

SIILINJÄRVI	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elävänä syntyneet	258	255	222	218	218	178	164	190	174
Kuolleet	157	134	146	155	163	168	168	181	207
Luonnollinen väestönlisäys	101	121	76	63	55	10	-4	9	-33
Väkiluku	21668	21794	21768	21657	21674	21423	21251	21293	21232

Taulukko 3 Siilinjärvellä syntyneet, kuolleet, luonnollinen väestönlisäys ja väkiluku 2014–2022 (Tilastokeskus 2023)

Kuva 4 Väkiluku ja väestömuutos Siilinjärvellä 2015–2022

2.8 Asuntotuotanto ja asuminen

Asuntoja on valmistunut Kuopiossa vuodesta 2015 lähtien keskimäärin noin 1200 vuodessa. Näistä suurin osa, noin 3/4 on ollut kerrostaloasuntoja. Loput asuntotuotannosta on jakautunut melko

tasaa erillisten pientalo- ja rivitaloasuntojen kesken. Rakentamisesta selkeästi suurin osa, etenkin rivi- ja kerrostaloissa, on sijoittunut Kuopiossa kaupunkirakennesuunnitelman alueelle.

Siilinjärvellä asuntoja on valmistunut vuosittain keskimäärin 120 vuosina 2015–2022. Määrästä vajaa puolet on ollut pientaloasuntoja, noin yksi kolmannes kerrostaloasuntoja ja loput rivitalo- tai palveluasuntoja. Kaupunkirakennesuunnitelman alueella Etelä-Siilinjärvellä on korostunut pientaloasuntojen rakentaminen, vaikka joitakin kerrostaloja on myös rakennettu.

Kuopiossa asuntotuotannon trendi on ollut nouseva aina vuoteen 2023 saakka, jolloin asuntojen uudisrakentaminen hidastui merkittävästi koko maassa. Etenkin uusia rakennuslupia on haettu paljon viime vuosia vähemmän. Siilinjärvellä puolestaan uudisrakentaminen on ollut melko tasaista 2010-luvun alusta saakka, mutta pudotusta rakentamisen ja haettujen rakennuslupien määrässä vuonna 2023 on tullut niin ikään paljon. Tämän tilanteen odotetaan normalisoituvan ja asuntorakentamisen jälleen lähtevän kasvuun tulevina vuosina.

Asuntoja oli Siilinjärven puolella kaupunkirakennesuunnitelman alueella vuonna 2015 noin 2600, ja määrä oli kasvanut noin 200 asunnolla vuoteen 2022. Kuopion puolella luvut ovat 50300 ja 58000 eli kasvua on ollut noin 8000 asuntoa. Vuosien 2015–2023 välillä rakentuneet asuinrakennukset ovat nähtävillä liitteen 5 kartalla.

Asuntokuntien koko

Asumisväljyys (m²/hlö) on kasvanut molemmissa kunnissa kaupunkirakennesuunnitelman alueella vuodesta 2015, Siilinjärvellä hieman enemmän kuin Kuopiossa. Vuonna 2015 luku oli Siilinjärvellä 40,2 m²/hlö ja Kuopiossa 37,2 m²/hlö. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat 42,7 m²/hlö ja 38,5 m²/hlö.

Ahtaasti asuvien (=jos asunnossa asuu enemmän kuin 1 henkilö huonetta kohden) osuus ja lukumäärä ovat vähentyneet sekä Kuopiossa että Siilinjärvellä kuntatasolla 2–3 %-yksikköä vuodesta 2015 vuoteen 2022.

Yksiöiden osuus asuntokannasta kaupunkirakennesuunnitelman alueella on kasvanut Kuopiossa noin 2000 asuntoa ja 2 %-yksikköä vajaaseen 18 %:iin vuosina 2015–2022, mikä heijastelee koko maan viime vuosien trendejä asuntorakentamisessa. Siilinjärvellä kaupunkirakennesuunnitelman alueella yksiöitä on vajaa 5 % asuntokannasta ja tämä suhde on pysynyt vakaana vuodesta 2015 lähtien.

Asuntokuntien keskikoko on pysynyt vuodesta 2015 lähtien lähes samana kaupunkirakennesuunnitelman alueella, laskien kuitenkin aavistuksen. Kuopion puolella luku on 1,8 ja Siilinjärvellä 2,3.

	KUOPIO		SIILINJÄRVI	
Muuttuja	2015	2021/2022	2015	2021/2022
Asuntokuntien määrä, kpl	46335	52154	2510	2633
Asuntokanta, kpl	50311	58003	2606	2783
Asumisväljyys, m ² /hlö	37,2	38,5	40,2	42,7
Asuntokuntien keskikoko, hlö	1,9	1,8	2,4	2,3
Ahtaasti asuvien osuus, %*	15,6	12,3	17,3	15,2

*Ahtaasti asuvien osuus koskee koko kuntaa, ei kaupunkirakennesuunnitelman aluetta

Taulukko 4 Asumisen tilastoja Kuopiosta ja Siilinjärveltä kaupunkirakennesuunnitelman alueelta.

Asuntovarauma

Asuntovaraumaa voidaan tutkia vertaamalla vakituisesti asuttujen asuntojen määrää asuntojen kokonaismäärään (määrissä ei huomioida vapaa-ajan asuntoja). Vailla vakituisia asukkaita olevien asuntojen voi ajatella olevan osa asuntovaraumaa. Tilastoissa on jonkin verran epätarkkuutta ja niitä on saatavilla vain koko kunnan alueelta, mutta antavat riittävän selkeän kuvan asioista. Siilinjärvellä vuoden 2024 alussa 8 % asuntokannasta voidaan laskea asuntovaraumaan. Kuopiossa tietoa on saatavilla vuodelta 2022 ja asuntovaraumaan kuului tuolloin vajaa 10 % asunnoista. Molemmissa kunnissa asuntovaraumaa nähdään olevan samassa suhteessa kaupunkirakennesuunnitelman alueella kuin koko kunnan alueella.

Kuopion ja Siilinjärven asuntorakentamisalueet 2015–2024

Edellisessä (Kuopion) kaupunkirakennesuunnitelmassa hahmotelluista alueista moni on rakennettu, asemakaavoitettu tai käynnissä on asemakaavahanke. Kerrostaloasuntoja on rakennettu eniten keskustaan, Puijonlaaksoon, Pihlajalaaksoon ja Lehtoniemi-Keilankanta-alueelle. Pientalorakentamisessa tärkeitä alueita ovat olleet Hiltulanlahti, Pirttiniemi, Rautaniemi ja Lehtoniemi.

Siilinjärvellä kaupunkirakennesuunnitelman alueelle on rakennettu vuodesta 2015 lähinnä pientaloja, joista selvästi suurin osa uudelle Pyöreälahden alueelle.

Tilastoruuduista (250 m) tarkasteltuna asuntorakentaminen näkyy myös väestökehityksessä eri alueilla; asukasluku on kasvanut paljon Hiltulanlahdessa, Lehtoniemessä ja Kuopion ruutukaavakeskustassa sekä Siilinjärvellä Pyöreälahdessa. Monella vanhemmalla asuinalueella väestö on monin paikoin vähentynyt hieman, myös ruutukaavakeskustan sisällä on paljon vaihtelua jopa vierekkäisten tilastoruutujen välillä.

2.9 Työpaikat, elinkeinorakenne ja työssäkäyntiliikenne

Kuopion ja Siilinjärven työpaikkojen kehitys

Kuopiossa työpaikkoja vuonna 2015 oli 50347, joista 41097 eli noin 82 % sijaitsi kaupunkirakennesuunnitelman alueella. Vuonna 2021 työpaikkamäärä oli 54297 joista noin 85 % eli 45914 sijaitsi kaupunkirakennesuunnitelman kohdealueella. Kuopiossa työpaikkamäärä on kasvanut yli 500 työpaikan vuosivauhtia, ja ne ovat enenevässä määrin keskittyneet kaupunkialueelle. Suurimmat työpaikkakeskittymät olivat keskustassa ja Savilahdessa, joissa kummassakin oli yli 11 000 työpaikkaa.

Siilinjärvellä työpaikkojen määrä on pysytellyt vuodesta 2015 lähtien noin 7000 työpaikassa. Kaupunkirakennesuunnitelman alueella Siilinjärven työpaikoista sijaitsee reilut 2000, ja tämä määrä on hieman kasvanut viimeisten 8 vuoden aikana enemmän kuin koko kunnan työpaikkamäärä. (SYKE 2023, Tilastokeskus 2023). Muualla Siilinjärven alueella työpaikkojen määrä on siis vähentynyt tarkastelujaksolla.

Työpaikkaomavaraisuus on ollut viime vuosina Siilinjärvellä noin 80 % ja Kuopiossa hieman yli 100 %.

	KUOPIO	SIILINJÄRVI
Työpaikkoja KARA-alueella 2015	41097	2192
Työpaikkoja KARA-alueella 2021	45914	2368
Muutos 2015–2021	+4817	+176

Taulukko 5 Työpaikkojen määrä ja muutos Kuopiossa ja Siilinjärvellä kaupunkirakennesuunnitelman alueella 2015–2021.

Työpaikkojen alueet ja rakentaminen vuodesta 2015

Kuopiossa ydinkeskustan työpaikkamäärän kehitys on ollut kaksijakoista; joissakin tilastoruuduissa työpaikkoja on jopa satoja vähemmän kuin 2015, joissakin taas enemmän. Kokonaisuudessaan ruutukaavakeskustan työpaikkamäärä on laskenut noin 1100 tai 10 % vuoden 2015 määrästä. Eniten työpaikkoja on vähentynyt kaupan alalta ja teollisuudesta, merkittävää lisäystä on tullut sosiaali- ja terveyspalveluiden työpaikkamääriin.

Siilinjärvellä työpaikkojen määrä on kasvanut kaupunkirakennesuunnitelman alueella hienoisesti tarkastelujaksolla. Vaihtelua on kuten Kuopion keskustassakin: joissakin tilastoruuduissa on työpaikkoja vähentynyt jopa kymmeniä, kun taas vieressä on tullut työpaikkoja saman verran lisää.

Työpaikkojen määrää ja määrän muutoksia voi tarkastella liitekartoista 3 ja 4.

Työssäkäyntiliikenne

Kuopion ja Siilinjärven välillä on paljon työssäkäyntiliikennettä eli pendelöintiä. Vuonna 2021 Siilinjärveltä kävi Kuopiossa töissä 4706 henkilöä, ja Kuopiosta Siilinjärvellä 2718 henkilöä. Kuopio ja Siilinjärvi ovatkin toisilleen selkeästi tärkeimmät pendelöintikunnat; ero seuraavaksi suurimpiin pendelöintikuntiin on suuri.

Toimialojen osuus työpaikoista

Kolmijaolla alkutuotanto-jalostus-palvelut tarkasteltuna suuria muutoksia ei ole tapahtunut kummassakaan kunnassa. Alkutuotannon osuus on laskenut molemmissa kunnissa. Siilinjärvellä palveluiden osuus on noussut, Kuopiossa puolestaan eniten osuuttaan on lisännyt jalostus. Luvuissa on kuitenkin huomioitava, että koronapandemia vähensi väliaikaisesti etenkin palvelutyöpaikkoja ja vuonna 2022 määrät ovat olleet palautumassa entiselleen. Pitkän aikavälin trendinä sekä Kuopiossa että Siilinjärvellä on palvelutyöpaikkojen määrän ja osuuden kasvu.

2.10 Palvelut ja palveluverkosto

Julkiset palvelut

Soteuudistus, jossa sosiaali- ja terveystalvveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta uusille hyvinvointialueille, on yksi merkittävimmistä muutoksista palveluiden järjestämisen kannalta. Uudistus astui voimaan vuoden 2023 alusta, eivätkä sen käytännön vaikutukset ole vielä näkyneet palveluverkossa.

Kuopiossa haasteena on ollut koulu- ja päiväkotipaikkojen riittävyys uusilla asuinalueilla, joissa lapsimäärä on kasvanut nopeasti. Tämä kehitys on ollut havaittavissa etenkin Saaristokaupungissa: Lehtoniemen, Rautaniemen ja Pirtin alueella sekä Hiltulanlahdessa. Toisaalta joillakin vanhoilla asuinalueilla kouluissa on ollut ylimääräistäkin tilaa. Siilinjärvellä samanlaisia ongelmia ei ole ilmennyt, mutta Haaparinteen ja vanhan vt5:n varren rakentamisen myötä kyseisten alueiden oppilasmäärät ovat kasvaneet ja ensisijaisesti kouluna heille on ollut Toivalan alakoulu. Toisaalta näistä oppilaista osa on mennyt Vuorelaan kouluun, mikä on tasannut koulujen käyttöastetta.

Toisen asteen koulutuksessa lukioverkko on säilynyt Kuopiossa ennallaan, mutta ammattikoulutusta tarjoava SAKKY on siirtynyt pois Mölymäeltä ja keskittänyt toimintansa Savilahteen 2020-luvun alkuvuosina. Kuopiossa suuri investointi lukioverkkoon on ollut taidelukio Lumitin uusi rakennus keskustassa.

Kuopiossa on tehty viime vuosina suuria investointeja vapaa-ajan palveluihin. Uusi uimahalli avattiin jäähallin kylkeen vuonna 2021. Lippumäen urheilualuetta on kehitetty ja sinne on rakennettu mm. monipuolinen skeittiparkki ja ylipainehalli palloiluun. Puijon huipulle vievä tuolihissi korvattiin uudella, joka on auki yleisölle. Merkittävä investointi on myös vielä rakenteilla oleva, Savilahden luolastoihin sijoittuva liikunta- ja tapahtumakeskus.

Yksityiset ja kaupalliset palvelut

Yksityisissä palveluissa on jatkunut kehitys, jossa palvelut vähenevät asuinalueilla ja maaseudulla ja keskittyvät etenkin suuriin kauppakeskuksiin moottoritien varteen. Myös Kuopion ydinkeskustassa pieniä liikkeitä on lopettanut ja keskustan vetovoima on kohdannut haasteita. Toisaalta torin alla sijaitsevan pysäköintilaitoksen, Toriparkin kävijämäärät ovat jatkuvasti kasvaneet, ja suurten kaupunkien joukossa Kuopion keskusta on ollut eläväisin mittausten perusteella.

Kuopiossa etenkin vanhoilla kerrostalovaltaisilla asuinalueilla on paikoin melko kattava yksityisten palveluiden tarjonta, mutta uudemmat alueet, esimerkiksi Lehtoniemi, eivät ole houkutteleet palveluja toivotusti. Siilinjärven puolella (kaupunkirakennesuunnitelman alueella) yksityisten

palveluiden tarjonta on keskittynyt Vuorelaan, jossa se on melko runsas. Yksityisten liikuntapalvelujen keskittymä on muotoutumassa Toivalaan jäähallin yhteyteen.

2.11 Luonnonolosuhteet, maisema- ja viherverkosto

Kuopion ja Etelä-Siilinjärven maisema ja luonnonolosuhteet näyttäytyvät maan ja veden vaihteluna: korkeat mäet, suuret korkeuserot, järvet ja lammet sekä eri metsätyyppien valikoima vuorottelevat ja Kallavesi ja havupuumetsäiset mäet (Puijo, Suuri ja Pieni Neulamäki, Vanuvuori, Uuhimäki, Kasurila) hallitsevat maisemaa. Maaperä on pääasiassa koostumukseltaan vaihtelevaa moreenia: osin hienoja aineisosa sisältävää viljavaa ja osin hyvin lohkareista moreenia.

Pinnanmuotojen suuret korkeuserot Kuopion ja Etelä-Siilinjärven alueella aiheutuvat kallioperän murtumalinjoista. Maaston suurmuodot ilmenevät maisemassa luode-kaakkoissuuntaisena. Runsaisten vesistöjen vuoksi ilmasto on sijaintiin nähden edullinen ja sen olosuhteet vaihtelevat paikallisesti paljon mäkien ja vesistöjen läheisyyden mukaan. Yleisesti melko karu alueen kasvillisuus saavuttaa kuitenkin paikoitellen eteläsuomalaisten lehtojen rehevyyden ja olosuhteet. Kuopion keskeinen kaupunkialue kuulukin kasvuvyöhykkeelle III. Kuopio on osa Pohjois-Savon laajempaa lehtokeskusta, jossa tavataan useita harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Kasvillisuus on rehevimmillään Kuopionniemellä ja Hiltulanlahdessa.

Kuopion kaupunkialueen viherverkosto on pääosin yhtenäinen ja laaja. Kaupunkialueen suhteellisen tiiviistä rakentamisen vastapainona laajoja viheralueita on aivan kaupunkirakenteessa kiinni, etenkin keskustan läheiset luonnonsuojelu- ja Natura-alueet Puijo, Kolmisoppi-Neulamäki sekä Jynkänvuoren metsäalue. Viheralueet liittyvät toisiinsa ulkoilualueiden, ulkoilureittien ja puistojen välityksellä ja tavoitteena on ollut verkoston hyvä saavutettavuus, toimivuus ja jatkuvuus kuten myös esteettömyys ja viihtyisyys. Kuitenkin kaupunkialueen pohjoisosan niemimaan (Savilahti-Tasavallankatu-linjasta pohjoiseen) viheryhteydet etelään ovat puutteelliset. Myös keskustan ja Nii-ralan alueiden viheryhteydet muihin kaupunginosiin ovat puutteelliset.

Siilinjärven puolella maisemassa esiin nousevat myös laajat peltoaukeat Vuorela-Toivalan ja Haapamäen välisessä laaksossa. Osin niistä ja osin rakennetusta alueesta ja liikenneyhteyksistä johtuen Ranta-Toivalan ja Uuhimäen suunnalta puustoiset viheryhteydet pohjoisen suuntaan ovat hyvin kapeita. Kuten Kuopiossa, myös Siilinjärvellä taajama-alueita ympäröivät laajat viher- tai metsäalueet, parhaimpana esimerkkinä Kasurilanmäen seutu.

Kaupunkirakennesuunnitelman viher- ja luontoalueet koostuvat asemakaavoitetuista puistoista ja virkistysalueista sekä metsäisistä maa- ja metsätalousalueista. Kuopion puolella kaupunkirakennesuunnitelman viheralueet ovat suurelta osin kaupungin omistamia ja ne on osoitettu kaavoissa erityyppisiksi virkistysalueiksi (käyttötarkoituksmerkintä V). Yksityisten omistamat maat ovat lähinnä maa- ja metsätalouskäytössä (käyttötarkoituksmerkintä M). Siilinjärven puolella yksityistä maanomistusta on suhteessa paljon enemmän, ja näilläkin alueilla nykyinen maa- ja metsätaloustoiminta jatkuu. Viher- ja luontoalueisiin lasketaan kaupunkirakennesuunnitelmassa myös Puolustusvoimien alueita ja Rissalan tukikohdan suojavyöhykkeitä (käyttötarkoituksmerkintä E), jotka ovat pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä.

2.12 Muut lähtökohdat ja ohjelmat

Siilinjärven maankäyttöpoliittinen ohjelma

Siilinjärvi on hyväksynyt oman maankäyttöpoliittisen ohjelmansa vuonna 2022. Ohjelmassa on esitetty Siilinjärven kunnan määrälliset ja laadulliset tavoitteet asumiseen ja yritystoimintaan liittyen. Tavoitteista nostettakoon esiin mm. Kirkonkylän ja Etelä-Siilinjärven tasapuolinen kehittäminen ja täydennysrakentaminen. Asuntorakentamisen tavoitteeksi on otettu 180 uutta asuntoa vuosittain ja työpaikkarakentamisessa 50 uutta työpaikkaa vuosittain. Maanhankinnassa Siilinjärvi käyttää pääsääntöisesti vapaaehtoisia kauppoja, tavoitellen 10 vuoden tarpeita vastaavaa raakamaavaraa. Siilinjärvellä sijaitseva Kuopion lentoasema ja sen yhteydessä olevan Puolustusvoimien Karjalan Lennoston toiminta rajoittaa merkittävästi Etelä-Siilinjärven maankäyttöä.

Kuopion kansallinen kaupunkipuisto

Kuopioon perustettiin järjestyksessään Suomen 9. kansallinen kaupunkipuisto vuonna 2017. Kansallinen kaupunkipuisto on ympäristöministeriön myöntämä arvonimi ja sillä tarkoitetaan kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana, eheänä kokonaisuutena. Kuopion kansallisen kaupunkipuiston alueeseen kuuluu alueita keskustasta, Haapaniemeltä ja Kallavedeltä kaikkiaan 7300 ha, joista suurin osa on vesialuetta. Kansallisen kaupunkipuiston kautta tuodaan esiin kulttuurisia, historiallisia, ekologisia ja esteettisiä arvoja, joita halutaan säilyttää jälkipolville. Käytännössä kansallinen kaupunkipuisto tulee näkymään Kuopiossa mm. yhtenäisinä opasteina ja teema-reitteinä.

Hoito- ja käyttösuunnitelma kansalliselle kaupunkipuistolle valmistui vuonna 2023. Suunnitelman sisällöstä todetaan seuraavaa: "Hoito- ja käyttösuunnitelma antaa kaavatilanteeseen perustuvia,

konkreettisia ohjeita alueiden erityisarvot huomioon ottavalle kehittämiselle, mutta on luonteeltaan yhteen vetävä ja yleispiirteinen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellään visio kaupunkikuvan kehittämiselle ja hyvän ympäristön toteuttamiseksi. Se ohjaa muun muassa kaavoitusta, katu-, viher- ja rakennusten suunnittelua sekä rakentamista. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa annetut määräykset, ohjeet ja suositukset perustuvat kaavatilanteeseen ja ne ovat yleispiirteisiä. Lisäksi suunnitelma asettaa tavoitteita (alueen) yrityksille ja yhteisöille". (Kuopion kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, 2023).

Yritysalueselvitys

Kuopion kaupungin strategisessa maankäytössä on tehty vuosina 2021–2022 omana työnä sisäinen selvitys yleiskaavojen yritys- ja elinkeinoalueista. Selvitys on tehty paikkatietoon pohjautuen ja alueiden "valmiusastetta" ja soveltuvuutta erityyppisille yrityksille on tarkasteltu usealla eri kriteerillä. Esimerkkejä kriteereistä ovat etäisyys moottoriteiden rampeista, alueen maaperä ja lähi-alueen asukkaiden määrät. Tämä selvitys on toiminut Kaupunkirakennesuunnitelman tausta-aineistona.

Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen

Kuopiossa on laadittu vuosittain Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen - raportti talousarvion tueksi. Raportissa tarkastellaan asumisen rakentamisen etenemistä ja käyttöönotettavia uusia alueita aina seuraavan viiden vuoden ajalle. Raportti on perustana maanhankinnalle, kaavoitukselle ja palveluiden suunnittelulle ja aikataulutukselle. Raportti antaa tietoa väestön, elinkeinojen ja työpaikkojen kehityksestä sekä asuntotuotannon etenemisestä ja tavoitteista. Kaupunkirakennesuunnitelmat ovat perinteisesti olleet näiden raporttien taustalla, ja nämä raportit vuorostaan ovat olleet merkittävä lenkki kaupunkirakennesuunnitelmien "jalkauttamisessa" edelleen kaavoitukseen ja kunnallistekniseen suunnitteluun.

HYMY-hanke

Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen verkostohanke eli HYMY-hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen verkostohankkeen (2019–2021) tavoitteena oli väestön terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointi ja terveyserojen kaventaminen kehittämällä kuntien hyvinvointijohtamisen tiedollista taustaa ja kuntien strategisia hyvinvointijohtamisen valmiuksia. Hankkeessa kehitettiin rakennetun ympäristön indikaattoreja laajan hyvinvointikertomuksen laadintaan ja edistetään hyvinvointitiedon vaikuttavuutta MALPE-suunnittelussa*. Hankkeeseen osallistuivat

Tampereen kaupunkiseutu, Lahden, Jyväskylän ja Kuopion kaupungit ja MAL-verkosto. Hankkeessa laaditut rakennetun ympäristön indikaattorit ja kartat antoivat hyödyllistä oppia ja tietoa Kuopion kaupunkialueen ja maaseudun elinympäristöstä. Tarkasteltuja kriteerejä oli yli 20 kappaletta ja ne liittyivät mm. palveluiden saavutettavuuteen, ympäristöhäiriöihin kuten meluun ja radon-riskiin, joukkoliikenteen palvelutasoon ja asuntotyyppien monimuotoisuuteen.

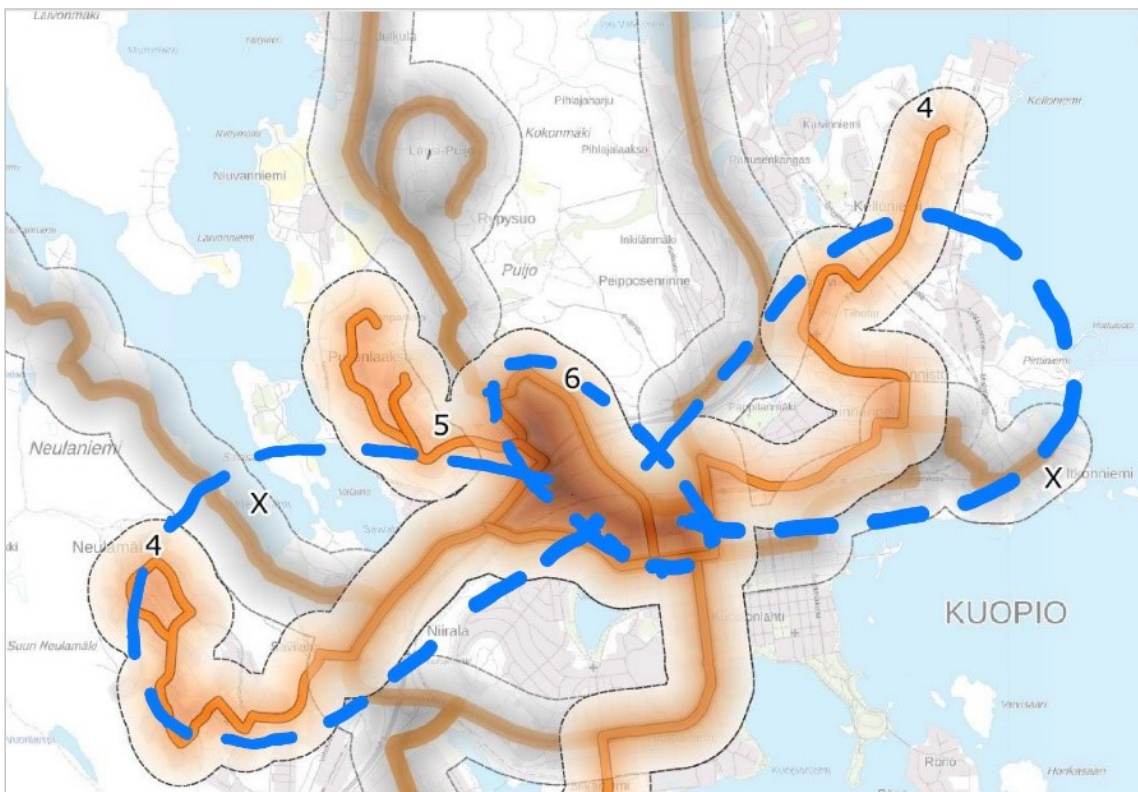
* (<https://mal-verkosto.fi/mal-verkosto-hankkeet/hymy-hyvinvointiympariston-tietopohjan-mallintaminen-ja-hyvinvointijohtamisen-kehittaminen-verkostohanke/> katsottu 21.2.2024).

3 Tavoitteet

3.1 Kaupunkirakenteen tavoitteet

Päätavoitteena Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakenteessa on elinvoiman kasvattaminen. Elinvoima koostuu kilpailukykyisistä elinkeinotoiminnan mahdollisuuksista, houkuttelevasta asuntotarjonnasta, toimivasta liikennejärjestelmästä, vireästä ydinkeskustasta ja kaupunkielämästä sekä hyvinvointia tukevasta, kestävästä kaupunkirakenteesta.

Elinkeinotoiminnan mahdollisuuksien ja asuntotarjonnan tukemiseksi on tärkeää varata riittävästi alueita työpaikka- ja asuinalueille tulevaisuudessa. Kestävyyttä tavoitellaan mm. viherverkostoa vahvistamalla, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä parantamalla sekä nykyisen palveluverkoston hyödyntämisellä. Tärkeänä täydennysrakentamisen ja muun kaupunkikehityksen selkärangana toimivat jatkossa joukkoliikenteen runkolinjat, joiden liikennöinti käynnistyy 2026. Laaja-alaista kehittämispotentiaalia on esimerkiksi akseleilla Neulamäki -Kelloniemi ja Puijolaakso -keskusta.

Kuva 5 Keskeisen kaupunkialueen potentiaalinen kehittämisvyöhyke ja 1. vaiheen runkolinjat numeroituina.

3.2 Väestösuunnitteet

Kaupunkiseutusuunnitelmassa on annettu 22000 hengen väestönkasvutavoite vuoteen 2035 asti, josta kaupunkirakennesuunnitelman alueelle on jyvitetty noin 15000 henkeä. Kuopion omassa, vuonna 2022 kaupunginvaltuuston hyväksymässä väestösuunnitteessa tavoite-ennusteen mukainen vuotuinen väestönkasvu on 0,8 % eli noin 1000 henkeä vuodessa vuoteen 2040 mennessä. Samaisen väestösuunnitteen maltillisempi perusennuste on 0,5 % eli noin 640 henkeä vuodessa. Tavoite-ennusteen tilanteessa Kuopion väkiluku olisi noin 140000 asukasta vuonna 2040, perusennusteessa taasen 133000.

Siilinjärvellä on väestöennuste vuoteen 2030, jossa arvioidaan kunnan väestön kasvavan muutamalla sadalla asukkaalla vajaaseen 22000 asukkaaseen. Tilastokeskuksen ennusteessa puolestaan Siilinjärven väestön ennustetaan hienokseltaan vähenevän vuoteen 2040 mennessä noin 19000 asukkaaseen (Tilastokeskus 2023b).

Epävarmuutta väestöennusteisiin voi aiheuttaa syntyvyyden lasku, joka on kiihtynyt aivan viime vuosina korona-ajan (2020–2021) lievän nousun jälkeen. Esimerkiksi Kuopion ennusteissa syntyvyyden on oletettu palautuvan vuosien 2017–2018, eli nykyistä suuremmalle tasolle tulevina vuosina. Todennäköistä kuitenkin on, että nuorten aikuisten ikäluokat ovat 2040-luvulla nykyistä pienempiä tämän hetken matalan syntyvyyden takia. Samalla lasten määrä on ennusteita pienempi 2030-luvulla, ellei muuttovoitto Kuopioon kasva.

Kuopiossa on laadittu myös aluetason ennusteita suunnittelualueittain. Aluetasolla suurimmat kasvajat ovat alueita, joille uutta asuntotuotantoa ennakoidaan tulevan eniten. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Savilahti, Itkonniemi, keskusta ja Lehtoniemi. Suurimmat väestömäärän laskut puolestaan kohdistuvat alueille, joilla syntyneiden määrä on laskusuunnassa, muuttotase on negatiivinen eikä uudisrakentamista tapahdu merkittävässä määrin.

Sekä Kuopiossa että Siilinjärvellä luonnollinen väestönkasvu on viime vuosina ollut negatiivista, eli kuolleita on syntyneitä enemmän. Kuopiossa väestökasvu on muodostunut muuttovoitosta, ja yhä enenevässä määrin maahanmuutosta. Kuopioon kotimaan muuttovoittoa on tullut ennen kaikkea Itä- ja Pohjois-Suomen pienemmistä kunnista ja kaupungeista, joissa tosin väkimäärä on laskenut ja täten potentiaalisten muuttajienkin määrä pienentynyt. Jatkossa muuttajia tulisikin tavoitella myös muualta Suomesta.

3.3 Asuntotuotannon ja asuinalueiden tavoitteet

Asuntotuotannon vuositavoitteeksi esitetään Kuopiossa Kaupunkirakennesuunnitelman alueelle seuraavaa: 800 kerrostaloasuntoa, 120 rivitaloasuntoa ja 40 omakotitaloa. Siilinjärven tavoitteena Kaupunkirakennesuunnitelman alueella on 25 kerrostaloasuntoa, 20 rivitaloasuntoa ja 30 omakotitaloa. Väestönkasvuennusteeseen nähden asuntorakentamista tavoitellaan runsaasti, mutta samassa suhteessa kuin aiempinakin vuosina. Asuntokannasta osa kuuluu aina asuntovaraumaan. Myös yhden hengen asuntokuntien määrä kasvaa Suomessa jatkuvasti, joten väkilukuun suhteutettuna asuntojakin tulee olla jatkossa riittävästi.

	Kerrostalo- asunnot	Rivitalo- asunnot	Omakotita- loasunnot	Yhteensä
KUOPIO	800	120	40	960
SIILINJÄRVI	25	20	30	75

Taulukko 6 Asuntotuotantotavoitteet kaupunkirakennesuunnitelman alueella.

Kuopiossa kerrostaloja rakentuu 2040-luvulle mennessä ennen kaikkea keskustan läheisille täydennysrakentamisalueille: Savilahteen, Itkonniemelle, Mölymäkeen ja Hatsalaan. Näillä alueilla kaavoitus ja osin rakentaminenkin on jo tällä hetkellä käynnissä ja se jatkuu ainakin 2030-luvulle, Itkonniemellä vielä 2040-luvulle saakka. Siilinjärvellä Kaupunkirakennesuunnitelman alueella kerrostalorakentaminen tulee keskittymään Vuorelaan. Tavoitteena on, että alueelle rakentuu vuosittain yksi kerrostalo, joista osa on korvaavaa täydennysrakentamista.

Omakotitalorakentamisen alueita Siilinjärvellä ovat lähivuosina Haapamäen-Mustikkamäen alue ja myöhemmässä vaiheessa Paasisalo. Kuopiossa uusista pientaloalueista tärkein on Vanuvuori. Alue tarjoaa pientalotonttireserviä jopa 2060-luvulle saakka tavoitteen mukaisella asuntotuotantotahdilla. Ennen Vanuvuorta omakotitalorakentaminen jatkuu vielä Hiltulahden 3. alueella. Myös nykyisen kaupunkirakenteen sisälle on mahdollista sijoittaa pientalojen täydennysrakentamista vähäisessä määrin esimerkiksi Neulamäessä ja Pirtissä.

Asuntorakentamisen sijoittumisessa kaupunkirakenteeseen priorisoidaan etenkin joukkoliikenteen runkolinjojen varsia. Muita huomioitavia kriteerejä ovat palveluiden läheisyys ja asuinalueiden asuntotarjonnan monipuolistaminen mahdollisen eriytymiskehityksen ehkäisemiseksi. Asuntotuotantoon liittyy myös MAL-sopimuksessa ja Kaupunkiseutus suunnitelmassa vahvistettu tavoite, jossa 80 % uudesta asuinrakentamisen kerrosalasta rakentuu keskuksiin tai vahvan

joukkoliikenneverkon alueelle. Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kerrostalotuotanto ja sitä myötä suurin osa kerrosneliömetreistä tulee keskittymään näille alueille, joten tavoitteeseen tullaan hyvin todennäköisesti yltämään.

3.4 Työpaikkojen ja yritysalueiden tavoitteet

Kuopiossa kaupunkistrategian mukaisena työpaikkojen määrällisenä tavoitteena on vuoteen 2030 mennessä 59000 työpaikkaa, jonka saavuttaminen vaatisi noin 550 työpaikan lisäystä vuosittain. Valtaosan työpaikoista katsotaan syntyvän Kaupunkirakennesuunnitelman alueelle. Siilinjärvellä kuntastrategian tavoitteena on 50–100 uutta työpaikkaa vuosittain, joista on arvioitu sijoittuvan Etelä-Siilinjärvelle noin puolet.

Uusia työpaikkoja sijoittuu Kuopiossa etenkin Savilahteen, Sorsasaloon, Pieneen Neulamäkeen ja Hepomäkeen, Siilinjärvellä taasen Toivalaan. Kuopion ja Siilinjärven tavoitteena on luoda lisää asemakaavoitettua yritys- ja elinkeinoaluereserviä. Reserviä pyritään luomaan erilaisten yritysten tarpeisiin hyvien liikenneyhteyksien varsilta. Tärkeää infraa ovat moottoritien liittymien läheisyys, rautatie ja vesikuljetusten syväväylä sekä sähköverkko. Etenkin sijainteja, joissa rautatie ja syväväylän mahdollistamat satamatoiminnot sijaitsevat lähekkäin, tulee varata yritysalueiksi.

Yritysalueiden saavutettavuus joukkoliikenteellä ja kävellen/pyörällä on tärkeää liikenteen ja liikkumisen tavoitteiden kannalta. Kuten asumistakin, myös yritysalueita tulee sijoittaa runkolinjojen varsille mahdollisuuksien mukaan. Etenkin toimisto- ja toimitiloissa tähän on mahdollisuuksia. Toisaalta tiettyjä yritysalueita tulee sijoittaa kauemmas asumisesta mm. tilantarpeen ja ympäristöhäiriöiden vuoksi, ja näille alueille tehokas joukkoliikenteen järjestäminen tai lyhyet kävely/pyöräilyyhteydet on haastavaa järjestää. Kuopion seudun joukkoliikenneohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että 60 % yritys- ja elinkeinorakentamisen uudesta asemakaavoitettavasta kerrosalasta sijoittuisi keskuksiin tai vahvan joukkoliikenneverkon alueille. Tavoitteen saavuttaminen riippuu paljon siitä, millaisia yrityksiä Kuopioon ja Siilinjärvelle jatkossa sijoittuu ja millaisia määriä toimitiloja niille kaavoitetaan.

3.5 Viherverkoston tavoitteet

Viherverkostot ja luontoalueet ovat tärkeä osa kaupunkirakennetta. Niillä on merkitystä niin ilmastomuutokseen varautumisessa ja sopeutumisessa, asuinalueiden houkuttelevuudessa, liikunnan edistämisessä kuin ekosysteemipalveluiden ja luonnon monimuotoisuudenkin turvaamisessa. Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetään tärkeimmät ja laajimmat viher- ja luontoalueet sekä näiden

väliset yhteydet tavoitetilana 2040-luvulle asti. Pienemmät asuntoalueiden sisäiset puistot ja metsiköt täydentävät laajempia viheralueita, lisäksi viherkertoimen käyttöönotto asemakaavoissa Kuopiossa vuodesta 2024 alkaen lisää vehreyttä ja auttaa sopeutumaan ilmastonmuutokseen tonttitasolla.

Kaupunkirakennesuunnitelmassa viher- ja luontoalueiksi luetaan yleis- ja asemakaavoissa osoitettuja virkistysalueita sekä asemakaava-alueiden ulkopuolella myös osayleiskaavoissa osoitettuja maa- ja metsätalousmaita ja metsäisiä puolustusvoimien alueita. Maa- ja metsätalousmaiden normaalia käyttöä ei kaupunkirakennesuunnitelmassa rajoiteta; tavoitteena on vain, että ne säilyvät pääosin rakentamattomina ympäristöinä. Kuten edempänä käydään läpi, ovat kaikenlaiset metsäalueet tärkeitä ekosysteemipalveluiden tuottamisessa.

3.6 Liikenteen ja liikkumisen tavoitteet

Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetään liikenneverkon ja joukkoliikenteen tavoitteet yleisellä tasolla. Liikenneverkosta käsitellään autoteiden sekä jalankulku-pyöräilyväylien tavoitteita. Joukkoliikenteen runkolinjat, joista ensimmäiset aloittavat 2026, tulevat jatkossa olemaan kaupunkirakenteen merkittäviä kehityskäytäviä. Kuopiossa ja Siilinjärvellä joukkoliikenne ja runkolinjat perustuvat jatkossakin toimivaan ja mahdollisimman ympäristöystävälliseen bussiliikenteeseen.

Liikenne ja liikkuminen ovat tärkeässä osassa Kuopion ja Siilinjärven ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Siilinjärvellä tieliikenteen osuus hiilidioksidipäästöistä oli vuonna 2021 31,3 %, Kuopiossa 26 % (Suomen ympäristökeskus). Tavoitteena on joukkoliikenteen ja jalankulun/pyöräilyn kulkutaosuuden kasvu, jolle edellytyksiä luo mm. asumisen ja muiden toimintojen sijoittaminen nykyiseen kaupunkirakenteeseen joukkoliikennereittien (etenkin runkolinjojen varsille), sekä mahdollisimman suorat ja sujuvat yhteydet asuinalueiden ja työpaikkakeskittymien välillä. Joukkoliikennereittien varsille tulevassa asumisessa tulee lisäksi huomioida kävely- ja pyöräilymahdollisuudet tärkeimpiin lähipalveluihin.

Lähijunaliikennettä ja siihen perustuvaa kaupunkirakennetta ei ole otettu tämän kaupunkirakennesuunnitelman pohjaksi. Tätä asiaa on aiemmin linjattu kaupunkiseutusuunnitelmassa (KSS) vuonna 2022, jossa todetaan suoraan, että "Houkuttelevan taajamajunaliikenteen toteutuminen edellyttää mittavia investointeja mm. valtion rataverkkoon, minkä vuoksi maankäytön kehittämisen ratkaisut eivät voi perustua raideliikenteen varaan." (Kuopion kaupunkiseutu... 2022). Samassa yhteydessä toisaalta myös korostetaan tarvetta varautua taajamajunaliikenteeseen ja säilyttää seisakealueiden kehittämisen edellytykset.

3.7 Palveluverkoston tavoitteet

Palveluverkostoa käsitellään kaupunkirakennesuunnitelmassa alueellisesti ja yleisellä tasolla yksittäisten palvelupisteiden sijaan. Tavoitteena on, että julkiset palvelut ovat helposti asukkaiden saavutettavissa ja että ne on mitoitettu tarkoituksenmukaisesti nykytilanteeseen ja tulevaisuuteenkin. Yksityisissä ja kaupallisissa palveluissa tavoitteena on turvata niin Kuopion ydinkeskustan kuin asuinalueidenkin nykyinen palvelutarjonta ja parantaa sitä alueiden väestöpohjaa kasvattamalla. Lähipalveluiden tulisi olla hyvin asukkaiden saavutettavissa jalan tai pyörällä, kun taas suurempiin kauppakeskuksiin sijoittuneet palvelut sijaitsevat kauempana asutuksesta. Palveluilla on suuri merkitys etenkin asuinalueiden houkuttelevuudessa ja siinä, millaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä näille alueille muuttaa asumaan (alueen vetovoima) ja viihtyy alueella (alueen pitovoima).

Palveluverkostossa on osoitettu erikseen myös suurimpien nykyisten ja mahdollisten tulevien kauppakeskusten ja kaupan keskittymien sijainnit. Myös yleiskartan käyttötarkoituksimerkintä PK ohjaa kaupan palvelujen sijoittumista. Uusia kauppakeskuksia ei ole osoitettu tässä suunnitelmassa, ja kaupan keskittymiä on tarkasteltu maltillisesti. Tavoitteena on, että tulevat vähittäiskaupan suuryksiköt sijoittuisivat lähelle asuinalueita.

4 Skenaariot

Kaupunkirakennesuunnitelmassa on laadittu skenaarioita kaupunkirakenteen kasvuun ja kehittämiseen liittyen. Skenaarioissa tarkastellaan vaihtoehtoisia kehityskulkuja, joissa esimerkiksi tietty alue rakennetaan tai ei rakenneta. Skenaarioissa tarkastellaan asuinalueita ja yritys-/elinkeinoalueita.

4.1 Asuinalueiden skenaariot

Molemmissa asuinalueiden skenaariossa kerrostalorakentaminen etenee asuntotuotantotavoitteen mukaisesti. Rakentaminen painottuu täydennysrakentamisalueille: Itkonniemeen, Mölymäkeen ja Savilahteen. Hatsalan ja Lehtoniemen alueet rakennetaan valmiiksi. Lisäksi uusia asuntoja rakennetaan Kelloniemeen, Kivilammelle ja keskustaan. MAL-sopimuksen tavoite 80 % asumisen uudesta kerrosalan sijoittumisesta keskuksiin tai vahvan joukkoliikenteen äärelle toteutuu, mikäli kerrostalorakentaminen jatkuu tavoitetahdin mukaisesti. Neulaniemen aluetta tarvitaan rakentamiseen mahdollisesti 2040-luvun taitteessa, kun Savilahti, Mölymäki ja Itkonniemi alkavat valmistua. Myös osa Itkonniemestä lähtee rakentumaan vasta 2040-luvulla. Neulaniemestä tulee kerrostalopainotteinen kaupunginosa, jossa on kuitenkin tilaa myös 200–400 pientalolle.

4.1.1 Asuinalueiden skenaario 1, Kuopion kaupunki panostaa pientalotonttutuotantoon

Tässä skenaariossa Kuopion kaupunki panostaa merkittävästi pientalotonttutuotantoon ja kaupunkirakenne laajenee Vanuvuoren alueelle. Runsaan pientalotonttivarannon turvaamiseksi Vanuvuoren rakentaminen aloitetaan 2020-luvun loppupuolella. Vanuvuoressa pientalotonttivarantoa on alueen toteutustavan mukaan 1500–2000 tonttia. Mikäli rakennetaan yksi asunto per tontti, riittäisi Vanuvuoressa maata omakotitaloille tavoitteen mukaisella 40 asuntoa/v tahdilla 37–50 vuodeksi. Vanuvuoren alueiden rakentaminen aloitetaan alueen pohjoisosan kahdesta ”helmeistä”, joille rakentuu asuntoja noin 2000 asukkaalle. Rakentaminen etenee vuosien saatossa etelään kohti Puutossalmentietä. Vanuvuoressa on omakotitalojen lisäksi runsaasti tilaa rivitaloasunnoille: mikäli 10 % Vanuvuoren osayleiskaavan pientaloalueista (AP) käytetään rivitalorakentamiseen, alueelle olisi mahdollista sijoittaa noin 1500 rivitaloasuntoa.

Joukkoliikenteen kannalta Vanuvuoressa on haasteita, sillä etäisyyden vuoksi linja-autojen ajoajat keskustaan muodostuvat melko pitkiksi. Tämä todennäköisesti vähentää joukkoliikenteen suosiota alueella, joten sitä voidaan tästäkin syystä pitää autokaupungin alueena.

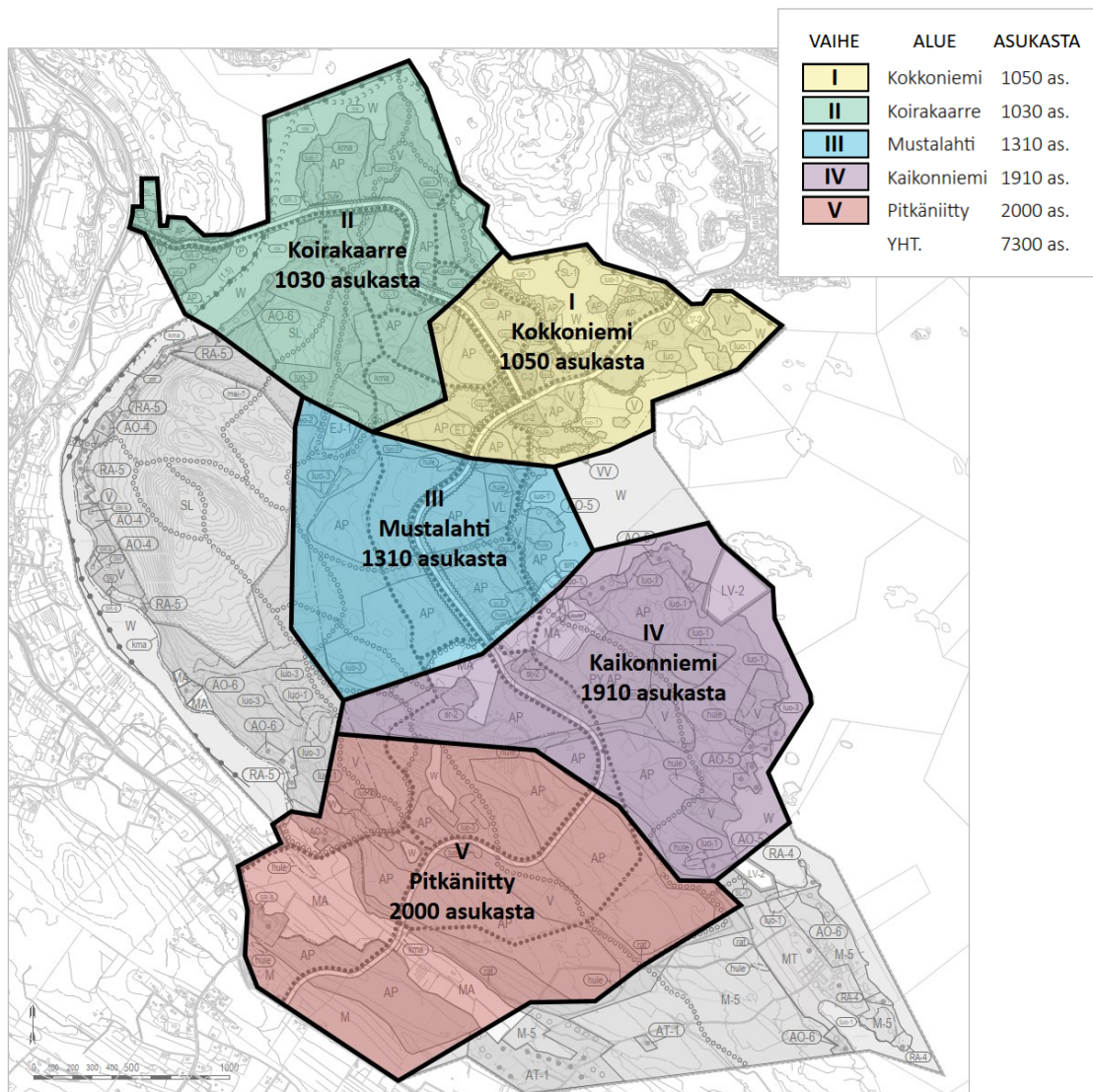
Tässä skenaariossa kaupungin investoinnit infrastruktuuriin ovat sangen suuret johtuen ennen kaikkea Vanuvuoren alueen rakentamisesta. Alueen rakentaminen etenee osissa, mutta alkuvaiheen investoinnitkin ovat suuret johtuen siltojen rakentamisesta. Jatkuvia kustannuksia syntyy mm. Vanuvuoren alueen palveluista sekä alueen joukkoliikenteen järjestämisestä.

Ilmatoon ja ekosysteemipalveluihin skenaariossa 1 koituu joitakin kielteisiä vaikutuksia. Vanuvuoresta tulee todennäköisesti autokaupunki, jossa yksityisautoilu on pääasiallinen liikkumismuoto. Alueen paikallisia liikennepäästöjä tosin madaltaa sähköautojen yleistyminen, mutta on vielä vaikea sanoa mikä niiden osuus autokannasta on 2030-luvulle tultaessa. Aluetta rakennettaessa korvataan metsää ja luontoympäristöä rakennetulla ympäristöllä, mikä vähentää hiilinieluja ja hiilivaroja ja muita rakentamattoman, kasvipeitteisen ympäristön tuottamia ekosysteemipalveluja. Toisaalta maltillisempi täydennysrakentaminen muilla vanhoilla asuinalueilla säästää niiden lähiuontoa ja sen tuottamia ekosysteemipalveluja. Ulkoilun kannalta Vanuvuoren rakentamisella voi olla myönteisiä vaikutuksia, sillä yhteyksien rakentaminen Pirttiniemeen tuo Vanuvuoren alueen maastot ja ulkoilureitit myös Pirtin ja ympäröivien vanhojen alueiden asukkaiden käyttöön.

Vanuvuoren alueen käyttöönoton ajankohdalla olla myös vaikutuksia Siilinjärven puolella, jossa pientalojen kysyntä voi olla vähäisempää. Toisaalta aiempien kokemusten perusteella Kuopion niukka pientalotonttien tarjonta ei ole suuresti näkynyt Siilinjärvellä ainakaan asemakaavoitettujen alueiden pientalotonttikysynnässä.

Tavoite	Tavoitteen saavuttaminen
Kerrostaloasunnot	tavoitteen mukaiset asuntotuotantomäärät mahdollista saavuttaa
Rivitaloasunnot	tavoitteen mukaiset asuntotuotantomäärät mahdollista saavuttaa
Omakotitaloasunnot	tavoitteen mukaiset asuntotuotantomäärät mahdollista saavuttaa
Kävely ja pyöräily	kulkumuoto-osuuden lisääminen kaupungin tasolla voi vaikeutua
Joukkoliikenne	kulkumuoto-osuuden lisääminen kaupungin tasolla voi vaikeutua
Viheralueet ja -yhteydet, es-palvelut	vanhoilla alueilla viheralueiden paine vähäisempää, Vanuvuoressa korvataan luontoympäristöä rakennetulla ympäristöllä
Ilmastovaikutukset	päästötavoitteiden saavuttaminen voi vaikeutua
Kaupungin infra-investoinnit	suuria investointeja tarvitaan, tosin pitkällä aikajänteellä
Kaupungin tuottamat palvelut	mahdollista, joskin uusia yksiköitä tarvitaan muutamia

Taulukko 7 Kaupunkirakennesuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen yhteenveto asuinalue-skenaariossa 1.

Kuva 6 Ote, Vanuvuoren "helmien" aluejako sekä arvioidut asukasmäärät 6.4.2023 kaavaehdotuksesta.

Runsaalla pientalotarjonnalla voi olla myönteisiä vaikutuksia Kuopion vetovoimaan, sillä pientaloasuminen, ja etenkin omakotitaloasuminen on yhä nuorten aikuisten keskuudessa toivotuin tulevaisuuden asumismuoto (Strandell 2021). Jos kuitenkin asumispreferenssit muuttuvat tulevaisuudessa, voi se vaikuttaa tilanteeseen.

4.1.2 Asuinalueskenaario 2, Kuopion kaupunki täydentää ja keskittyy kerrostaloihin/tiiviiseen asumiseen

Skenaariossa 2 Kuopion kaupunki keskittyy täydennysrakentamiseen kerrostaloilla ja muilla tiivillä talotyypeillä. Laajentuminen uusille alueille on harkittua ja hillittyä asuinrakentamisessa.

Kuten skenaariossa 1, tässäkin skenaariossa kerrostalorakentaminen etenee asuntotuotantotavoitteen mukaisesti. Rakentaminen painottuu täydennysrakentamisalueille: Itkonniemeen, Mölymäkeen ja Savilahteen. Hatsalan ja Lehtoniemen alueet rakennetaan valmiiksi. Lisäksi uusia asuntoja rakennetaan Kelloniemeen, Kivilammelle ja keskustaan. MAL-sopimuksen tavoite 80 % asuminen uudesta kerrosalan sijoittumisesta keskuksiin tai vahvan joukkoliikenteen äärelle toteutuu, vaikka kerrostalorakentamisen määrä laskisikin tavoitetahdista. Neulaniemen aluetta tarvitaan rakentamiseen mahdollisesti 2040-luvun taitteessa, kun Savilahti, Mölymäki ja Itkonniemi alkavat valmistua. Myös osa Itkonniemestä lähtee rakentumaan vasta 2040-luvulla. Neulaniemestä tulee kerrostalopainotteinen kaupunginosa, jossa on kuitenkin tilaa myös 200–400 pientalolle.

Erityistä huomiota kiinnitetään myös vanhempiin asuinalueisiin. Neulamäkeä täydennysrakennetaan monipuolisesti eri talotyypeillä. Puijonlaaksossa ja Männistöissä täydennysrakentaminen painottuu kerrostaloihin, kun taas Jynkässä ja Pirtissä rivi-/omakotitaloihin.

Pientaloja rakennetaan tiiviisti, painottuen luhtitaloihin, kaupunkipientaloihin ja kytkettyihin pientaloihin. Vanuvuoren rakentamista ei tässä skenaariossa aloiteta vielä 2030-luvullakaan. Pientaloasuntojen tarjonta Kuopion keskeisellä kaupunkialueella tulee kuitenkin olemaan tässä skenaariossa niukkaa vuosien ajan. Kaiken kaikkiaan pientaloasuntoja voitaneen rakentaa vanhoille asuinalueille noin 200–400, riippuen talotyypistä. Tavoitteen mukaiseen 40 pientaloasunnon vuosituotantoon ei tässä skenaariossa päästä, mutta maltillisempaa esimerkiksi 20 asunnon tahtia voidaan pitää yllä 2030-luvulle saakka.

Skenaariossa 2 ilmastovaikutukset jäävät vähäisemmiksi kuin skenaariossa 1. Uusi rakentaminen ja uudet asukkaat sijoittuvat nykyisen rakenteen sisään ja viereen hyvien joukkoliikenneyhteyksien varsille ja usein myös pyöräilyetäisyydelle palveluista ja suurista työpaikkakeskittymistä. Pientalotkin sijaitsevat pääosin edellä mainituilla alueilla, joten pientaloissa asuvien perheiden on helpompaa tulla toimeen yhdellä autolla tai jopa ilman autoa. Rakentamisen ilmastovaikutuksiin vaikuttaa paljon sekin, yleistykö kerrostaloissa puurakentaminen perinteisen betonirakentamisen sijaan. Runsa täydennysrakentaminen vie kuitenkin alaa lähiluonnolta vanhoilla asuinalueilla. Tämä voi tuoda haasteita myös alati lisääntyvien sään ääri-ilmiöiden hallinnassa: mm. puuston viilentävä vaikutus ja hulevesiä imevät pinnat vähenevät paikka paikoin.

Kuopion niukalla pientalotonttitarjonnalla saattaa olla myös vaikutuksia Siilinjärven puolella, jossa pientalojen kysyntä voi olla suurempaa. Kuitenkaan aiemmin Kuopion niukempi pientalotonttien

tarjonta ei ole suuresti näkynyt Siilinjärvellä ainakaan asemakaavoitettujen alueiden pientalotonttikysynnässä.

Tavoite	Tavoitteen saavuttaminen
Kerrostaloasunnot	mahdollista
Rivitaloasunnot	vaikeutuu
Pientaloasunnot	vaikeutuu huomattavasti
Kävely ja pyöräily	mahdollista
Joukkoliikenne	hyvin mahdollista
Viheralueet ja -yhteydet, es-palvelut	vanhoilla alueilla viheralueita menetetään, mutta laajoja metsäalueita kaupungin ulkopuolella säilyy
Ilmastovaikutukset	mahdollista
Kaupungin infra-investoinnit	mahdollista pysyä maltillisella tasolla
Kaupungin tuottamat palvelut	kustannustehokkuuden säilyttäminen mahdollista, uusia yksiköitä ei tarvita paljoa

Taulukko 8 Kaupunkirakennesuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen yhteenveto asuinaluekenaariossa 2.

4.1.3 Asuinaluekenaario 3, Siilinjärven asuinalueet

Skenaario 3 liittyy Siilinjärveen ja lähtee siitä, että Siilinjärvi onnistuu maanhankinnassaan asumiseen ja yritystoimintaan kaavoitetuilla alueilla. Yhteensä Siilinjärven puolelle kaupunkirakennesuunnitelman alueella on tilaa noin 3500 uudelle asukkaalle, mikäli Siilinjärvi onnistuu maanhankinnassaan suunnitellusti. Kunnan tällä hetkellä omistamille maille mahtuisi noin 2200 asukasta pientaloasuntoihin. Tärkeimmät tällä hetkellä yksityisessä omistuksessa olevat asumiseen kaavoitetut alueet ovat Hanhimäen ja Suininlahden alueet, joihin on mahdollista rakentaa pientaloasumista vajaalle tuhannelle asukkaalle 2030-luvun alusta lähtien.

Näiden alueiden vaihtoehtona on Paasisalon saari, jossa Siilinjärvi ja Kuopion kaupunki omistavat merkittävän maa-alan (potentiaali n.800 asukasta, pientaloalue). Paasisalo on kuitenkin saavutettavuudeltaan ja kynnyskustannuksiltaan selvästi Hanhimäkeä, Suininlahtea ja Konttiovaa

epäedullisempi alue. Paasisalon alueen kehittäminen vaikuttaisi myös Kuopion puolella Sorsasaloon alueeseen.

Tämän skenaarion ilmastovaikutukset ovat melko neutraalit. Yhtäältä pientalovaltainen autokaupungin alue laajenee ja korvaa metsäalueita, mutta toisaalta Hanhimäen ja Suininlahden alueilla on paremmat mahdollisuudet käyttää kestäviä liikkumismuotoja kuin Paasisalossa. Sama pätee myös Vanuvuoren alueeseen verrattuna. Siten Hanhimäen ja Suininlahden käyttöönotto Paasisalon sijaan voi lieventää ilmastovaikutuksia verrattuna tilanteeseen, jossa muita pientaloalueita otetaan käyttöön.

Suininlahden alueen toteutuminen voi mahdollistaa Toivalan palveluiden kehittymisen, esimerkiksi alueelta tällä hetkellä puuttuvan lähikaupan sijoittumisen alueelle. Tämä edesauttaisi kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvua em. alueilla.

4.2 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaariot

4.2.1 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaario 1: suuri teollisuuslaitos Sorsasalossa

Tässä skenaariossa Sorsasaloon itäpuolen teollisuusalueelle sijoittuu suuri teollisuuslaitos, jolla on suuren volyymin tavaralogistiikkaa. Se hyödyntää Sorsasaloon alueen infrastruktuuria laajasti: moottoritien läheisyyttä, rautatietä sekä syväväylää. Kahta jäljempäksi mainittua yhteyttä kehitetään tämän suuren laitoksen tarpeisiin.

Laitoksen vaatima tila tarkoittaa sitä, ettei Sorsasaloon mahdu montaa muuta yritystonttia pienemmille muiden alojen yrityksille. Joitakin alihankkijoita tosin voi sijoittua laitoksen viereen. Tämä tuo painetta kaavoittamaan yritystontteja muilta alueilta Kuopiossa ja Siilinjärvellä.

Todennäköisesti Sorsasaloon sijoittuva laitos vaatii Seveso-vyöhykkeen, joten se voi vaikuttaa tulevaisuuden maankäyttöön (etenkin mahdollisten asuinalueiden suunnitteluun) Ranta-Toivalassa. Virtasalmen pohjoispuolella asuinalueita ei välttämättä pystytä kaavoittamaan tai luvittamaan.

4.2.2 Yritys-/elinkeinoalueiden skenaario 2: sekalainen pienteollisuusalue Sorsasalossa

Tässä skenaariossa Sorsasaloon itäpuolen teollisuusalueelle sijoittuu useita pk-yrityksiä sekalaisilta teollisuuden aloilta. Sorsasalo olisi Pientä Neulamäkeä täydentävä Kuopion pohjoispuolinen yritysalue. Se monipuolistaisi Kuopion kaupungin yritystonttitarjontaa. Toivalan kanssa se voisi

muodostaa myös yhden kokonaisuuden. Mikäli alueelle ei sijoittuisi Seveso-vyöhykkeitä vaativaa toimintaa, se helpottaisi Ranta-Toivalan puolella maankäytön kehittämistä.

Toisaalta Kuopioon ei jäisi tässä tilanteessa yhtä hyvää sijoittumispaikkaa suurelle teollisuuslaitokselle, ja Sorsasalon infrastruktuuria (etenkään raide- ja vesikuljetuksia) ei hyödynnettäisi täysimääräisesti. Mikäli seudulle olisi myöhemmin tulossa tällaista infrastruktuuria tarvitseva laitos, samantyyppistä yhtä valmista paikkaa ei todennäköisesti ole tarjottavaksi. Infrastruktuurin toteuttaminen muualle myöhemmin olisi kallista ja aikaa vievää.

5 Suunnitelma

5.1 Maankäytön kehityskuva

Kaupunkirakennesuunnitelman alueella kaupunkirakenne tiivistyy monessa kohtaa sekä laajenee etelässä, lännessä ja hieman pohjoisessa. Nykyisen kaupunkirakenteen sisään on mahdollista rakentaa huomattava määrä kerrostaloasumista; sen sijaan pientaloasumiselle on varattu alueita nykyisen rakenteen ulkopuolelta. Yritysalueita on varattu etenkin suunnittelualueen etelä- ja lounaisosista, jonne kaupunkirakenne sitä myötä levittäytyy.

Kuopion keskustan läheisyydessä vanhoja teollisuusalueita on viime vuosikymmeninä otettu runsaasti asuin- ja toimistotilakäyttöön, ja tämä kehitys jatkuu Itkonniemellä, Siikaniemessä ja paikoin Kelloniemessä. Toisaalta Kelloniemessä ja Kumpusaassa säilytetään aluevarauksia myös teollisuus- ja satamatoiminnoille. Itse keskustassa asuntojen täydennysrakentaminen ja asukasluvun nousu jatkuu viime vuosia maltillisemmin. Keskustassa panostetaan kuitenkin paljon kaupunkiympäristön laatuun huomioimalla esimerkiksi ainutlaatuinen rännikatuverkosto, taskupuistot ja kansallinen kaupunkipuisto.

Täydennysrakentamista on osoitettu useammalle vanhalle asuinalueelle, samalla säilyttäen aluevarauksia tärkeille viheralueille ja julkisten palveluiden rakennuksille. Suurempien täydennysrakentamisalueiden lisäksi täydennysrakentamista tutkitaan jatkossa tarkemmin etenkin joukkoliikenteen runkolinjojen äärellä, jossa maankäyttö voi jatkossa tiivistyä ja monipuolistua.

Suunnitelma-alueen koillisosissa Kuopion ja Siilinjärven kuntarajan molemmin puolin on varattu laajoja alueita Puolustusvoimien tarpeisiin ja Rissalan tukikohdan suojavyöhykkeiksi. Nämä varaukset rajoittavat maankäytön kehittämistä esimerkiksi asumiseen tai työpaikka-alueiksi, mutta samalla ne ovat laajoja metsäisiä alueita, joilla on myös luontoarvoja ja paikoin runsaasti luonnon ekosysteemipalveluja.

Väestösuunnitteisiin nähden kaupunkirakennesuunnitelman asuinaluevarauksissa on hieman väljyyttä 2040-luvulle saakka, mutta tämä mahdollistaa reagoimisen myös silloin, mikäli väestönkasvu ylittää ennusteet.

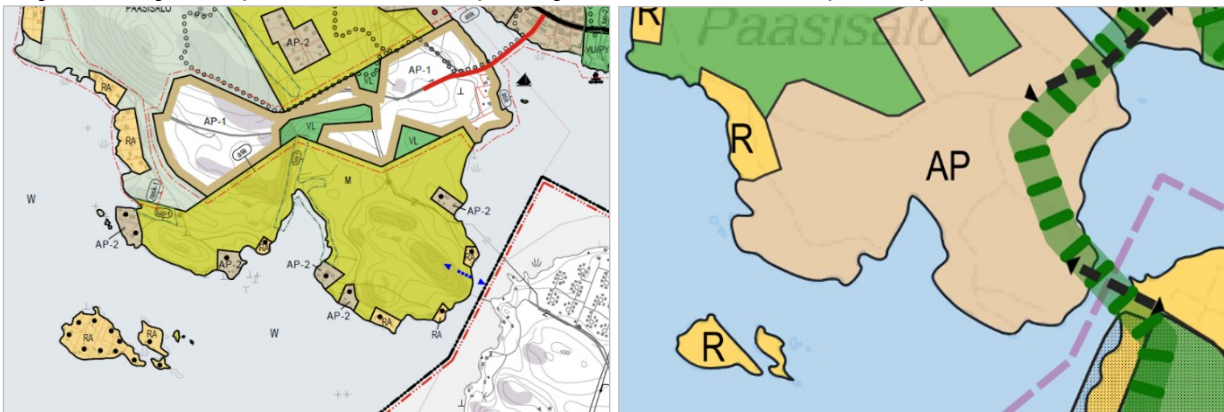
Tietyille taajamia ympäröiville alueille kohdistuu maankäytön muospainetta, kun alueita varataan asumisen ja yritystoiminnan käyttöön: Neulaniemen, Vanuvuoren ja Heinjoen alueet ovat merkittäviä kaupunkirakenteen laajenemissuuntia. Sen sijaan muualla taajamia ympäröivällä

maaseudulla (kaupunkirakennesuunnitelman alueella) muutokset jäänevät vähäisiksi. Siilinjärvellä kaupunkirakenteen "sormet" kasvavat vanhan vt5:n varrella hiljalleen etelästä ja pohjoisesta yhteen.

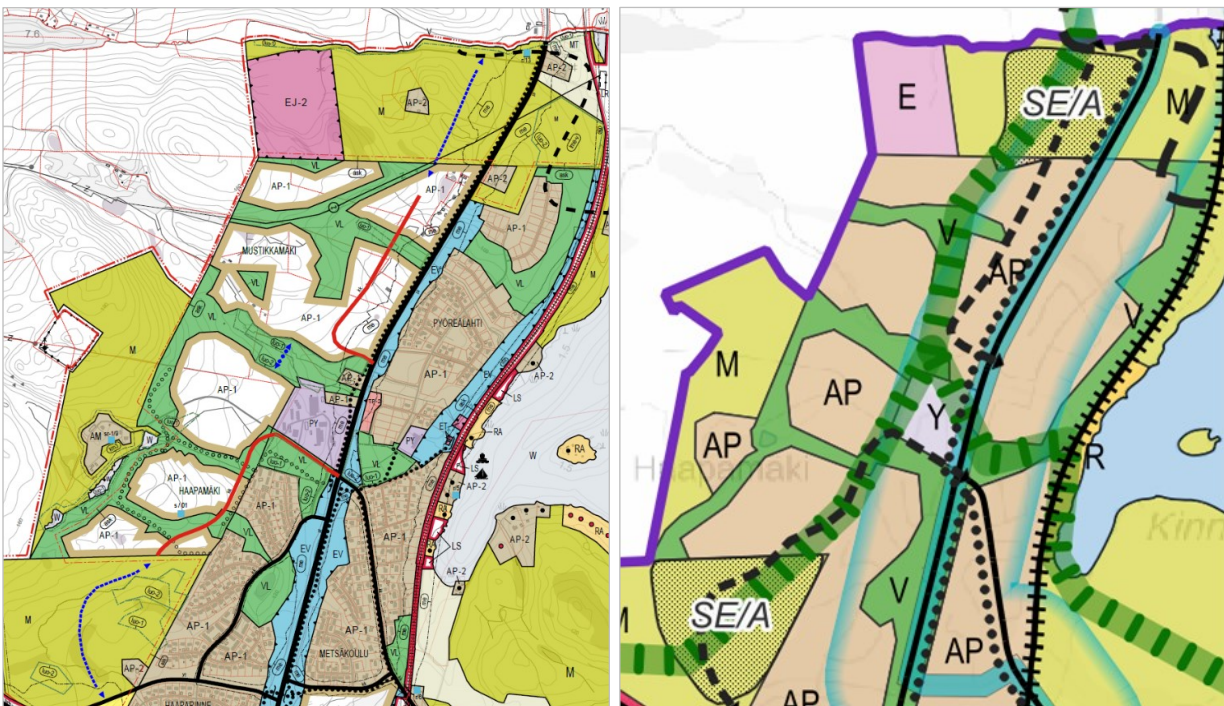
Suunnitelman yleiskatsaus on nähtävissä liitteellä 13 (yleiskartta).

5.1.1 Muutokset edellisestä kaupunkirakennesuunnitelmasta ja kaavoista

Siilinjärvellä muutokset vuoden 2022 yleiskaavasta ovat vähäisiä: Paasisalon saaren AP-alueita on laajennettu ja Haaparinteen sekä Säyneenjoen alueille on lisätty selvitysalueita.

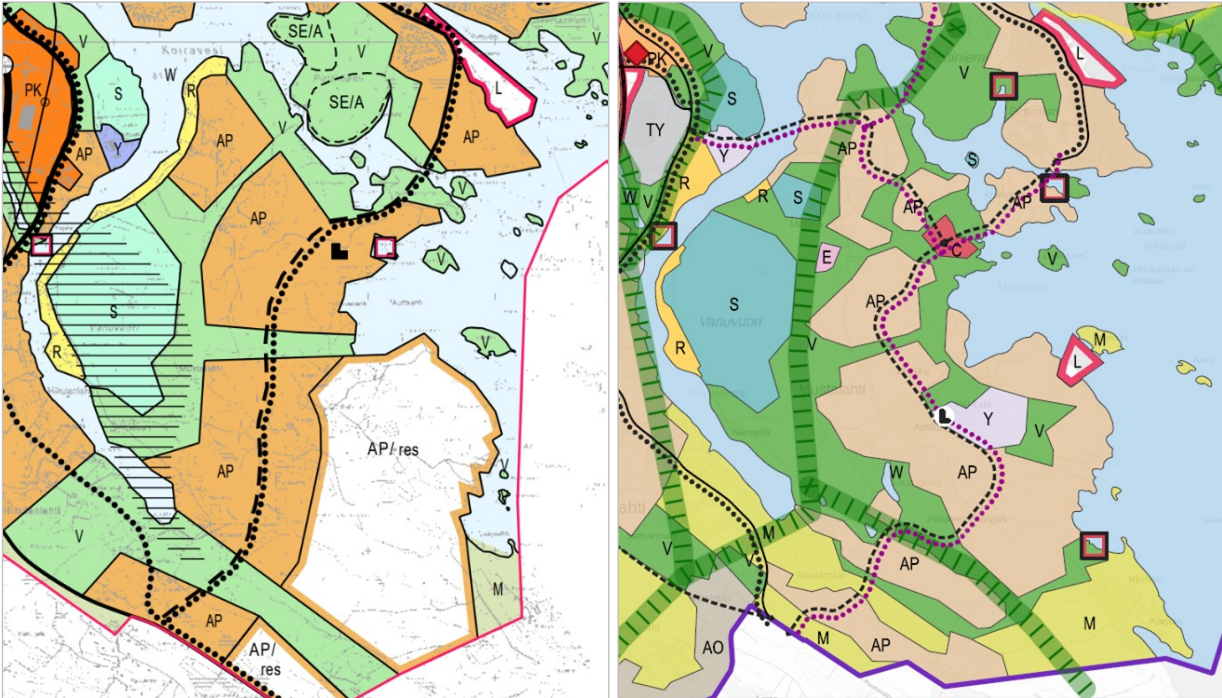

Kuva 7 ja kuva 8 Paasisalon alue vuoden 2022 Siilinjärven eteläosan yleiskaavassa (vas.) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (oik.).

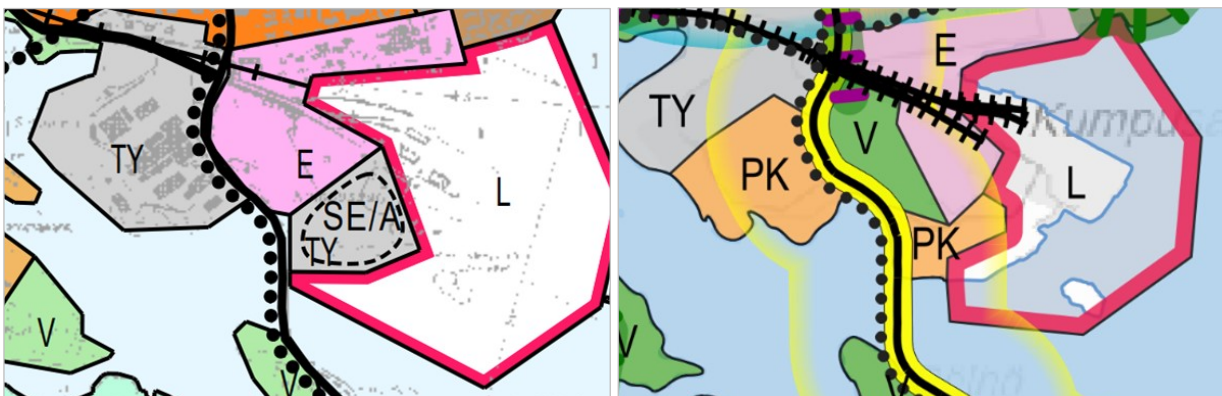

Kuva 9 ja kuva 10 Haapamäen ja Säyneenjoen alueet vuoden 2022 Siilinjärven eteläosan yleiskaavassa (vas.) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (oik.).

Kuopiossa vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelman monet aluevaraukset pidetään voimassa, sillä ne ovat yhä ajankohtaisia. Maankäyttöä on kuitenkin tarkennettu etenkin viime vuosien kaavahankkeiden pohjalta Neulaniemessä, Savilahdessa, Kelloniemessä, Itkonniemellä, Pienessä Neulamäessä, Hepomäessä ja Vanuvuoressa. Erillisistä reservialuemerkinnoistä on luovuttu ja niitä on korvattu käyttötarkoituserkinnoillä tai selvitysalueilla.

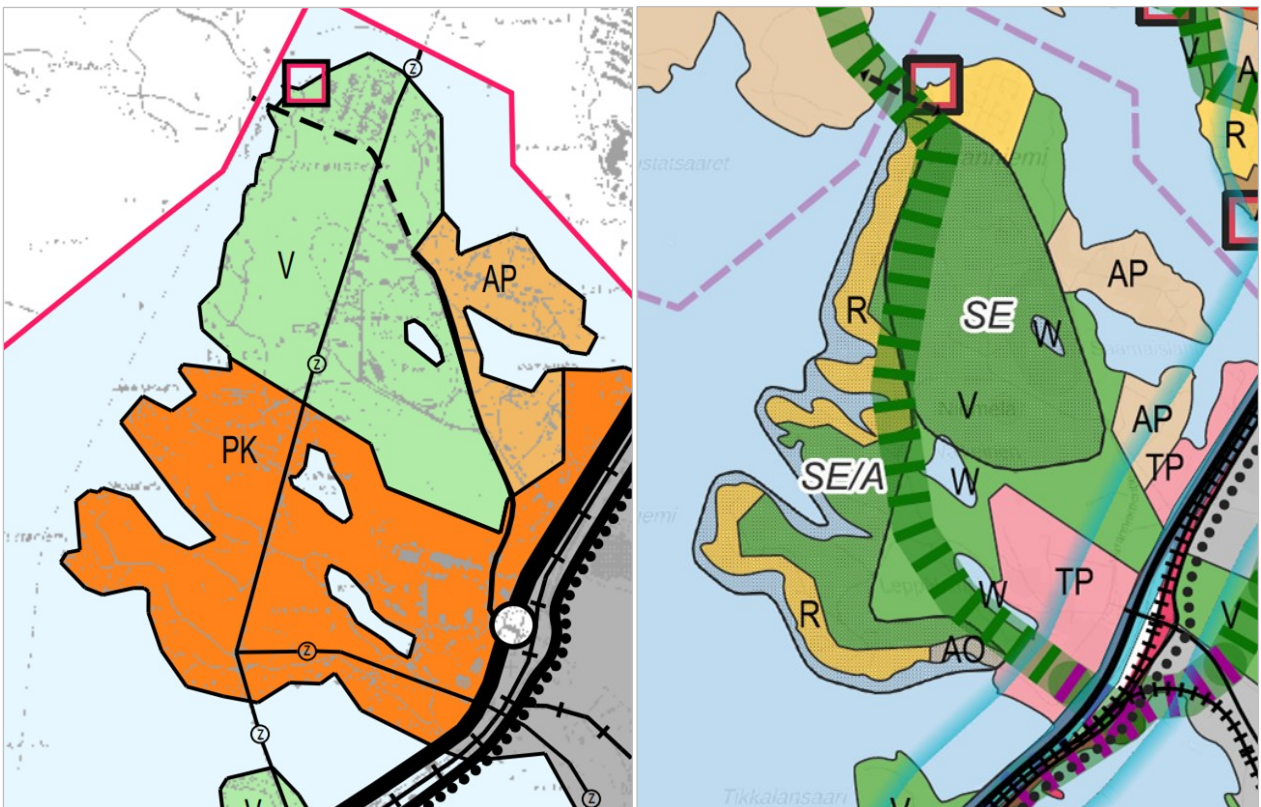

Kuva 10 ja 11 Vanuvuoren alue vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelmassa (vas.) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (oik.). Maankäyttöä ja tielinjauksia on tarkennettu nykyisen osayleiskaavan (hyväksytty Kuopion kaupunginhallituksessa 25.3.2024) pohjalta. Pirttiniemestä on poistettu asumisen selvitysalueet.

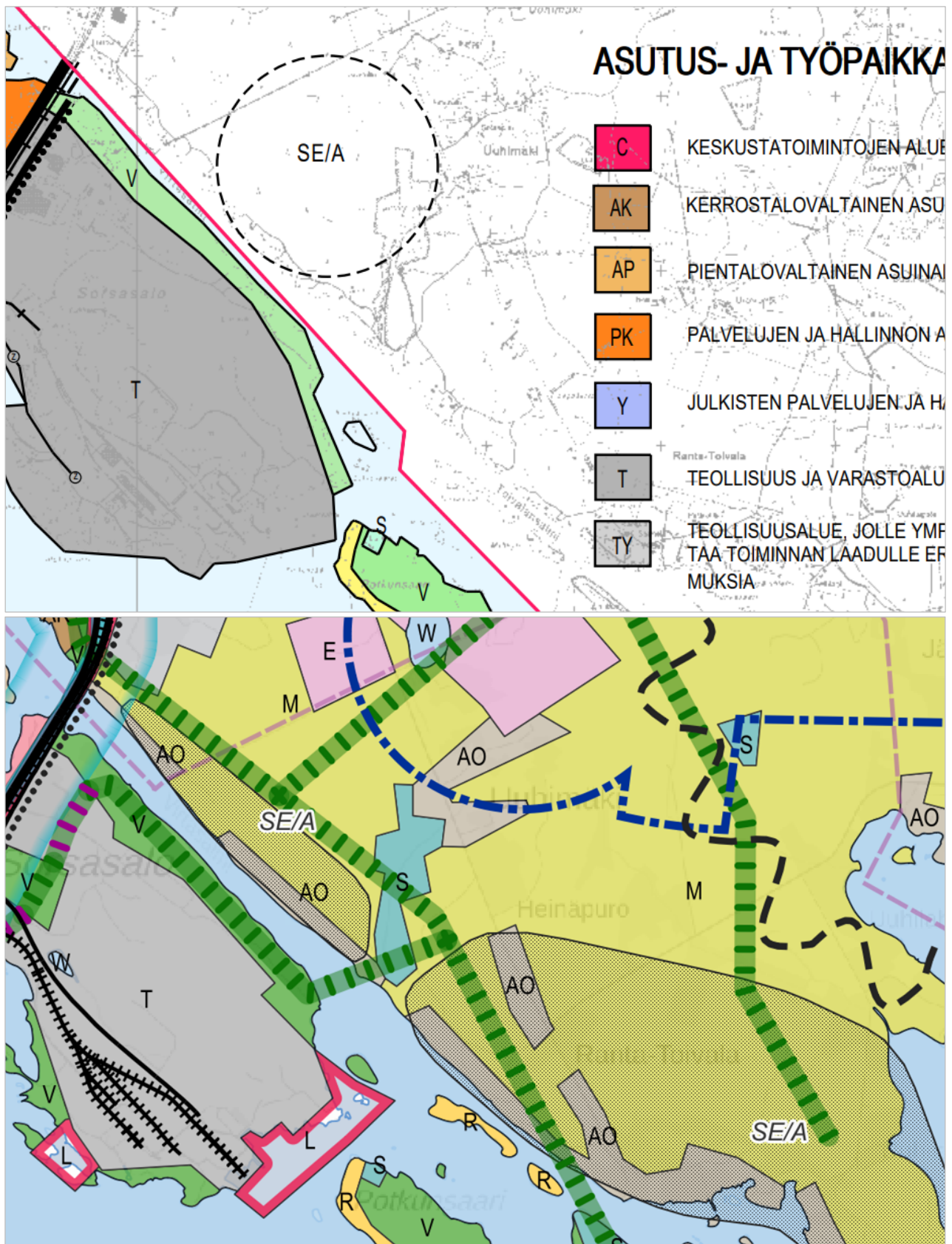

Kuva 12 ja 13 Siikaniemen ja Kumpusaaren alue vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelmassa (yllä) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (alla). Maankäyttöä on muutettu vastaamaan paremmin nykyistä, toteutunutta tilannetta ja Kumpusaaren metsäinen keskiosa on merkitty virkistysalueeksi.

Selvitysalueisiin on tehty joitakin muutoksia: Jynkänniemen ja Pirttiniemen selvitysalueet on poistettu, ja Ranta-Toivalan selvitysalueetta laajennettu merkittävästi. Julkulan, Niuvan ja Harjulan sairaaloiden alueille on osoitettu asumisen selvitysaluemerkintä siltä varalta, jos sairaalatoiminta alueilla päättyisi. Mahdollisille vesistötäyttöalueille on annettu selvitysaluemerkintä Päivärannasta, Kelloniemestä ja Itkonniemestä. Heinjoen ja Hepomäen väliselle alueelle Korsujärven länsipuolelle on osoitettu työpaikkojen selvitysalueita. Uutena selvitysalueena on suunnitelmaan otettu myös Sorsasalonsaviradan seutu ja länsiranta.

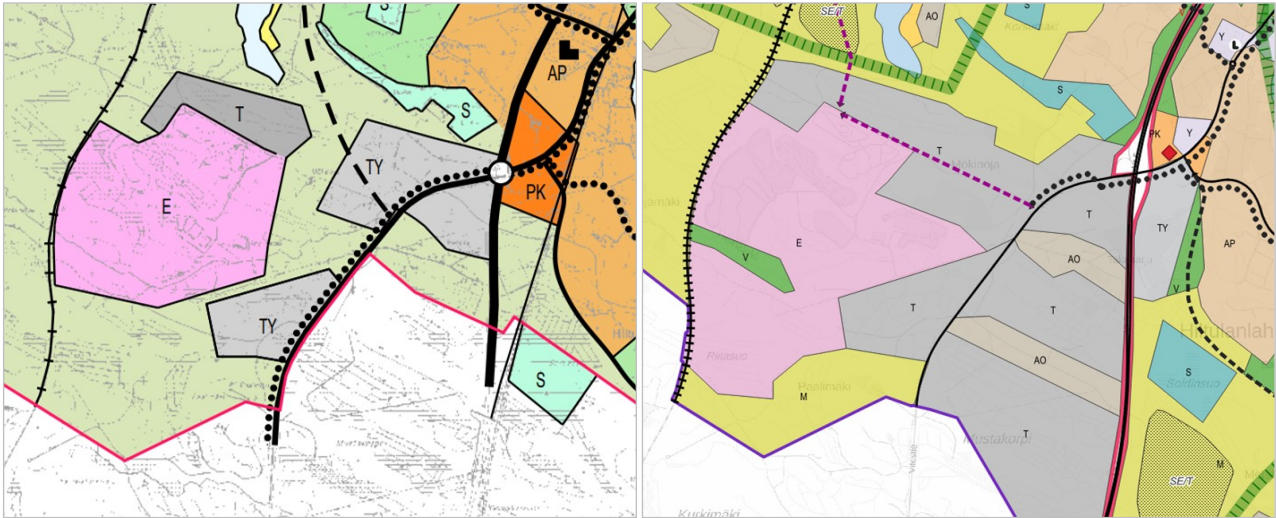

Kuva 14 ja 15 Sorsasalonsaari alueen vuodelle 2015 kaupunkirakennesuunnitelma (vas.) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (oik.). Palvelujen ja kaupan PK-alue on poistettu ja työpaikkojen TP-alueita osoitettu moottoritien varteen. Kaksi selvitysalueita on lisätty tulevaa osayleiskaavatyötä silmällä pitäen.

Kuva 16 ja 17 Ranta-Toivalan alue vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelmassa (yllä) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (alla).

Uusia aluevarauksia on tehty eniten Heinjoen alueelle, jonne on osoitettu runsaasti yritysalueita.

Kuva 18 ja 19 Heinjoen alue vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelmassa (vas.) ja nykyisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa (oik.). Teollisuusaluevarauksia on lisätty, Heinjoen ampuma- ja moottoriurheilualan rajausta on tarkennettu ja itse kaupunkirakennesuunnitelman aluerajausta on laajennettu etelän suuntaan. Olemassa olevat pientalokeskittymät on merkitty AO-alueilla.

5.1.2 Kaupunkirakenteen vyöhykkeet

Kuopiossa on kaupunkirakennetta jäsenetty jo usean vuosikymmenen ajan ns. vyöhyketarkastelun avulla. Kuopion vyöhykkeitä ja niiden taustaa on kuvattu kattavasti Leo Kososen raportissa "Kuopio 2015. Jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupunki" (Kosonen 2007). Kaupunkirakenteessa voidaan tunnistaa erilaisia vyöhykkeitä, jotka lomittuvat toisiinsa ja ovat osin päällekkäisiä. Karkealla tasolla tarkasteltuna tunnistetaan kolme erilaista vyöhykettä: jalankulkukaupungin vyöhyke, joukkoliikennekaupungin vyöhyke ja autokaupungin vyöhyke. Jalankulkukaupungin vyöhyke on jaettu edelleen keskustan vyöhykkeeseen ja keskustan läheiseen jalankulku- ja pyöräilyvyöhykkeeseen. Vyöhykejaon perustana ovat mm. etäisyys keskustasta, joukkoliikenneyhteydet ja autoistumisaste.

Joukkoliikenteen runkolinjat jatkavat vyöhyketarkastelussa hahmoteltuja joukkoliikennevyöhykkeitä. Runkolinjojen varsille voidaan täydennysrakentamisella muodostaa yhä yhtenäisempää ja laajempaa joukkoliikennevyöhykettä, myös muuttamalla autokaupunki-vyöhykkeen alueita. Tarkoituksena on, että Kuopiossa olisi yhä enemmän alueita, joilla on mahdollista asua ilman autoa tai vähintäänkin vähentää oman auton tarvetta ja siten vastata mm. kaupungin ilmastotavoitteisiin ja MAL-sopimuksen tavoitteisiin. Kuten alla olevasta taulukosta voidaan todeta, on joukkoliikennevyöhykkeen väkiluku kasvanut mutta osuus koko alueen väestömäärästä laskenut samalla kun

autokaupunki on kasvanut. Toisaalta joukkoliikennekaupungin osuus on hieman noussut vuoden 2014 jälkeen. Muutoksiin on vaikuttanut paitsi asuntotuotanto ja muuttoliike, myös vyöhykkeisiin tehdyt muutokset.

Vyöhyke	Väkiluku 2004 (%-osuus väestöstä)	Väkiluku 2014 (%-osuus väestöstä)	Väkiluku 2024 (%-osuus väestöstä)
Jalankulkukaupungin vyöhyke	24900 (31,5 %)	26800 (31,9 %)	29800 (31,3 %)
Joukkoliikenteen vyöhyke	29400 (37,2 %)	28900 (34,4 %)	34207 (35,9 %)
Autokaupungin vyöhyke	24800 (31,4 %)	28400 (33,8 %)	31302 (32,8 %)
Yhteensä	79100	84100	95309

Taulukko 9 Asutusrakenteen vyöhykkeiden väkiluvut 2004–2024. Vuoden 2024 luvut ovat helmikuulta eivätkä sisällä Siilinjärven alueita. Vuosien 2004 ja 2014 lähteenä vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelma.

Kaupunkirakenteen vyöhykkeitä, tai asutusrakenteen vyöhykkeitä kuten niitä edellisessä kaupunkirakennesuunnitelmassa nimitettiin, tarkastellaan seuraavaksi etenkin niissä tapahtuvien muutosten kautta. Nämä vyöhykkeet ovat nähtävissä liitekartalla 12.

Jalankulkukaupungin vyöhyke

Jalankulkukaupungin vyöhyke ulottuu noin kahden kilometrin etäisyydelle torista. Tälle vyöhykkeelle on täydennysrakennettu runsaasti asuntoja 2000-luvulla ja tämä kehitys jatkuu edelleen 2040-lukua kohti mentäessä. Vyöhyke laajenee hieman, kun Puijonkuppen ja Itkonniemen alueet otetaan asuinkäyttöön. Näiden alueiden lisäksi merkittäviä täydennysrakentamiskohteita ovat Mölymäki, ruutukaavakeskusta ja Itkonniemeen läheisesti liittyvä vanhan aseman alue. Yhteensä jalankulkukaupungin vyöhykkeelle voi sijoittua yli 6000 uutta asukasta. Tällä vyöhykkeellä (etenkin joukkoliikennereittien varsilla) on erityistä painetta täydennysrakentamiseen.

Vyöhykkeellä on monin paikoin erinomainen joukkoliikennetarjonta ja se kattaa keskustan alueen sekä nimensä mukaisesti alueita kävelymatkan päässä keskustasta. Vyöhykkeen reunamilla,

etenkin Männistössä on myös omaa palvelutarjontaa. Huolimatta keskustan läheisyydestä tällä vyöhykkeellä on myös paljon pientaloja ja autoistumisaste on paikka paikoin korkea.

Joukkoliikennevyöhyke

Joukkoliikennevyöhykkeeseen kuuluvat pääsääntöisesti keskustan ulkopuolella sijaitsevat kerrostaloalueet. Yleensä näiden etäisyys keskustasta on 2,5–5 km, mutta lähempänä ovat esimerkiksi Puijonlaakson alue ja selvästi kauempana 8–10 km päässä Petosen ja Pirtin alueet. Myös Vuorelan kerrostaloalueet Siilinjärvellä on otettu tässä tarkastelussa mukaan joukkoliikennevyöhykkeeseen, vaikka nekin sijaitsevat noin 10 km päässä Kuopion keskustasta ja 13 km päässä Siilinjärven keskustajamasta. Uusia asukkaita näille joukkoliikennekaupungin vyöhykkeelle voi sijoittua hieman enemmän kuin jalankulkukaupungin vyöhykkeelle. Joukkoliikennevyöhykkeen merkittävimmät uudet alueet Kuopiossa ovat Savilahti ja Neulaniemi, joista tulee aikanaan usean tuhannen asukkaan kaupunginosia. Pienempiä lisäyksiä joukkoliikennevyöhykkeeseen ovat Kelloniemen uudet osat, Kivilammen alue sekä useat yksittäiset täydennysrakentamiskohteet.

Kuopiossa joukkoliikennevyöhykkeellä asuu edelleen suurin osa kaupunkialueen väestöstä, vaikka osuus on aavistuksen laskenutkin viimeisen 20 vuoden aikana. Tosin viimeisen 10 vuoden kehitys on taas noususuuntainen. Joukkoliikennevyöhyke voi jatkossa laajentua runkolinjareittien varsilla täydennysrakentamisen myötä, ja autokaupungin vyöhykettä voi siirtyä joukkoliikennevyöhykkeeseen, jos pientaloja korvataan tehokkaammalla asuinrakentamisella. Lopulta joukkoliikennevyöhykkeen idean – että alueen asukkaat voivat tukeutua vaivattomasti joukkoliikenteeseen – onnistumiseen vaikuttaa paljon myös tiettyjen palveluiden, kuten lähikauppojen ja päiväkotien läheisyys kävelymatkan päässä, ei vain sujuvat yhteydet joukkoliikennereitin muihin kohteisiin.

Autokaupungin vyöhyke

Autokaupungin vyöhyke käsittää pientalovaltaisia alueita, jotka yleensä ovat hieman etäällä palveluista ja Kuopion keskustasta. Vyöhykettä luonnehtii myös asuntokuntien korkea autoistumisaste. Autokaupungin vyöhykkeen sisällä vaihtelua on kuitenkin paljon: osa alueista on melko lähellä palveluja ja joukkoliikennereittien varressa, osa taasen vahvasti yksityisautoilun varassa. Tavoitteena Kuopiossa on ollut autokaupungin vyöhykkeelläkin vähentää auton tarvetta ja mahdollistaa kotitalouksille yhden auton kanssa toimeen tuleminen.

Autokaupunki on laajentunut Kuopiossa viime vuosina Hiltulanlahdessa, ja jatkossa merkittävin laajenemissuunta on Vanuvuori. Siilinjärven asuinalueista kaikki Vuorelan keskustaa lukuun

ottamatta ovat autokaupunkivyöhykettä, mutta nämä alueet ovat ehkä Paasisaloa lukuun ottamatta hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Korvaava täydennysrakentaminen voi jatkossa muuttaa joitakin alueita autokaupungin vyöhykkeeltä joukkoliikennevyöhykkeelle, esimerkiksi Vuorelassa. Autokaupungissa asuvan väestön osuus koko kaupunkialueen väestöstä on kasvanut aavistuksen 20 vuoden aikana, mutta kasvu näyttää taittuneen. Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetyillä autokaupungin vyöhykkeillä on tilaa arviolta yli 10000 uudelle asukkaalle (Siilinjärven alueet mukaan lukien), mutta tämä määrä asukkaita muuttanee alueille vasta selvästi pidemmän ajan kuluessa kuin joukkoliikenne- ja jalankulkuvyöhykkeille.

Työpaikat eri vyöhykkeillä

Vaikka edellä mainitut vyöhykkeet keskittyvät asumiseen ja palveluihin, voidaan työpaikka-alueitakin tutkia näiden vyöhykkeiden avulla. Trendinä viime vuosikymmeninä on ollut teollisuuden siirtyminen pois Kuopion keskustasta ja keskustan liepeiltä kauemmas ja toisaalta teollisuuden rakennemuutos valmistavasta- ja perusteollisuudesta kohti uusia aloja, kuten informaatioteknologiaa ja lääketieteellisuutta. Entisiä teollisuusalueita on otettu asumiskäyttöön mm. Niiralassa ja tullaan ottamaan Itkonniemellä. Siikaniemessä ja Savilahdessa teollisuus- ja asevarikkotoimintojen tilalle on tullut muuta yritystoimintaa, jolloin työpaikatkin ovat osin eri aloilta. Tämä on muuttanut työpaikkojen sijoittumista suhteessa asumiseen, etenkin kun tarkastellaan työpaikkoja aloittain.

Kuopion tärkeät työpaikkakeskittymät, keskusta ja Savilahti sijaitsevat erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien ja kohtuullisen pyöräilymatkan päässä monelta asuinalueelta. Sama koskee myös montaa pienempää yritysalueita keskustan liepeillä sekä Toivalan alueita Siilinjärvellä. Voidaan ajatella, että nämä alueet ovat osa jalankulku- ja joukkoliikennevyöhykkeitä.

Kaupunkialueen laitamilla sijaitsevat nykyiset ja tulevat yritysalueet voi mieltää osaksi autokaupunkia. Asuinalueisiin verrattuna näille alueille kustannustehokkaan joukkoliikenteen järjestäminen voi olla haastavaa, jos työntekijät saapuvat monista eri suunnista. Työmatkapyöräilyn kannalta osa alueista on melko kaukana. Toisaalta voidaan ajatella, että suuren työpaikka- ja asukasmäärän sijoittuminen keskustaan ja sen liepeille yritystoiminnalta vapautuneille tonteille on kaupungin tasolla myönteistä kehitystä, vaikka samalla lisää yritysalueita tarvitaan autokaupunkivyöhykkeeltä ja kauempaakin.

5.2 Asuinalueet

5.2.1 Merkittävät kerrostaloalueet

Kuopion keskeisellä kaupunkialueella kerrostaloalueita on voimassa olevissa yleiskaavoissa tällä hetkellä melko paljon. Edellisessäkin kaupunkirakennesuunnitelmassa hahmotellut Savilahden, Itkonniemen, vanhan aseman, Mölymäen ja Hatsalan kerrostaloalueet ovat lähteneet viime vuosina rakentumaan. Edellä mainituille alueille on valmistunut viime vuosina myös asemakaavoja tai kaa-voitus on tällä hetkellä käynnissä. Nämä alueet tarjoavat 2020–2030-luvuilla (Itkonniemi vielä 2040-luvulla) merkittävää kerrostalotonttivarantoa kaupunkirakenteen kannalta hyvillä sijainneilla, kuten runkolinjojen varsilla. Yhteensä näille alueille on arvioitu sijoittuvan noin 14 000 asukasta, kun alueet ovat rakentuneet. Kuopiossa on kerrostalotonttireserviä myös jo pitkälti rakentuneilla Lehtoniemen ja Pirtin alueilla, joissa rakentaminen jatkuu 2020-luvun ajan. Uusi kerrostalopainotteinen asuinalue on Neulaniemi, jota tarvitaan arviolta 2040-luvulla, kun edellä mainittujen alueiden täydennysrakentamispotentiaali alkaa olla käytetty.

Siilinjärven puolella asuinalueet ovat pääosin pientaloalueita, mutta Vuorelassa on nykyään kerrostaloasumista, jota on myös tavoitteena lisätä täydennysrakentamisella ja nykyistä tehokkaamalla uudisrakentamisella.

Savilahti

Savilahden alue on ollut jo kohta 10 vuoden ajan Kuopion kaupunkikehittämisen kärkihanke. Aluetta on kehitetty pitkäjänteisesti oman hankkeen kautta, ja niin kaupunki kuin alueen muutkin toimijat ovat investoineet alueelle mittavasti. Työpaikkojen ja oppilaitosten lisäksi Savilahteen on tulossa runsaasti asumista, osayleiskaavassa arviona ollut noin 5000. Alueen asemaakaavoitus on edennyt ja ensimmäisten asuntojen rakentaminen alueelle käynnistyi 2023. Lähes kaikki asunnot Savilahdessa tulevat rakentumaan kerrostaloihin. Alue on sijainniltaan erinomainen kaupunkirakenteeseen nähden: ydinkeskustan ohella Kuopion tärkein työpaikka- ja oppilaitoskeskittymä on vieressä, joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät eri puolille kaupunkia kuten ovat liikunta- ja virkistyspalvelutkin. Savilahden ennustetaan rakentuvan suurimmilta osin 2030-luvun loppuun mennessä, ja se toimii ”ponnahduslautana” Neulaniemen alueelle, jota tarvitaan mahdollisesti 2040-luvulla. Alueelle tavoitellaan pientä lähipalvelujen keskittymää (esimerkiksi lähikauppaa), mutta muuten on mahdollista tukeutua olemassa oleviin palveluihin, kuten Neulamäen ja Hatsalan kouluihin.

Itkonniemi-Vanha-asema

Itkonniemi-vanha-asema -kokonaisuus sijaitsee välittömästi ydinkeskustan itäpuolella. Alue on entistä teollisuusaluetta, joka muuntuu tulevina vuosina kerrostalovaltaiseksi asuinalueeksi ydinkeskustan ja Itkonniemen nykyisen kaupunginosan väliin. Mitoituksellisesti alue on merkittävä, osayleiskaavassa sinne on arvioitu sijoittuvan enintään jopa 6000 asukasta; lukua on asemakaavatyöiden käynnistyttyä tarkistettu ja nykyinen arvio on noin 5000 asukasta. Alueen joukkoliikenneyhteyksiä parannetaan, kun ensimmäiset asuinkerrostalot valmistuvat. Myös joukkoliikenteen runkolinja on suunniteltu Itkonniemeltä Neulaniemeen kun jälkimmäinen alue on alkanut rakentumaan. Vanhan aseman alue sijaitsee välittömästi Männistön palvelutarjonnan äärellä. Itkonniemelle tavoitellaan lähipalvelu-keskittymää uudelle kerrostaloalueelle, mikä palvelisi myös nykyistä Itkonniemen aluetta, josta esimerkiksi lähikauppa tällä hetkellä puuttuu. Itkonniemellä toimii paikoitellen teollisuutta ainakin 2040-luvulle saakka, joten osa alueesta rakentuu vasta lähempänä 2040-luvun puoliväliä. Kuitenkin Maljalahden ja Itkonniemen alueen väliin jää jatkossakin nykyistä työpaikka-aluetta.

Mölymäki

Mölymäki tulee olemaan noin 1800 asukkaan tiiviisti rakennettu kerrostaloalue aivan ruutukaava-keskustan vieressä. Mölymäen rakentaminen alkoi 2020-luvun alussa ja muutamia kerrostaloja on jo toteutunut. Alueelle tavoitellaan lähipalvelukeskusta, ja ympärillä on lisäksi runsas palvelutarjonta: päiväkotia, alakoulu, tuleva yläkoulu, ydinkeskustan palvelut sekä Ykkösrastin alueen palvelut super- ja hypermarketteineen. Joukkoliikennereitit eivät kulje aivan alueen vierestä, mutta joukkoliikenteen (ml. ensimmäisen vaiheen runkolinjojen) pysäkeille ei ole pitkä matka.

Lehtoniemi

Lehtoniemen alue on suurelta osin rakentunut 2010-luvun kuluessa, mutta sen pohjoisosassa on vielä tonttivarantoa 2020-luvullakin. Alueelle voi rakentua kerrostaloasuntoja vielä noin 1000 asukkaalle. Vaikka Lehtoniemen pohjoisosasta on hieman matkaa Lehtoniemen eteläosan palvelukeskittymään, on alueella hyvät joukkoliikenneyhteydet ja se sijaitsee 1. vaiheen runkolinjan reitin varrella.

Vuorela

Siilinjärvellä kerrostalorakentamisen alue on Vuorelassa, jossa on nykyisin hyvä palvelutarjonta ja

se on Kaupunkirakennesuunnitelman alueen toinen alakeskus yhdessä Pyörön kanssa. Uusi rakentaminen Vuorelassa tulee olemaan lähinnä korvaavaa täydennysrakentamista, jossa matalia pienkerros- ja rivitaloja korvataan korkeammilla kerrostaloilla. Alueelle tavoitellaan noin 500–1000 asukkaan lisäystä 2040-luvulle tultaessa. Alueen palvelutarjonta ja liikenneyhteydet ovat erittäin hyvät; lisäksi kerrostalorakentaminen tekee Siilinjärven eteläosista houkuttelevan erilaisissa elämäntilanteissa oleville asukkaille. Siilinjärven tavoitteena on tasapainottaa kehitystä kirkonkylän ja kunnan eteläosan välillä, jottei kerrostalorakentaminen keskittyisi vain ensiksi mainittuun ja pientalorakentaminen jälkimmäiseen.

Neulaniemi

Kerrostalorakentamisen seuraava uusi alue Kuopiossa täydennysrakentamiskohteiden jälkeen on Neulaniemi. Mikäli Kuopion väestönkasvu ei merkittävästi kiihdy nykyisestä tasosta, tarvitaan Neulaniemeä rakentamiseen vasta 2040-luvulla. Alueelle on lainvoimaisessa osayleiskaavassa mitoitettu kerrostaloasumista noin 4000 asukkaalle, ja pientaloasumista vajaalle 1000 asukkaalle. Neulaniemen sijainti suunnitellun runkolinjan päässä ja melko lähellä Savilahtea tukee kestäviä liikenumuotoja. Toisaalta alue on muuten hieman erillään kaupunkirakenteesta. Alueelle tavoitellaan lähipalveluiden keskittymää.

Muita asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita (tonttivaranto)

Puijonkuppeen alue Kuopion ydinkeskustan luoteispuolella on ollut 2020-luvun alussa merkittävä täydennysrakentamiskohde. Entisen teknillisen opiston ja uimahallin paikalle on ryhdytty rakentamaan asuinkerrostaloja, mutta tonttivarantoa on vielä muutamien vuosien ajalle etenkin kun asuntorakentaminen hiljeni vuonna 2023. Alue on hyvällä sijainnilla niin keskustan, Savilahden kuin joukkoliikenteenkin näkökulmasta. Tonttivarantoa on vuoden 2024 alussa arviolta muutamalle sadalle asukkaalle.

Jynkän ja Leväsen väliin sijoittuu uusi Kivilammen asuinalue, jonka kunnallistekniikan rakentaminen alkaa 2024. Alueelle sijoittuu kerrostalojen lisäksi myös luhtitaloja ja pientaloja. Yhteensä asukkaita alueella tulee olemaan arviolta 500, joista suurin osa kerrostaloissa.

Kuopion kaupunkialueen eteläosissa Pyörön ja Pirtin alueilla on vielä asemakaavoitettua kerrostalotonttivarantoa. Uusia asukkaita näihin täydennysrakentamiskohteisiin voisi sijoittua arviolta 700. Kohteet sijaitsevat hyvillä paikoilla: ne kaikki ovat 1. vaiheen runkolinjojen reiteillä ja erinomaisen palvelutarjonnan lähellä, etenkin Pyörössä joka on palveluiden aluekeskus.

Asemakaavamuutoksia vaativia, mahdollisia täydennysrakentamissijainteja

Kuopion ydinkeskusta

Kuopion keskustassa on yhä täydennysrakentamisen mahdollisuuksia, ja kaupunkirakennesuunnitelmassa ennakoitakin noin 1000–1500 asukkaan lisäystä 2040-luvulle tultaessa. Vuodesta 2014 vuoteen 2022 asukasluku ydinkeskustan (”ruutukaavakeskustan”), alueella kasvoi noin 1000 hengellä. Keskustan alueen osayleiskaavatyö on aloitettu, jonka yhteydessä täydennysrakentamispotentiaali tarkentuu. Keskustassa on syytä myös pitää huoli palveluiden, hallinnon, kaupan ja työpaikkojen sijoittumismahdollisuuksista ja tiloista, vaikka asuntojen määrä kasvaakin. Keskustassa on kenties Kuopion parhaat mahdollisuudet kestäväälle liikkumiselle sekä parhain palvelutarjonta niin julkisten kuin kaupallistenkin palveluiden saralla. Vaikka asukasluvun kasvu keskustassa lisää paikallista ostovoimaa, on monien palveluiden kannalta tärkeää myös muualta Kuopiosta ja koko maakunnasta tulevat asiakasvirrat. Tämä korostaa sujuvien liikenneyhteyksien ja pysäköinnin merkitystä.

Kelloniemi

Kelloniemen alueelle on valmistella tällä hetkellä uusi osayleiskaava. Kaavaluonnoksessa kesäkuulta 2023 on osoitettu uutta kerrostaloasumista entisen teurastamon alueelle noin 600 asukkaalle, lisäksi keskustatoimintojen alueelle ja rantaan osoitetulle asuinalueelle on mahdollista toteuttaa jonkin verran tiivistä asuinrakentamista. Kelloniemeä on suunniteltu yhden 1. vaiheen runkolinjan päätepisteeksi, mikä parantaa alueen jo nykyään hyvää joukkoliikennetarjontaa. Asukasmäärän kasvu Kelloniemessä turvaisi alueen palveluita ja tavoitetilan mukaista lähipalvelukeskittymää.

Neulamäki

Neulamäen kaupunginosassa on sen valmistuttua tehty hyvin vähän täydennysrakentamista. Alueen täydennysrakentamispotentiaalia on selvitetty kaupungin sisäisenä työnä viime vuosina ja löydettyjä kohteita on huomioitu myös kaupunkirakennesuunnitelmassa. Lisäksi Neulamäen alueen itäpuolella on osayleiskaavassa toteutumattomia kerrostaloalueita. Kaiken kaikkiaan Neulamäessä uusiin kerrostaloasuntoihin voisi sijoittua noin 400 asukasta. Neulamäessä on hyvä palvelutarjonta (kaupunkirakennesuunnitelman luokituksessa ”palvelukeskus”), hyvä joukkoliikennetarjonta ja jatkossa myös 1. vaiheen runkolinja, sekä sijainti suhteessa Savilahteen, keskustaan ja Leväsentien varren kauppakeskittymiin.

Puijonlaakso

Puijonlaaksoa on etenkin 2010-luvulla täydennysrakennettu jo paljon, mutta lisää mahdollisia kohteita tunnistettiin kaupunkirakennesuunnitelman laatimisen yhteydessä. Puijonlaakso on niin sijainniltaan, palveluiltaan kuin joukkoliikennedyhteyksiltään mainio kaupunginosa ja siten otollinen sijainti täydennysrakentamiselle. Täydennysrakentamiskohteissa on tilaa arviolta 600–700 uudelle asukkaalle.

Yhteenveto kerrostaloalueista

Merkittävät kerrostaloalueet	Uusia asukkaita, kun alue on valmis	Kaavatilanne helmikuussa 2024
Savilahti	5000	asemakaava osittain
Itkonniemi - vanha-asema	5000	asemakaava tulossa
Mölymäki	1800	asemakaava
Lehtoniemi	1000	asemakaava
Vuorela	700	asemakaavoja muutettava
Neulaniemi	4000	yleiskaava
Puijonkuppee	500	asemakaava
Kivilampi	300	asemakaava
Pyörö & Pirtti	700	asemakaava
Kuopion ydinkeskusta	1200	asemakaavoja muutettava
Kelloniemi	600	asemakaavoja muutettava
Neulamäki	400	asemakaavoja muutettava
Puijonlaakso	600	asemakaavoja muutettava
Yhteensä	21800	

Taulukko 10 merkittävät kerrostalotaloalueet, arvioitu asukasmäärä kun alue on valmis.

Oheisen taulukon kerrostaloalueet ovat nähtävissä liitekartalla 9.

Edellä mainittujen alueiden lisäksi kerrostalovaltaiselle täydennysrakentamiselle on mahdollisuuksia monissa pienemmissä kohteissa Kuopion vanhoilla asuinalueilla. Näistä kohteista tulisi rakentaa ensisijaisesti niitä, jotka sijaitsevat joukkoliikenteen runkolinjojen varsilla ja lähellä palveluita. Vanhojen alueiden keskukset, ns. "lähiöostarien" alueet ja ympärykset ovat sijainniltaan Kuopiossa otollisia kohteita täydennysrakentamiselle. Niissä on julkisia ja yksityisiä palveluja ja ne sijaitsevat joukkoliikennereittien, usein myös suunniteltujen runkolinjojen reittien varressa. Oikein toteutettuna täydennysrakentaminen myös jäsentää ja selkeyttää kaupunkikuvaa ja yleisesti alueen ilmettä.

Kaikkia edellä mainittuja täydennysrakentamisalueita voidaan rakentaa yhtä aikaa, mikä tosin voi tarkoittaa sitä, että ne "valmistuvat" hitaammin. Uusien alueiden hitaampi valmistuminen tuo toisaalta myös hyötyjä: alueella asuu todennäköisemmin laajemmin eri-ikäistä väestöä, mikä tasaa esimerkiksi koulu- ja varhaiskasvatuspalveluiden kysyntää pidemmälle aikajaksolle.

5.2.2 Merkittävät pientaloalueet

Siilinjärven pientaloalueet

Siilinjärvellä pientaloasumista on osoitettu melko runsaasti yleiskaavassa, mitoitusarvion mukaan noin 2500 asukkaalle. Tärkeimpiä aluekokonaisuuksia on neljä: Haapamäki-Mustikkamäki-Pyöreälahti, Suininlahti, Hanhimäki sekä Paasisalo.

Haapamäki-Mustikkamäki-Pyöreälahti -kokonaisuus on välittömästi nykyisen yhdyskuntarakenteen vieressä, vanhan vt5:n varrella. Alueella on asemakaavoitettuakin tonttivarantoa jonkin verran kunnan omistamilla mailla, ja Pyöreälahden alue on lähtenyt rakentumaan viime vuosina. Alueella on hyvä joukkoliikennetarjonta ja mahdollisesti tulevaisuudessa runkolinjakin, vaikka kauempana Viitonen-tiestä (mt 559) sijaitsevilta alueilta tuleekin pysäkeille jo jonkin verran matkaa. Samoin palveluihin Toivalaan ja Vuorelaan matkaa on muutama kilometri. Kokonaisuudessaan alueelle voisi sijoittua 1000–1200 uutta asukasta.

Suininlahden alue sijaitsee välittömästi Toivalan itäpuolella, ja siitä on kaavatyön yhteydessä ajateltu tiivistä pientaloaluetta. Toivalan koulut ja joukkoliikennedyteydet sijaitsevat lyhyen matkan päässä, ja mikäli alueen arvioitu noin 400–500 asukkaan määrä toteutuu, voisi se houkutella lähikauppaa Toivalan palveluita täydentämään. Tällöin kestävien liikkumismuotojen mahdollisuudet alueella paranisivat.

Hanhimäen alue on yksi mahdollinen pientaloasutuksen kasvusuunta Vuorelassa. Alue jää jonkin verran syrjään joukkoliikennereiteistä ja tulevista runkolinjoista, mutta sieltä on vain noin kilometrin matka Vuorelan monipuolisiin palveluihin. Alueelle on arvioitu rakentuvan asuntoja noin 500 asukkaalle.

Paasisalon saari Vuorelan länsipuolella on myös mahdollinen pientaloasutuksen alue Siilinjärvellä. Kaupunkirakennesuunnitelmassa pientaloalueita on laajennettu osayleiskaavatyöstä kattamaan myös Kuopion kaupungin omistamia maita, ja alueen arvioitu asukasluku on noin 800 asukasta. Alue on selvästi syrjässä joukkoliikennereiteistä ja runkolinjoista, ellei siltaa Sorsasaloon ja sitä kautta kulkevaa uutta joukkoliikennelinjaa toteuteta. Matkaa Vuorelan palveluihin on kuitenkin hyvin kohtuullisesti. Paasisalo on sijainniltaan ja rakentamisolosuhteiltaan epäedullisempi alue kuin edellä luetellut muut Siilinjärven pientaloalueet, joten sen rakentamisen on ajateltu tulevan ajan-kohtaiseksi vasta ko. alueiden valmistuttua.

Kuopion pientaloalueet

Kuopiossa asemakaavoitettua pientalotonttivarantoa on nykyään niukalti. Merkittävin osa varannosta sijaitsee Hiltulanlahdessa, jossa katurakentaminenkin on parhaillaan käynnissä. Tämä varanto sekä muualla keskeisellä kaupunkialueella sijaitseva varanto riittänee 2020-luvun lopulle, muttei enää 2030-luvun puolelle.

Tärkein tulevaisuuden pientaloaluevaraus Kuopiossa on Vanuvuori. Alueelle on tällä hetkellä valmisteilla osayleiskaava, ja kaavaehdotuksessa keväältä 2023 alueelle on arvioitu sijoittuvan 7400–8300 asukasta, joista lähes kaikki pientaloihin. Pientalotontteja alueella riittäisi laskelmien mukaan 2050-, jopa 2060-luvulle saakka. Vanuvuoren alueen pohjoisosaan sijoittuisi kaavaehdotuksessa keskustoimintojen alue ja joitakin lähipalveluja, mutta alueen mahdollinen alakoulu tulisi etelämäs. Todennäköistä on, että 2040-luvulla vasta pohjoisosat Vanuvuoresta ovat rakentuneet. Alueella olisi tuolloin noin 2000 asukasta ja lähipalvelukeskus, muttei vielä alakoulua. Vanuvuoren pohjoisosasta on vesistöjen yli niin tie- kuin pyöräily-yhteydetkin Matkuksen ja Pirtin suuntaan. Alue voi tukeutua kouluverkostossa Pirtin ja Pyörön kouluihin kuin myös mahdolliseen Hiltulanlahden yläkouluun. Vanuvuori toisaalta sijoittuu jo melko kauas Kuopion keskuksesta ja muistakin palvelukeskittymistä, mikä vähentää joukkoliikenteen kilpailukykyä yksityisautoilua vastaan alueella. Joukkoliikennereittien toteuttamista edesauttaa siltayhteys Vanuvuoresta Koiraveden yli, joka lyhentää myös matkaa Matkuksen kauppakeskukseen ja Kylmämäen yritysalueelle.

Neulaniemeen on kerrostalorakentamisen ohella kaavoitettu osayleiskaavassa myös pientaloasumista. Näille alueille voisi sijoittua arviolta 800–1000 asukasta, mikäli pääpaino on rivitaloissa ja kytketyissä pientaloissa erillispientalojen sijaan. Kuten kerrostaloalueiden osiossa mainittiin, Neulaniemessä on potentiaalia kestävien liikkumismuotojen suosioon. Neulaniemen pientaloalueet voisivat tarjota kaupunkia lähempänä sijaitsevan ja erilaisen vaihtoehdon Vanuvuoren omakotitalopainotteiselle alueelle. Tosin Neulaniemen pientaloalueiden rakentaminen on järkevintä vastasitten, kun Neulaniemen kerrostaloalueita ryhdytään rakentamaan.

Muut pientaloalueet Kuopiossa

Neulamässä on kerrostalorakentamisen lisäksi mahdollisuuksia täydennysrakentaa pientaloalueita. Osayleiskaavan ja täydennysrakentamisselvityksen alueiden asukasmitoitus on yhteensä noin 400–450 asukasta. Lukuun on laskettu mukaan myös Neularinteen alue, joka on osoitettu alun perin Savilahden osayleiskaavassa. Kuten Neulaniemessäkin, Neulamäen alueella pientalorakentamisessa voisi painottua tiiviimpi pientalorakentaminen. Alue on hyvän palvelutarjonnan, joukkoliikenneyhteyksien ja Savilahden äärellä, mikä osaltaan lisää kestävien liikkumismuotojen houkuttelevuutta myös alueen pientaloasukkaille.

Pienempiä pientaloalueeksi sopivia kokonaisuuksia on osoitettu sieltä täältä Kuopion keskeiseltä kaupunkialueelta. Niille on yhteistä sijainti välittömästi nykyisen kaupunkirakenteen sisällä tai vieressä, palveluiden ja paikoin joukkoliikennereittien läheisyys. Jotkin alueet ovat asemakaavoitettua tonttivarantoa, joka ei syystä tai toisesta ole vielä toteutunut (esimerkiksi Petosella ja Lehtoniemessä), jotkin osayleiskaavan aluevarausten mukaisia ja osa kaupunkirakennesuunnitelman yhteydessä tunnistettuja. Asukkaita näillä alueilla voisi olla yhteensä muutama sata, mikäli ne kaikki toteutuvat. Haasteena alueiden kehittämisessä on toisaalta se, että ne yleensä sijaitsevat viheralueilla, joilla on tunnistettu luonto- ja kulttuuriarvoja.

Kaupunkirakennesuunnitelman alueella on pieniä määriä myös haja-asutusalueen rakennuspaikkoja. Siilinjärven puolella paikkoja on Vuorelan ja Hanhilampien alueilla, Kuopiossa keskittymiä on Salonsaaren ja Hukanniemen tienoilla. Asuntotuotantotavoitteiden toteutumiseen ei näillä alueilla oli juuri merkitystä, mutta ne tarjoavat vaihtoehtoja maaseutumaiseen asumiseen melko lähellä keskuksia ja siten monipuolistavat seudun tonttitarjontaa.

Yhteenveto pientaloalueista

Merkittävät pientaloalueet	Uusia asukkaita, kun alue on valmis	Kaavatilanne helmikuussa 2024
Haapamäki-Mustikkamäki-Pyöreälahti	1000	asemakaava osittain
Suininlahti	400	yleiskaava
Hanhimäki	500	yleiskaava
Paasisalo	800	yleiskaava
Vanuvuori	7500	yleiskaava tulossa
Neulaniemi	800	yleiskaava
Neulamäki	400	asemakaavoja muutettava
Kuopion muut täydennysrakentamiskohteet yhteensä	400	asemakaavoja muutettava
Yhteensä	11800	

Taulukko 11 merkittävät pientalotaloalueet, arvioitu asukasmäärä kun alue on valmis.

Oheisen taulukon pientaloalueet ovat nähtävissä liitekartalla 10.

5.2.3 Selvitysalueet

Kaupunkirakennesuunnitelmassa on esitetty muutamia, tulevaisuudessa asumiseen selvitettäviä alueita, joita ei kuitenkaan näillä näkymin ole mahdollista tai tarpeellista varata vielä tällä suunnitelmakaudella asuinalueiksi. Laivonsaaren eteläosa on ollut selvitysalueita aiemmissakin kaupunkirakennesuunnitelmissa ja se on yksi mahdollinen kerrostaloasumisen laajenemissuunta Neulaniemen alueen jälkeen. Laaja selvitysalue on osoitettu myös Niuvan sairaalan alueelle. Alueen maankäyttöä voi olla tarve selvittää siinä vaiheessa, jos nykyinen sairaalatoiminta oleellisesti muuttuu tai lakkaa eikä valtiolla olisi alueelle enää tarvetta.

Pientaloasumisen selvitysalueeksi on osoitettu Ranta-Toivalan eteläosa, jota on myös tutkittu aiempien kaupunkirakennesuunnitelmien yhteydessä. Samoin Neulaniemestä Kallaveteen työntyvä Telaniemi on mahdollinen asuinaluejatke Neulaniemelle, mikä onkin osoitettu alueen osayleiskaavassa.

Itkonniemen ja Kelloniemen rannoilla on matalaa vesialuetta, joita voidaan tarvittaessa tutkia veden äärelle tulevaan asuinrakentamiseen, jollaista on jo toteutettu Maljalahdessa.

Mikäli Paasisaloa päädytään toteuttamaan, tulee samalla pohtia Kuopion puolella Sorsasalon saaren länsiosan maankäyttöä ja siltayhteyttä Paasisaloon. Sorsasalon länsiosa on melko kaukana kaikista palveluista ja muusta yhdyskuntarakenteesta, joten sinne on osoitettu kaupunkirakennesuunnitelmassa selvitysalue, jota voidaan pohtia haja-asutusluonteiseksi pientaloalueeksi, jonka asukkaat hyödyntäisivät myös Vuorelan palveluja. Haasteena asuinaluekäytön kannalta alueella ovat hankalat rakentamisolosuhteet ja luontoarvot.

Siilinjärvellä selvitysalueeksi on osoitettu jatkeet Haaparinteen ja Mustikkamäen asuinalueille. Näillä alueilla voidaan tutkia tulevaisuudessa tarkemmin pientalorakentamista siinä vaiheessa kun ympäröivät, yleiskaavassa jo osoitetut alueet alkavat olla rakentuneita.

Kaikki selvitysalueet ovat nähtävissä kaupunkirakennesuunnitelman yleiskartalla (liite 13).

5.3 Yritys- ja elinkeinoalueet

Yritys- ja elinkeinoaluiden osalta tavoitteena on mahdollistaa työpaikkojen määrän kasvu sekä entistä monipuolisempi elinkeinorakenne Kuopiossa ja Siilinjärvellä. Kaupunkirakennesuunnitelman alueella työpaikkojen määrä onkin kasvanut molemmissa kunnissa vuodesta 2015, ja on syytä olettaa saman kehityksen jatkuvan tulevinakin vuosina. Tämä luo tarvetta yritystonteille. Yritysalueita on pyritty osoittamaan mahdollisimman lähelle nykyistä kaupunkirakennetta, mutta toisaalta osa alueista sijaitsee hieman sivussa siitä. Suurin osa kaupunkirakennesuunnitelman alueista on jo osoitettu vahvistetuissa tai tekeillä olevissa osayleiskaavoissa. Erilaiset alueet eri puolilla kaupunkirakennetta toisaalta myös mahdollistavat mahdollisimman monenlaisten yritysten ja toimijoiden sijoittumisen Kuopioon ja Siilinjärvelle. Lisäksi nämä alueet ovat mahdollisia sijoittumispaikkoja hajautetulle energiantuotannolle, kuten aurinkovoimalle ja pienydinvoimaloille.

Siilinjärvellä yritysalueet tulevat sijoittumaan nykyisen rakenteen viereen Toivalassa, vt 9:n molemmin puolin. Pieni aluevaraus on osoitettu myös Konttihovin tienoille. Liikenteellisesti Siilinjärven yritysaluevaraukset sijaitsevat mainiolla paikalla kahden valtatie välittömässä läheisyydessä. Haasteena Siilinjärven yritysalueilla on kunnan omistaman maan vähäisyys. Yritysalueiden rakentuminen Siilinjärvellä riippuukin muun kehityksen ohella myös maakaupoista.

Kuopiossa voidaan erottaa 4 tärkeintä yritysalue-kokonaisuutta lähitulevaisuuteen: Savilahden toimisto- ja palvelukeskittymä, Pienen Neulamäen yritysalueet, Hepomäen kiertotalousalue ja Sorsasalonsalon teollisuusalue. Nämä alueet tarjoavat erityyppisiä tontteja erilaisten yritysten tarpeisiin. Logistiikka-alan ja muille paljon tilaa vaativille yrityksille tilaa löytyy myös Heinjoen suunnalta. Edellä mainittujen alueiden lisäksi tilaa yrityksille löytyy mm. Kelloniemestä, Tasavallankadun varrelta ja Riihilammen alueelta.

5.3.1 Merkittävät yritysalueet

Savilahti

Savilahden alue on ollut jo kohta 10 vuoden ajan Kuopion kaupunkikehittämisen kärkihanke. Aluetta on kehitetty pitkäjänteisesti oman hankkeen kautta, ja niin kaupunki kuin alueen muutkin toimijat ovat investoineet alueelle mittavasti. Alueella on nyt ja tulevaisuudessakin paljon työpaikkoja ja opiskelijoita. Ensimmäisiä asuinrakennuksia alkaa valmistua vuonna 2025 ja alueelle on suunniteltu asumista noin 7000 asukkaalle. Työpaikkoja alueella on sen valmistuttua noin 15000–17000. Savilahdessa on paljon toimistotilaa ja se onkin jatkossa merkittävin toimistotyöpaikkojen keskitymä Kuopiossa. Alueen saavutettavuus kaikilla liikkumismuodoilla on Kuopion huippua jo nyt, lisäksi tulevaisuudessa useat runkolinjat kulkevat Savilahden kautta.

Savilahden lähellä Niiralan puolella on Kotkankallion alue, jossa on vapautunut ja vapautumassa maata uuteen käyttöön. Tämä 4 hehtaarin alue koostuu entisistä Yleisradion toimitiloista sekä Minna Canthin yläkoulusta, joka on siirtymässä lähivuosina Mölymäelle. Alue voi toimia Savilahden toimisto- ja palvelurakentamisen jatkeena.

Pieni Neulamäki

Pieni Neulamäki on monipuolinen ja keskeinen yritysalue Kuopiossa, yhteensä yleiskaavoitettua yritysalueetta on vajaa 160 ha. Alueelle on viime vuosina sijoittunut jo useita eri alojen yrityksiä ja asemakaavoitus jatkuu edelleen. Pieneen Neulamäkeen voikin sijoittua monenlaista yritystoimintaa, kuitenkin ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta. Alueen haasteena tietyille tilaa vaativille toimijoille voivat olla suuret korkeuserot ja paikoin kapeat tontit. Nykytilassa alue on hieman sivussa joukkoliikennereiteistä ja pyöräilyväylistä, mutta kun Kolmisopesta Kylmämäkeen johtava tie rakennetaan, tilanne paranee. Tämä yhteys mahdollistaisi joukkoliikennereitin esimerkiksi Savilahdesta päin ja edelleen kohti Matkusta. Mahdollinen ”Petosen orren” siltojen ja liikennejärjestelyiden rakentaminen taas lyhentäisi pyöräilymatkojakin Pyörön, Saaristokaupungin ja Jynkän suunnista.

Riihilampi

Pienen Neulamäen eteläpuolella sijaitsee yritysalueeksi sopiva ja jo yleiskaavoitettu Riihilammen alue. Tästä yhteensä n 45 ha:n suuruisesta alueesta yli puolet on vielä rakentamatta. Alueelle soveltuvat ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton teollisuus sekä kaupan palvelut. Tällä hetkellä alue on liikenteellisesti ”pussinperä”, mutta tilanne paranee huomattavasti mikäli tie radan toiselle puolelle Matkukseen rakennetaan. Alue sijaitisi tällöin liikenteellisesti melko hyvällä paikalla, esimerkiksi Pienestä Neulamäestä tuleva linja voisi jatkaa Riihilammen alueen kautta Matkukseen. Toisaalta alueella on myös merkittäviä luontoarvoja ja se on viheryhteyksien kannalta tärkeä pullonkaula, jotka saattavat vaikuttaa asemakaavavaiheessa alueen lopulliseen muotoon ja kokoon. Luontoarvojen vuoksi myös aiemmin (mm. vuoden 2015 kaupunkirakennesuunnitelmassa) alueelle kaavailtu logistiikka-alue on osoitettu toisaalle.

Hepomäki

Hepomäen alueesta suunnitellaan erityisesti kiertotalouden ja vihreän siirtymän teollisuuden aluetta. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2. vaiheen ehdotuksessa 16.1.2024 Hepomäki on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kiertotalouden kehittämisalueeksi. Alueella on osayleiskaavassa n. 335 ha teollisuuden ja työpaikkojen alueita, suurin osa teollisuusaluemerkinnällä T. Hepomäki on myös merkittävä maa-aineiston louhinta- ja läjitysalue. Alue on melko kaukana asutuksesta, joten sinne voi sijoittua myös ympäristöhäiriöitä aiheuttavaa teollisuutta, mutta samasta syystä haastava alue työmatkapyöräilyn ja joukkoliikenteen järjestämisen kannalta.

Heinjoki/Hiltulanlahti

Hiltulanlahden/Heinjoen alueelle voi sijoittua etenkin tilaa vaativaa teollisuus-, varastointi- sekä logistiikkatoimintaa. Alue sijaitsee moottoritien (vt5) ramppien lähellä; lisäksi sijainti Kuopion kaupunkialueen eteläpuolella on Etelä-Suomeen suuntautuvan maantielogistiikan kannalta hyvä. Alueelle voisi mahdollisesti sijoittua teollisuusalueita yli 260 ha, mutta alle 150 ha on tällä hetkellä yleiskaavassa sopivalla käyttötarkoituksella. Alue on Hiltulanlahden asuinalueiden vieressä ja ainakin sieltä saavutettavissa pyörällä helposti. Toisaalta joukkoliikenteen järjestämisen kannalta tämä alue (aivan itäisintä osaa lukuun ottamatta) on haastava: se sijaitsee etäällä nykyisistä joukkoliikennereiteistä ja tuleva työmatkaliikenne alueelle tulee todennäköisesti useasta eri suunnasta. Heinjoella sijaitsee ampumaratoja, moottoriratoja sekä ampumahiihtolenkit käsittävä

keskittymä, jota ollaan myös kehittämässä. Tämä keskittymä on otettu kaupunkirakennesuunnitelmassa huomioon maankäytön aluerajauksissa.

Kelloniemi

Kelloniemessä on jatkossakin yritys- ja elinkeinoalueita asuntojen täydennysrakentamisesta huolimatta. Kelloniemi on tärkeä alue keskustan läheisyyteen hakeutuville yrityksille sijaintinsa sekä hyvän joukkoliikennetarjontansa ansiosta. Muita joukkoliikenteen runkolinjojen vaikutusalueilla sijaitsevia teollisuusalueita kaupunkirakennesuunnitelman alueella on hyvin vähän.

Asutuksen läheisillä alueilla toimintaa ohjataan ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomaan suuntaan. Kelloniemessä on olemassa olevaa rautatie- ja telakkainfrastruktuuria, joiden hyödyntäminen tulevaisuudessakin tulee mahdollistaa. Kelloniemen tällä hetkellä tekeillä olevassa osayleiskaavassa edellä mainitut asiat on huomioitu. Kooltaan alue on noin 110 ha, josta suurin osa rakennettua. Kaavassa aiotaan mahdollistaa myös asumista yritystoiminnan lomaan tietyissä kohdin.

Tasavallankatu

Tasavallankadun yritysalueella viitataan Tasavallankadun, Saaristokadun, Kumpusaarentien ja Leväsentien rajaamaan alueeseen Kuopion keskustan tuntumassa. Alueella on nykyään monipuolista kaupan, teollisuuden ja varastoinnin toimintaa, jota on kuitenkin mahdollista täydentää korvaamalla nykyistä rakennuskantaa ja tyhjiä tontteja rakentamalla. Alueen länsi- ja itäpuolilla on vähittäiskaupan alueita, joihin on jo toteutunut tai suunnitteilla suuria tavarataloja. Alueella on käynnissä asemakaavahanke, joka mahdollistaa jatkossakin monipuolisen kauppa-, liike- ja teollisuustoiminnan. Alue on liikenteellisesti hyvin saavutettavissa pyörällä ja jopa jalan monilta asuinalueilta, ja kuten Kelloniemessäkin moni joukkoliikennereitti ja tulevaisuudessa runkolinjakin kulkee alueen vieressä. Alueen koko on noin 12 ha, josta suurin osa rakennettua.

Sorsasalon itäosa

Suurille teollisuuslaitoksille hyvin soveltuva alue löytyy Sorsasalosta. Saaren itäpuolella on valmis asemakaavamerkintä, joka mahdollistaa myös kemikaaleja käsittelevän ja valmistavan laitoksen sijoittumisen alueelle. Lisäksi alue sijaitsee moottoritien rampin läheisyydessä, sinne on ratayhteys ja 4,2 m syväväylä. Alue soveltuukin hyvin suuria rahtivolyymeja tarvitsevan yrityksen tarpeisiin. Alueesta voi tulla myös kiertotalouden ja vihreän siirtymän teollisuuden alue kuten Hepomäestäkin, mutta Kuopion oloissa jopa ainutlaatuinen yhdistelmä infrastruktuuria olisi joka tapauksessa

hyvä saada hyödynnettyä. Koko alue on kooltaan 260 ha, mutta siellä sijaitsee jo kartonkitehdas sekä pienempiä yrityksiä.

Sorsasalon länsiosa

Sorsasalon länsiosaa moottoritien varrella voidaan kehittää ja täydennysrakentaa sekalaisena teollisuus- ja kaupallisten palveluiden alueena kuten Pientä Neulamäkeä tai Riihilampea. Yhteensä Sorsasalon länsiosassa yritysalueita on noin 32 ha, joista rakentamatonta vajaa kolmannes. Kehittämisessä tulee ottaa huomioon myös Sorsasalon länsiosan muu maankäyttö ja sen turvaaminen. Sorsasalon raviradan alueelle on merkitty selvitysalue, jossa voidaan tutkia hevostalouden, hevosurheilun ja muiden aiheeseen liittyvien toimintojen (esim. terapiahevostoiminnan) kehittämistä kaavatöiden yhteydessä.

Toivalan yritysalueet

Siilinjärven puolella yritysalueita on ennen kaikkea Toivalassa. Alueella on nykyisin pienteollisuusalue moottoritien suuntaisesti ja joitakin yrityksiä Lentokentäntien risteysalueen eteläpuolella. Tulevaa yritysalueita on kaavoitettu näiden kokonaisuuksien väliin g-tien molemmin puolin. Alueet soveltuvat monenlaisille yrityksille, kuitenkin läheisen asutuksen huomioiden. Liikenteellisesti hyvällä sijainnilla alue lienee houkutteleva myös kaupallisille palveluille ja tämä onkin yleiskaavassa huomioitu. Etenkin Toivalan asuinalueelta uusille yritysalueille on lyhyt matka, eivätkä ne ole Vuorelasta tai Haapamäen suunnasta pyöräillen kovin kaukana. Toisaalta joukkoliikenneyhteydet, etenkin tuleva runkolinja, menevät hieman kauempaa eivätkä kattavasti palvele tätä aluetta. Yksi haaste on myös maanomistusoloissa; Siilinjärven kunnalla on vain 3 ha omistuksessaan, joten alueiden jatkokehittäminen edellyttäisi maakauppoja. 180 ha:n alueesta 70 ha on rakentamatonta. Toivalan yritysalueiden kehittämisessä voidaan hakea yhteyksiä myös Sorsasalon suuntaan, etenkin mikäli sinne sijoittuu suuria teollisuuslaitoksia.

Pienemmät ja täydentyvät yritysalueet

Siikaniemi tarjoaa kaupallisiin ja toimistomaisiin tarkoituksiin soveltuvia toimitilarakentamisen mahdollisuuksia. Siikaniemessä aikanaan toimineita tehtaita on lopettanut ja tiloihin on muuttanut muita toimijoita. Alue on käytännössä täysin rakennettua, mutta tiloja uusillekin toimijoille on. Siikaniemi sopii myös liikunta- ja matkailupalveluille, joita alueelle onkin jo sijoittunut. Alue sijaitsee lähellä keskustaa ja 1. vaiheen runkolinjojen 5 ja 6 äärellä. Alueelle on vuonna 2020 käynnistynyt asemakaavahanke.

Toimistorakentamisen mahdollisuuksia tarjoaa Inkilänmäen eteläosan noin 9 ha:n laajuinen alue (Puijontieltä Sisustajantielle), joka on tällä hetkellä pääosin rakennettua ja maankäytöltään sekoitettua. Rakennuskanta alueella on kuitenkin matalaa ja se on tunnistettu yhdeksi korkean rakentamisen alueeksi Kuopion korkean rakentamisen selvityksessä vuodelta 2008; tosin korkeassa rakentamisessa tulee huomioida sotilasilmailun tilapäisten lentopaikkojen suojavyöhyke, jonka sisään alue jää. Tämä keskeisellä sijainnilla ja mahdollisen runkolinjan varrella oleva alue on mahdollinen toimistojen ja kaupallisten palveluiden alue etenkin Savilahden valmistuttua.

Matkuksen alueella on noin 30 ha asemakaavoitettua yritysalueita lähinnä moottoritien itäpuolella, josta 22 ha on vielä rakentamatta. Nämä alueet ovat hyvän liikenteellisen sijaintinsa vuoksi otollisia etenkin logistiikalle, kaupalle ja palveluille. Myös alueen joukkoliikenneyhteydet ovat nykyään kelvolliset.

Rasinmäen alue koostuu kolmesta osasta, jotka sijaitsevat Petosen kohdalla Vitostien ja Petosentien risteysalueella. Alueella on jonkin verran olemassa olevaa asutusta. Alueen koko on noin 28 ha, josta 8 ha on rakennettua. Kokonaisuuden eteläisin ja maastoltaan haastavin alue on osoitettu selvitysalueeksi, jota käsitellään seuraavassa osiossa.

Yhteenveto yritysalueista

Alue	Koko ha	josta rakentamaton ha	Mahdollinen käyttötarkoitus	Yleiskaava	Asema-kaava	Kuvaus yritystoiminnan mahdollisesta luonteesta
Savilahti	20	8	TP, PK	on	osittain	Toimisto- ja palvelualue
Kotkankallio	4	0	TP, PK	on	muutos tarvitaan	Toimisto- ja palvelualue
Pieni Neulamäki	160	110	TP	on	osittain	Sekalainen pienteollisuusalue
Riihilampi	45	35	TP, TY, T	on	osittain	Sekalainen pienteollisuusalue, myös kauppaa
Hepomäki	335	15	T	on	ei	Tilaa vievän, ympäristöhäiriöitä mahdollisesti aiheuttavan teollisuuden alue
Heinjoki-Hiltulanlahti	300	297	T	muutos tarvitaan	ei	Tilaa vievän, ympäristöhäiriöitä mahdollisesti aiheuttavan teollisuuden alue, logistiikan alue
Kelloniemi	95	3	TP, TY, T	tekeillä	muutos tarvitaan	Monipuolinen yritysalue: teollisuutta, toimistoja, kauppaa
Tasavallankatu	12	12	TP, TY, PK	on	tekeillä	Monipuolinen yritysalue: teollisuutta, toimistoja, kauppaa
Sorsasalo itäosa	260	165	T, T/kem	on	on	Suurteollisuuden alue, myös pienteollisuutta
Sorsasalo länsiosa	32	9	TP, TY	muutos tarvitaan	muutos tarvitaan	Sekalainen pienteollisuusalue, myös (tukku-)kauppaa
Toivala	180	70	TP, TY, T	on	osittain	Sekalainen pienteollisuusalue, myös kauppaa
Inkilänmäki	9	0	TP, PK	muutos tarvitaan	muutos tarvitaan	Toimisto- palvelu- ja kaupan alue
Matkus	30	22	TP, TY, PK	on	on	Logistiikan, pienteollisuuden, kaupan ja palveluiden alue
Rasinmäki	28	8	TP, TY	muutos tarvitaan	muutos tarvitaan	Sekalainen pienteollisuusalue, myös kauppaa

Taulukko 12 Kaupunkirakennesuunnitelmassa osoitetut merkittävät yritysalueet.

Oheisessa taulukossa mainitut yritysalueet ovat nähtävissä liitekartalla 11.

5.3.2 Selvitysalueet

Kuopion puolella joitakin alueita on osoitettu selvitettäväksi yritysaluekäyttöön. Edellä mainittu "Petosen orsi" voisi olla mahdollinen toimitilojen tai pienteollisuuden alue esimerkiksi Petosen ja Pienen Neulamäen yhdistävien liikennejärjestelyjen rakentamisen yhteydessä.

Etelässä Hepomäen ja Heinjoen välisen alueen käyttöä yritysalueeksi voidaan tutkia siinä vaiheessa, kun em. alueet ovat rakentuneet ja tarve myös ne yhdistävälle lyhyemmälle tieyhteydelle on muodostunut. Lisäksi Heinjoen alueiden lähellä, moottoritien itäpuolella voidaan tutkia alueiden varaamista teollisuusalueiksi, kun muut Heinjoen teollisuustontit alkavat olla rakentuneita. Moottoritien ylitys vaatisi luultavasti uusia liikennejärjestelyjä nykyisen yksityistien sijaan.

Kelloniemen ja Hietalahden edustoilla on matalia vesialueita, joiden osittaista täyttämistä voidaan tarvittaessa tutkia. Kelloniemessä täyttö voisi liittyä esimerkiksi telakka- ja satamatoimintojen järjestämiseen, Hietalahdessa taas toimitilojen ja kaupan tilavaatimukseen, mikäli Päivärannan lähijunaseisakealuetta ryhdytään kehittämään.

Kaikki selvitysalueet ovat nähtävissä kaupunkirakennesuunnitelman yleiskartalla (liite 13).

5.4 Viherverkko

Kuopiossa ja Siilinjärvellä on jo nykyisellään laajasti viher- ja luontoalueita. Selkeästi suurin osa asukkaista asuu alle 300 metrin etäisyydellä laajasta viheralueesta, maa- tai metsätalousalueesta tai viheryhteydestä. Merkittävimmät "katvealueet" ovat Kuopion ydinkeskustassa ja Haapaniemellä, mutta näilläkin alueilla on useita pieniä puistoja ja virkistysalueita täydentämässä viherverkostoa.

Viheryhteyksissä on kuitenkin useita kehittämistä vaativia osuuksia. Koko suunnittelualueella vt5:n moottoritieosuus, Savon rata ja paikoin leveä vanha vt5 muodostavat merkittävän esteen viheryhteyksille. Alikulkuja hyödyntämällä on mahdollista luoda jatkuvia viheryhteyksiä ja ulkoilureittejä näiden ja muiden pienempienkin liikenneväylien poikki.

Viheryhteyksien avulla on tavoitteena yhdistää merkittäviä luontoalueita toisiinsa. Puijon alueelta on tavoitetilassa toteutettu laadukas viheryhteys Neulamäkeen ja Neulaniemen suuntaan. Samoin

tavoitetilassa Ranta-Toivalan ja Rissalan alueiden muodostama niemimaa yhdistyy viheryhteydellä Haapamäen ja Kasurilan metsäalueisiin.

Kuopiossa merkittäviä viheryhteyksien kehittämistarpeita on lisäksi keskustan ja Niiralan alueilla, sillä nämä alueet ovat melko eristyksissä muista laajoista viher- ja luontoalueista. Viheryhteyksien rakentaminen tiiviisti rakennetussa ympäristössä ja useiden liikenneväylien poikki on haastavaa, mutta yhteystarpeet tulisi huomioida tarkemmassa suunnittelussa ja pyrkiä toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan.

Asemakaavoitetuilla alueilla suurin osa rannoista pyritään säilyttämään julkisina virkistysalueina ja samalla kiinnostavia ulkoilureittejä mahdollistavina tiloina.

Osana kaupunkirakennesuunnitelmaa tilattiin konsultilta selvitys kaupunkirakennesuunnitelman alueiden luonnon ekosysteemipalveluista. Tarkastelussa olivat säätely-, ylläpito- ja kulttuuriset ekosysteemipalvelut. Säätelypalvelut perustuvat luonnon toimintaan, joka tuottaa hyötyä ihmisille. Tällaisia säätelypalveluita ovat esimerkiksi puuston kyky sitoa itseensä ilman hiilidioksidia tai maaperän kyky imeä itseensä vettä. Ylläpitopalvelut eroavat hieman muista ekosysteemipalveluista: ne mahdollistavat muita ekosysteemipalveluita, ja niihin kuuluvat esimerkiksi yhteyttäminen ja ravinteiden kierto. Kulttuurisia palveluita puolestaan ovat esimerkiksi luonnon esteettiset arvot, virkistyskäyttö ja luonnon toimiminen oppimisympäristönä (FCG 2024).

Ekosysteemipalvelutarkastelussa korostuivat eritoten laajat metsäiset alueet, joista kulttuurisissa palveluissa erikseen Puijon ja Neulamäen alueet. Ylipäänsä taajamien virkistysalueet, lähimetsät ja viheralueet nähtiin tärkeinä ekosysteemipalveluiden tuottamisen kannalta. Huomionarvoista on se, että ekosysteemipalveluja runsaasti ”tuottavan” alueen ei välttämättä tarvitse olla suojeltu alue tai sisältää erityisiä luontoarvoja. Ekosysteemipalveluita on syytä jatkossa selvittää tarkemmin kaupunkirakennesuunnitelman alueella tarkentuvaa suunnittelua varten.

Viherverkosto on esitetty liitteen 7 kartalla.

5.5 Liikenne ja liikkuminen

5.5.1 Liikenneväylät

Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetään tiettyjä, merkittäviä tieliikenteen yhteystarpeita. Suurin osa näistä yhteystarpeista on alueella voimassa olevissa tai tällä hetkellä valmisteltavissa

osayleiskaavoissa esitettyjä kokoojakatuja. Muita yhteystarpeita on esitetty hyvin maltillisesti; tavoitteena on hyödyntää nykyistä tieverkkoa mahdollisimman paljon.

Merkittäviä uusia liikenneväyliä Kuopiossa on osayleiskaavoissa osoitettu Vanuvuoren, Neulanien ja Pienen Neulamäen alueille. Kaikille näille alueille on merkitty ne halkovia kokoojakatuja, joiden vierellä kulkee myös jalankulun ja pyöräilyn pääreitti. Vanuvuoren alueen tieyhteydet vaativat lisäksi kahden vesistö sillan rakentamista.

Pienen Neulamäen ja Riihilammen alueiden rakentuessa ja yleiskaavan mukaisten tieyhteyksien valmistuttua avautuu uusi yhteys Kolmisopintieltä aina Matkukseen saakka. Tämä yhteys olisi moottoritien länsipuolinen rinnakkaistie ja mahdollistaisi uusien joukkoliikennereittien luomisen työpaikka-alueiden halki.

Siilinjärvellä merkittäviä liikennejärjestelyjä (sisältäen mm. eritasoliittymiä) on osoitettu osayleiskaavassa vt9:n varrelle Toivalasta aina Jännevirrälle saakka. Vt9:n Lotteisen ja Jännevirran välisen osuuden parantaminen ja varalaskupaikan rakentaminen on käynnistymässä vuonna 2024. Mikäli Paasisalon saari otettaisiin asuinaluekäyttöön, vaatisi se uuden sillan rakentamista Paasisalon ja mantereeseen sekä mahdollisesti Paasisalon ja Sorsasalon välille. Nämä yhteystarpeet on myös osoitettu kaavassa.

Kaavoissa osoittamattomia, mahdollisia tieyhteyksiä on kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetty kaksi: ns. Petosen orren silta- ja ramppialue sekä Heinjoen ja Hepomäen alueiden välinen yhdystie. Lisäksi pienempänä kohteena on osoitettu Petosentien ja Vitostien yhdistävä ramppi.

Yhteysramppi Petosentien ja Vitostien (vanha vt5) välillä mahdollistaisi sujuvammat ja turvallisemmat yhteydet koko Saaristokaupungista etelän suuntaan, kun läpiajo Pitkälahdentien tai Hulkon tien kautta voidaan välttää. Samalla nykyinen vastaava yhteys Nurmiraunan kautta voidaan jättää joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn yhteydeksi ja estää muun liikenteen läpiajo.

Pienen Neulamäen kehittyessä voidaan rakentaa uusi tieyhteys Petosen suuntaan jatkamalla Petosentietä moottoritien yli Pieneen Neulamäkeen. Tämä investointi myös toisi selvästi nykyistä lyhyemmän jalankulku- ja pyöräily-yhteyden Petosen suunnalta Pieneen Neulamäkeen. Samalla syntyy yhteys moottoritien, vanhan vt5:n ja Kuvelammen rajaamalle ns. Petosen orren alueelle, johon on mahdollista kaavoittaa yritystontteja.

Hepomäen ja Heinjoen väliselle alueelle on osoitettu selvitysalueita ja niiden kautta kulkeva tieyhteys, joita voidaan tutkia tarkemmin siinä vaiheessa, kun em. alueet alkavat olla rakentuneita. Uuden tieyhteyden etuna olisi myös Hepomäen ja Heinjoen yritysalueiden välisen matkan merkittävä lyheneminen.

Liikenneväylät ja joukkoliikenteen runkolinjat ovat nähtävillä liitekartoilla 6 ja 13.

5.5.2 Joukkoliikenne

Joukkoliikenteessä merkittävin uudistus lähivuosina on runkolinjojen käyttöönotto vuonna 2026. Runkolinjojen etuina pidetään linjaston yksinkertaistamista ja parempaa hahmottamista. Runkolinjoihin siirryttäessä myös palvelutasoa parannetaan, vuorovälejä tihennetään ja liikennöintiäaikoja laajennetaan, mikä lisää joukkoliikenteen houkuttelevuutta (Kuopion kaupunkiseudun runkolinjaselvitys 2023). Huomiota kiinnitetään myös bussien sujuvaan matkantekoon mm. minimoimalla pysähdykset liikennevaloissa.

Ensimmäisessä vaiheessa on suunniteltu perustettavan runkolinjat:

- Kelloniemi-keskusta-Savilahti-Neulamäki
- Puijonlaakso-keskusta-Lehtoniemi-Rautaniemi-Pyörö
- Puijonlaakso-keskusta-Lehtoniemi-Pirtti-Pyörö

Myöhemmin perustettaviksi on suunniteltu runkolinjat:

- Rypysuo-keskusta-Savilahti-Jynkkä-Pyörö,
- Päiväranta-Julkula-keskusta-Savilahti-Rauhalahdi,
- poikittainen yhteys Itkonniemi-keskusta-Savilahti-Neulaniemi sekä
- Siilinjärvi-Toivala-Vuorela-Kuopio.

Runkolinjojen varsilla asuu merkittävä määrä asukkaita ja lisäksi kaavoissa on osoitettu täydennysrakentamista merkittävä määrä runkolinjojen varsille. Laaja väestöpohja tukee runkolinjojen käyttöä ja toisaalta runkolinjojen hyvä palvelutaso mahdollistaa joukkoliikenteen säännöllisen käytön useille asukkaille. Runkolinjojen vaikutusalueet, joiksi tässä työssä on määritelty noin 300–400 m, ovat tärkeitä tulevaisuuden kaupunkikehittämisen vyöhykkeitä. Kuopion ja Siilinjärven oloissa runkolinjasto voidaan nähdä jopa metron tai raitiovaunun kaltaisena, tehokkaana ja pysyvänä

liikennemuotona, jonka varassa maankäyttöä voi kehittää. Tulevaisuudessa runkolinjojen vaikutusalueilla Kuopiossa ja Siilinjärvellä voidaan priorisoida ainakin näitä toimia:

- tehokas täydennysrakentaminen
- maanhankinta
- infran parantaminen
- palveluiden sijoittaminen

Runkolinjojen lisäksi joukkoliikennettä kehitetään muutenkin kaupunkirakennesuunnitelman alueella. Tavoitteena on jatkaa joukkoliikenteen matkustajamäärien suotuisaa kehitystä, joka alkoi 2010-luvun puolivälin paikkeilla ja on koronavuosien ”kuopasta” huolimatta jatkunut hyvänä. Nykyisillä linjoilla on lisätty tarpeen mukaan kapasiteettia kasvaneiden matkustajamäärien mukaan ja tehty muutoksia esim. reitteihin.

5.5.3 Jalankulku ja pyöräily

Yleisenä tavoitteena kaupunkirakennesuunnitelmassa on edistää jalankulun ja pyöräilyn kulkupaosuuden kasvua. Nämä kulkutavat ovat tärkeässä osassa Kuopion ja Siilinjärven ilmastotoimissa sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä. Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetään keskeisimpiä jalankulun ja pyöräilyn väyliä sekä yhteystarpeita, toisin sanoen tavoitetila 2040-luvulla. Jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien tavoitetilan pohjana Kuopion puolella on Kuopion pyöräväylien verkostotarkastelun taustaraportti vuodelta 2019 (Kuopion kaupunki/Ramboll Finland oy) sekä Kuopion ja Siilinjärven alueilla Kuopion seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (Sitowise 2023). Tiivistyvä kaupunkirakenne tukee myös Kuopion sähköavusteisten kaupunkipyörien käyttöä. Pyörät ovat viiden toimintakautensa aikana olleet hyvin suosittuja jopa kansainvälisesti vertaillen ja asemaverkostoa on laajennettu vuosittain.

Useita tärkeitä jalankulun ja pyöräilyn tavoiteyhteyksiä on jo osoitettu alueella voimassa olevissa tai tällä hetkellä valmisteltavissa osayleiskaavoissa. Moni näistä yhteyksistä kulkee kaava-alueen kokoojakadun rinnalla (esimerkiksi Neulaniemi, Pieni Neulamäki, Vanuvuori). Tietyissä paikoissa jalankulku/pyöräväylään investoimalla voidaan lyhentää etäisyyksiä merkittävästi. Näitä kohteita ovat esimerkiksi yhteys Vanuvuoren alueelta Oravivirran yli Pirttiin, Petoselta Petosentien vartta Vitostien ja moottoritien yli Pieneen Neulamäkeen sekä yhteys Tasavallankadulta radan ja moottoritien yli Iloharjuun. Kaupunkirakennesuunnitelmassa esitettyjen tavoiteyhteyksien lisäksi jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita on syytä kehittää muuallakin esimerkiksi liikenneturvallisuuteen ja kunnossapitoon panostamalla. Saneeraussuunnittelun yhteydessä tulee huomioida, että

jalankulku- ja pyöräilyväylien osalta suunnitteluratkaisut ovat laadukkaita tukien kaupungin strategisia tavoitteita. Suunnittelussa huomioidaan myös Kuopion esteettömyyden yleissuunnitelma.

Esimerkkinä jalankulun ja pyöräilyn kehityshankkeesta on matkaketjujen kehittäminen ja vt5:n estevaikutuksien vähentäminen jalankulku- ja pyöräilienteelle, jota Kuopion kaupunki on tutkinut yhteistyössä Pohjois-Savon Ely-keskuksen kanssa Puijonkadun ja Kellolahdentien eritasoliittymien alueella.

5.5.4 Vesi- ja raideliikenne

Kaupunkirakennesuunnitelmassa ei ole tehty suunnitelmia raideliikenteen varaan tai esitetty tavoitetilaa paikalliselle raideliikenteelle. Suunnitelmassa esitetyt ratkaisut eivät kuitenkaan estä aseman- ja seisakkeiden alueiden kehittämistä jatkossa, mikäli rataverkko ja joukkoliikennetarjonta raiteilla kehittyy. Myös Kaupunkiseutusuunnitelmassa (2022:28) todetaan raideliikenteestä, että koska se edellyttää mittavia valtion investointeja, ei sen varaan kannata perustaa maankäytöratkaisuja. Taajamajunaliikenteen sijaan suurimman hyödyn Savon radan kehityksestä nähdään tulevan kauko- ja tavarajunaliikenteeseen.

Liikenneverkkoon kuuluvat myös satamat ja syväväylät, joiden merkitys on säilynyt, vaikka Saimaan kanavan liikenne on nykyään hiljentynyt geopoliittisen tilanteen takia. Kaupunkirakennesuunnitelman alueella on toiminnassa Kumpusaaren satama, joka palvelee tällä hetkellä lähinnä raakapuukuljetuksia. Kumpusaaren satama on tunnistettu ja nostettu Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kehittämistä ja tarkentuvaa suunnittelua vaativaksi tärkeäksi kohteeksi. Kelloniemessä on ollut satama- ja telakkatoimintaa, jotka on huomioitu tekeillä olevassa Kellonien osayleiskaavassa ja toimintojen käynnistäminen uudelleen mahdollistetaan kaavan aluevarauksilla. Sorsasalossa on kartonkitechdasta palveleva satama, jonka ympärille on nykyisen yleiskaavan puitteissa mahdollista rakentaa lisää satama-alueita muitakin toimijoita palvelemaan. Tällä hetkellä meneillään olevassa Logistiikan Vuoksi -hankkeessa Kuopionkin alueen sisävesikuljetuksia arvioidaan vielä tarkemmin. Lisäksi voidaan laatia satama-alueiden kehittämiseksi laatia tarkempia suunnitelmia, joita edistetään mm. MAL-sopimuksessa.

5.6 Palveluverkko

Palveluverkoston tavoitteet

Kuopion kaupunkirakenteeseen liittyviä strategisen tason palveluverkostollisia tavoitteita on

linjattu viimeksi selvityksessä ”Kuopion palveluverkosto vuonna 2013 ja palvelut kaupunkirakenteessa vuoteen 2025”. Selvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.6.2014. Selvityksen pohjalta palveluverkoston tavoitetila esitettiin myös ”Kaupunkirakenne 2030-luvulle”-suunnitelmassa. Nyt käsillä olevan kaupunkirakennesuunnitelman yhteydessä palveluverkoston tavoitteita on päivitetty asuinalueiden tavoitteellisten palvelutasojen osalta. Samoin myös aiemmassa kaupunkirakennesuunnitelmassa esitetyt kaupan keskittymät on päivitetty Kuopion osalta. Etelä-Siilinjärven alue on lisätty uutena alueena mukaan. Palveluverkoston tasot sekä kauppakeskukset ja kaupan keskittymät ovat nähtävissä liitteen 8 kartalla.

Asuntoalueiden palvelutasot			
KESKUSTA	ALUEKESKUS	PALVELUKESKUS	LÄHIPALVELUJA
Erinomainen palvelutarjonta	Erittäin monipuolinen palvelutarjonta	Hyvä palvelutarjonta	Joitakin palveluja
<ul style="list-style-type: none"> - Runsaasti julkisia ja yksityisiä palveluja - Runsaasti keskitettyjä palveluja - Runsaasti seudullisia ja maakunnallisia palveluja 	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelut vastaavat itsenäisen kunnan palveluja - esi- ja alakoulu, yläkoulu - päiväkoteja - mahdollisesti lukio - sos.- ja terveystalot - monipuoliset kaupan palvelut - yksityisiä palveluja - liikuntapalveluja ja -tiloja 	<ul style="list-style-type: none"> - päiväkotit /-ja esi- ja alakoulu - mahdollisesti yläkoulu - kaupan palveluja - yksityisiä palveluja - mahdollisesti sos. ja terveystalot 	<p><u>Seuraavat palvelut mahdollisia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - päiväkotit / päivähoitopalvelut - esi- ja alaluokkien koulu tai alakoulu - pt-kauppa, kyläkauppa tai kioski - yksityisiä palveluja
Kuopion ydinkeskusta	Pyörö, Vuorela	Puijonlaakso, Neulamäki, Männistö-Linnanpelto, Päiväranta, Lehtoniemi	Länsi-Puijo, Kelloniemi, Saarijärvi, Jynkkä, Inkilänmäki, Pihlajalaakso, Särkiniemi, Särkilahti, Toivala, Pirtti, Aurinkorinne, Julkula, Mölymäki

Taulukko 13 Yllä olevassa taulukossa on esitetty asuntoalueiden osin jo olevat ja osin tavoitteelliset palvelutasot. Luokittelussa on käytetty neliportaista hierarkiaa. Keskusta omaa kattavimmat

palvelut, Aluekeskusten palvelutaso on myös erittäin monipuolinen. Palvelukeskuksistakin löytää kattavat palvelut arjen tarpeisiin ja Lähipalveluja-kategoriastakin löytyy joitakin palveluita.

5.6.1 Kuopion keskusta

Kuopion keskusta on vetovoimainen, väestömäärältään kasvava ja monipuolinen asumisen, työpaikkojen ja palveluiden keskus. Keskusta toimii liikenteen solmukohtana tarjoten hyvät liikenneyhteydet kaupungin eri osiin sekä muihin kuntiin. Siellä on paitsi yksityisiä palveluita myös runsaasti julkisia keskitettyjä palveluja, kuten koulutusta, sosiaali- ja terveystalouksia, hyvinvointipalveluita, liikuntaa ja kulttuuria. Keskustan palveluiden vetovoima ulottuu koko kaupungin, seudun ja maakunnan tasolle.

Kuopion keskusta on suunniteltu jalankulkijaystävälliseksi alueeksi, jossa kävelyllä ja pyöräilyllä on keskeinen rooli. Alueella asuu paljon autottomia talouksia. Keskustan ja muiden asuinalueiden välillä on toimiva joukkoliikenne. Alueelle on helppo saapua myös omalla autolla niin etelästä kuin pohjoisestakin.

5.6.2 Aluekeskukset

Petosen Pyörö ja Etelä-Siilinjärven Vuorelan alue ovat monipuolisen palvelutarjonnan omaavia aluekeskuksia. Näiden aluekeskusten palveluvarustus vastaa pienen itsenäisen kunnan palvelutasoa ja molemmilta alueilta löytyvät kaikki asukkaiden peruspalvelut. Sekä Pyörössä että Vuorelassa sijaitsee ala- ja yläkoulut, useita päiväkotia, sosiaali- ja terveystalouksia sekä monipuoliset kaupan ja muut yksityiset palvelut. Sekä Pyöröstä että Vuorelasta löytyvät myös muun muassa kirjasto, uimahalli ja jäähalli. Molemmilta alueilta bussiyhteydet ovat erinomaiset niin keskustaan kuin myös tärkeille työpaikka-alueille Savilahteen.

5.6.3 Palvelukeskukset

Kuopiossa on lisäksi useita pienempiä palvelukeskuksia. Tähän kategoriaan on luettu Puijonlaakson, Männistön, Neulamäen, Päivärannan ja Lehtoniemen alueet. Kaikissa näissä tarjolla on hyvä palvelutaso, ja niiden keskustat on suunniteltu tiiviisti. Päivärannan asuinalueen yksityisiin palveluihin on vaikuttanut Citymarketin sijoittuminen, mutta toisaalta sinne ei useimmilla Päivärannan asukkailla ole pitkä matka ja käytännössä Citymarket on osa alueen palvelutarjontaa.

Männistön palvelukeskuksesta alle kilometrin etäisyydellä asuu tällä hetkellä noin 7600 asukasta, Puijonlaaksossa noin 5900 asukasta, Lehtoniemessä 5600, Neulamäessä noin 3500 asukasta ja Päivärannassa noin 2200. Kaikilla näillä alueilla on vähintään alakoulu, päiväkoteja ja muita julkisia palveluita. Myös bussiliikenneyhteydet keskustaan ovat hyvät. Lehtoniemeen on rakennettu runsaasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Näissä palvelukeskuksissa on tunnistettu mahdollisuuksia myös täydennysrakentamiseen, ja sitä onkin jo toteutunut viimeisen kymmenen vuoden aikana erityisesti Puijonlaaksoon, Männistöön ja Päivärantaan.

5.6.4 Lähipalveluita sisältävät alueet

Kuopiossa on myös pienempiä asuntoalueita, joilla on joitakin lähipalveluja ja melko hyvät bussiyhteydet. Näillä alueilla palvelujen määrä on vähäisempi verrattuna palvelukeskuksiin, keskittyen lähinnä päivähoitoon, lähikauppaan ja mahdollisesti alakouluun. Tällaisia joitain lähipalveluja omaavia alueita ovat Kelloniemi, Saarijärvi, Länsi-Puijo, Jynkkä, Inkilänmäki, Pihlajalaakso, Särkiniemi, Sräkilahti, Aurinkorinne, Julkula, Hiltulanlahti ja Pirtti. Lisäksi vastaavia lähipalveluja tavoitellaan tulevaisuudessa myös Itkonniemelle, Savilahteen, Neulaniemeen, Mölymäelle ja Vanuvuoreen alueiden toteutuessa. Siilinjärvellä Toivalan alueelle tavoitellaan tulevaisuudessa lähipalveluja, etenkin lähikauppaa ja muita yksityisiä palveluja. Muuten alue tukeutuu vahvasti Vuorelan aluekeskukseen.

5.6.5 Kauppakeskukset ja kaupan palveluiden keskittymät

Kuopion keskeisen kaupunkialueen ja Siilinjärven eteläosan kauppakeskukset ja kaupan palvelukeskittymät on osoitettu kaupunkirakennesuunnitelmassa. Kuopion kauppakeskusalueita ovat Päiväranta, Savilahden Prisman alue, Kolmisoppi sekä Matkus. Nämä ovat liikenteen solmukohtaisissa sijaitsevia merkittäviä vähittäiskaupan keskuksia, joista kaikissa on myös päivittäistavara-kauppaa. Matkuksessa päivittäistavara-kaupan rooli on selvästi pienempi kuin muissa edellä mainituissa keskuksissa, mutta muu suoraan kuluttajille suunnattu saman katon alla oleva tarjonta on puolestaan erittäin monipuolista. Myös muista kauppakeskuksista löytyy päivittäistavara-kaupan lisäksi runsaasti muuta tarjontaa, kuten esimerkiksi ravintoloita, kahviloita, apteekkeja ja monen tyyppisiä muita erikoiskauppoja. Kaikki kauppakeskukset sijaitsevat moottoritien liittymän välittömässä läheisyydessä.

Kauppakeskusten lisäksi kaupan palvelukeskittymiä sijaitsee eri puolilla kaupunkirakennesuunnitelman aluetta. Myös kaupan palvelukeskittymät ovat hyvin saavutettavia erityisesti autolla liikuen. Valtaosa näistä keskittymistä sijaitsee lähellä moottoritietä ja loputkin vilkkaasti

liikennöityjen tieyhteyksien varsilla. Uutena kaupan palvelujen keskittymänä on Kuopion puolella osoitettu Hiltulanlahdessa moottoritien liittymän läheinen alue sekä Pyörön pohjoispuolella Peto-sentien ja Lippumäen välinen alue. Siilinjärvellä on vastaavasti osoitettu kaavojen mukaiset Green Valley sekä VT 9:n ja Ranta-Toivalantien risteysalueet.

Kaupan palvelukeskitymissä tyypillistä kuluttajille suunnattua tarjontaa ovat muun muassa auto-kaupat, rautakaupat, kodintekniikan kaupat, maatalouskaupat, puutarhakaupat, huonekalukaupat sekä muut erikoiskaupat. Kauppakeskuksiin nähden erona on se, ettei näissä keskitymissä välttämättä sijaitse päivittäistavarakauppaa tai pieniä ”kivijalkakauppoja”.

6 Vaikutustenarviointi

6.1 Vaikutukset asukkaisiin ja väestörakenteeseen

Kuopion ja Siilinjärven väestö kasvaa tavoitetilassa yhteensä reilun 20 000 asukkaan verran. Kaupunkirakennesuunnitelman alueella asuu monenlaisissa elämäntilanteissa olevia ja kaiken ikäisiä ihmisiä. Täydennysrakentamisen avulla tuetaan asuinalueiden monipuolisuutta, ja tavoitetilassa niissä asuukin mahdollisimman monipuolisesti eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Todennäköistä on, että 2040-luvulla väestö on keskimäärin vanhempaa ja nuorten ikäluokat nykyistä ainakin suhteellisesti pienempiä. Etenkin Kuopiossa asuu nykyistä enemmän maahanmuuttajia. Kuopion ja Siilinjärven monipuolisesta asuntotarjonnasta löytyy kaikkiin elämäntilanteisiin sopivia asuntoja läheltä palveluita sekä joukkoliikenneyhteyksiä. Tämä tukee myös vanhusten asumista pidempään kotonaan ja tutussa yhteisössä.

Täydennysrakentaminen muuttaa lähiympäristöä osalla asukkaista. Tiedyt näköalat ja vihervalueet muuttuvat, mutta uudet asukkaat naapurustossa toisaalta turvaavat palveluiden säilymistä ja voivat luoda uutta yhteisöllisyyttä.

Uudet liikenneväylät ja joukkoliikenteen runkolinjat sujuvoittavat liikkumista ja tarjoavat entistä kilpailukykyisemmän vaihtoehdon yksityisautoilulle ja voivat mahdollistaa autottomuuden tai toisesta autosta luopumisen entistä useammalle kotitaloudelle. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen ja uudet viheryhteydet tuovat myös uusia ulkoilumahdollisuuksia ja lisäävät arkiliikkumista, joka parantaa asukkaiden hyvinvointia.

6.2 Vaikutukset yritysten toimintaan

Yritysten toimintaedellytykset paranevat, sillä uusia yritysalueita osoitetaan laajalti ja erityyppisille yrityksille. Yritysalueista suurin osa tulee sijaitsemaan kaupunkialueen reunamilla, mutta esimerkiksi Savilahteen, Tasavallankadulle ja Kelloniemeen voi sijoittua keskustan lähelle pyrkiviä yrityksiä. Hepomäen alue tarjoaa mahdollisuuden kiertotalouteen, vihreään siirtymään ja uusiin energiamuotoihin liittyvälle yritystoiminnalle ja siten monipuolistaa Kuopion elinkeinoelämää. Logistiikkayrityksille sopivien alueiden osoittaminen ja rautatie- ja satamatoimintojen turvaaminen tulevaisuudessakin tukee logistiikkayritysten toimintaa ja siten muutakin elinkeinoelämää.

Riittäväillä aluevarauksilla ja kaavoituksella tarjotaan vakautta ja varmuutta investointipäätöksiä mieltäville yrityksille. Sekä Kuopiossa että Siilinjärvellä on tarjolla valmiiksi asemakaavoitettuja yritystontteja, joille yritysten on mahdollista sijoittua nopeastikin.

Joukkoliikenteen ja pyöräilyväylien laajeneminen helpottavat työntekijöiden kestävästä liikkumista työpaikoille eri puolilla Kuopiota ja Etelä-Siilinjärveä. Tämä auttaa myös yrityksiä saavuttamaan ilmastotavoitteitaan.

6.3 Vaikutukset ilmastoon ja ympäristöön

Kaupunkirakennesuunnitelmalla on jonkin verran kielteisiä ilmastovaikutuksia, sillä uusia metsäisiä alueita osoitetaan rakennettaviksi ja yksityisautoiluun nojaavat pientaloalueet laajenevat. Myös kerrostalorakentaminen aiheuttaa oman osansa ilmastopäästöistä, vaikkakin tulevat kerrostalot sijaitsevat suurimmaksi osaksi kestävästä liikkumisen mahdollistavilla alueilla. Pientaloalueiden paikalliset hiilidioksidipäästöt vähenevät jatkossa mikäli sähköautot edelleen yleistyvät.

Täydennysrakentaminen ja olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen, jossa vahvistetaan joukkoliikenteen palvelujen saavutettavuutta, mahdollistavat omasta autosta luopumisen, jolla on myönteisiä vaikutuksia tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen ja pienhiukkaspäästöjen pienentämiseksi. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvu ja bussien siirtyminen puhtaampiin käyttövoimiin tuovat osaltaan myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Täydennysrakentaminen viheralueille väistämättä vähentää niitä, mutta tätä kompensoi osaltaan viherkertoimen käyttöönotto (Kuopiossa). Täydennysrakentamista pyritäänkin suuntaamaan jo rakennetuille tai muutoin luonnontilansa menettäneille alueille. Rakentaminen niin uusille kuin täydentyville alueille voi lisätä läheisten viheralueiden käyttöä, mikä altistaa etenkin herkemmat alueet eroosiolle ja kulumiselle.

Kaupunkirakennesuunnitelmassa ehdotettujen viheryhteyksien toteuttaminen edistää luonnon monimuotoisuutta, kun aiempaa useammat eliölajit pääsevät liikkumaan laajojen viher- ja luontoalueiden välillä. Viheryhteydet parantavat samalla asukkaiden ulkoliikuntamahdollisuuksia ja ylipäänsä ihmiselle luonnosta tulevia hyvinvointivaikutuksia.

Uusilla yritysalueilla, jonne sijoittuu teollisuutta, tulee todennäköisesti olemaan joitakin ympäristövaikutuksia, esimerkiksi pölyä, melua ja tärinää. Tällaiset alueet kuitenkin sijaitsevat etäällä asumisesta. Toisaalta yritysalueilla, joita otetaan asuinkäyttöön, ympäristövaikutukset vähenevät.

6.4 Vaikutukset saavutettavuuteen, liikenteeseen ja liikkumiseen

Kaupunkirakennesuunnitelman tavoitetilassa saavutettavuus on yleisesti parantunut. Joukkoliikenteen runkolinjat lisäävät omalla vaikutusalueellaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta. Uudet autotiet sekä kävelyn ja pyöräilyn yhteydet parantavat saavutettavuutta etenkin asuin- ja yritysalueiden välillä. Esimerkiksi Savilahden saavutettavuus Haapaniemen ja Särkiniemen suunnista paranee uusilla väylillä, samoin Petosen ja Saaristokaupungin alueilta matka Pieneen Neulamäkeen lyhenee ja suoristuu selvästi samalla vähentäen Hulkontien ja Pitkälähdentien läpiajoliikennettä.

Uusilla tieyhteyksillä avataan myös joukkoliikenteelle uusia reittivaihtoehtoja, esimerkiksi Kolmisopesta Pienen Neulamäen kautta Matkukseen. Sujuvammat tieyhteydet vähentävät myös yksityisautoilun päästöjä, kun matkat lyhenevät. Ei pidä myöskään unohtaa uusien väylien merkitystä ulkoliikunnan reitteinä yhdessä kehittyvän viherverkoston kanssa.

Liikenneyhteyksien kehittäminen on tärkeää myös elinkeinoelämän kannalta, esimerkiksi turvamalla sujuvat yhteydet moottoritielle. Kaupunkirakennesuunnitelman tavoitetilassa esimerkiksi Hepomäen alueelta on rakennettu nykyistä nopeampi tieyhteys moottoritielle etelän suuntaan, ja uudet liikennejärjestelyt ”Petosen orren” alueella nopeuttavat Pienen Neulamäen alueen liikennöintiä moottorietä pohjoiseen. Siilinjärvellä 9-tien liikennejärjestelyt parantavat liikenteen sujuvuutta.

Rautatieliikenne- ja satama-alueiden käytön turvaaminen mahdollistaa niiden kehittämisen ja näitä kuljetusmuotoja tarvitsevien yritysten sijoittumisen tarkoituksenmukaisesti, kun tämän infrastruktuurin ympärillä on teollisuusalueita.

Kasvava asukasluku ja uudet työpaikat toisaalta kasvattavat liikennemääriä kaupunkirakennesuunnitelman alueella. Liikennemäärien odotetaan kasvavan Savilahden alueella kun alueen työpaikka- ja asukasmäärä kasvaa ja Neulaniemen alue rakentuu. Nämä asiat on huomioitu Savilahden tarkemmissa suunnitelmissa jo aiemmin. Itkonniemen sekä viereisten kaupunginosien liikennemäärä kasvaa Itkonniemen alueen rakentuessa, tosin joukkoliikenne ja kävely/pyöräily ovat hyvin kilpailukykyisiä liikkumismuotoja alueella. Vanuvuoren alueen rakentuminen lisää liikennemääriä Pirtin, Matkuksen ja Hiltulanlahden alueilla. Koiraveden silta parantaa Vanuvuoren saavutettavuutta moottoritieltä ja vanhalta 5-tieltä, ja siten vähentää painetta läpiajoliikenteelle Hiltulanlahden ja Pirtin asuinalueilla.

Uudet teollisuusalueet tuovat todennäköisesti kasvua raskaan liikenteen määrään teillä. Teollisuusalueiden sijaintien takia liikennevirrat kuitenkin ohjautuvat pääosin suurille väylille, kuten moottoritiele ja vanhalle 5-tielle, joten vaikutukset asuinalueisiin jäävät vähäisiksi. Tietyissä kohteissa raskaan liikenteen lisääntyminen voi toisaalta näkyä ja vaatia toimenpiteitä esimerkiksi liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

6.5 Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön

Kuopion ja Siilinjärven talouteen kaupunkirakennesuunnitelman toteutuminen vaikuttaa monin tavoin. Lyhyellä aikavälillä vaikutukset voivat olla kielteisiä, kun kunnat joutuvat investoimaan uusien alueiden käyttöönottoon mm. rakentamalla infrastruktuuria. Pidemmällä tähtäimellä vaikutukset kuitenkin kääntyvät myönteisiksi kasvaneiden verotulojen ja taloudellisen toiminnan lisääntymisen takia. Kaupunkirakennesuunnitelman tavoitetilassa Siilinjärven julkisten palveluiden määrä ei ole juurikaan kasvanut, eikä Kuopiossakaan ole tarvetta mittaville palveluinvestoinneille. Suurimmiksi investoinneiksi Kuopiossa todennäköisesti nousevat uudet koulut, joita mahdollisesti olisi tulossa 3kpl, sekä päiväkodit uusilla asuinalueilla. Laajentuneet infraverkostot kasvattavat ylläpito-kustannuksia etenkin pidemmällä aikavälillä, kun saneerattavaa on kokonaisuudessaan enemmän.

Yritysten toimintaedellytysten parantaminen ja työpaikkamäärien kasvu nimenomaan yksityisellä sektorilla vaikuttaa kuntien talouteen myönteisesti.

Palveluiden ja kuntien kasvaessa tulee tarvetta myös lisähenkilöstön palkkaamiselle julkiselle sektorille, pääpainon ollessa todennäköisesti varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.

6.6 Vaikutukset infrastruktuuriin

Voimakas täydennysrakentaminen vaatii olemassa olevien verkostojen kapasiteetin tarkastelua, ja joissain tilanteissa kapasiteetin nostolle voi olla tarvetta. Kapasiteettia pitää olla myös uusille käyttöönotettaville alueille ja nämä aiheuttavatkin merkittävää investointitarvetta. Toisaalta uusien alueiden käyttöönoton myötä voidaan saada samalla uusia rinnakkaisia verkostoyhteyksiä ja siten parantaa verkostojen häiriönsietoa ja huoltovarmuutta.

Kaupunkirakennesuunnitelman aluevaraukset tarjoavat tilaa myös hajautetulle energiantuotannolle, kuten aurinkovoimalle, vedylle tai pienydinvoimaloille kaupunkirakenteen laitamilta. Etenkin Hepomäen aluetta tutkitaan tarkemmassa suunnittelussa myös energiantuotannon alueeksi.

6.7 Vaikutukset yksityisiin ja kaupan palveluihin

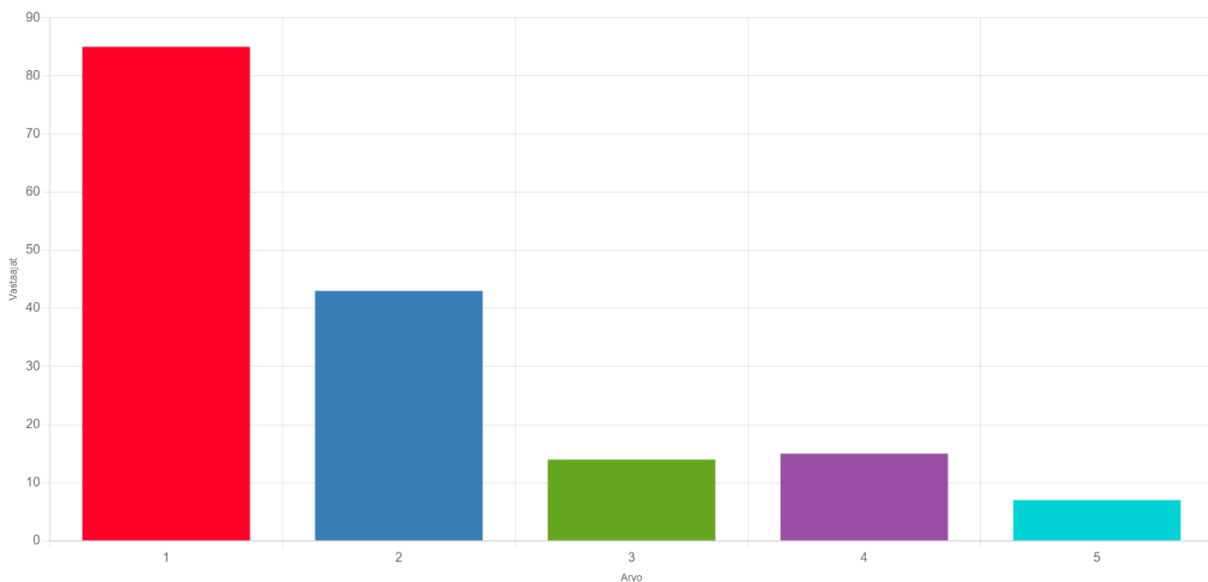
Vaikutukset yksityisiin ja kaupan palveluihin kaupunkirakennesuunnitelman tavoitetilan toteutuessa ovat myönteisiä. Alueen väkiluvun kasvaessa myös palveluiden kysyntä kasvaa. Kaupallisille palveluille on varattu alueita, jonne uusien liikkeiden perustaminen on mahdollista. Runkolinjojen varsilla sijaitsevien palveluiden saavutettavuus paranee myös autottomille asukkaille. Suurille vähittäiskaupan suuryksiköille sopivia rakentamattomia alueita toisaalta ei ole kovin paljoa kaupunkirakennesuunnitelmassa määritelty. Tavoitetilassa Kuopion ydinkeskustan ja alueen muiden palvelukeskittymien kaupalliset palvelut ovat yhä runsaat ja osin parantuneetkin nykytilaan verrattuna. Kauppaa on keskittynyt sijainteihin, joissa ne ovat auton lisäksi hyvin saavutettavissa myös joukkoliikenteellä ja jalan tai pyörällä liikkuville asiakkaille.

7 Osallistaminen ja vuorovaikutus

Kaupunkirakennesuunnitelman työstövaiheessa kuultiin ja osallistettiin kuntalaisia. Selostuksen ja yleiskartan luonnokset tuotiin nähtäville Kuopion kaupungin verkkosivuille 27.3.2024. Suunnitelmaa esiteltiin avoimessa kaupunkisuunnittelun seminaarissa 9.4.2024 Kuopion kaupungintalolla.

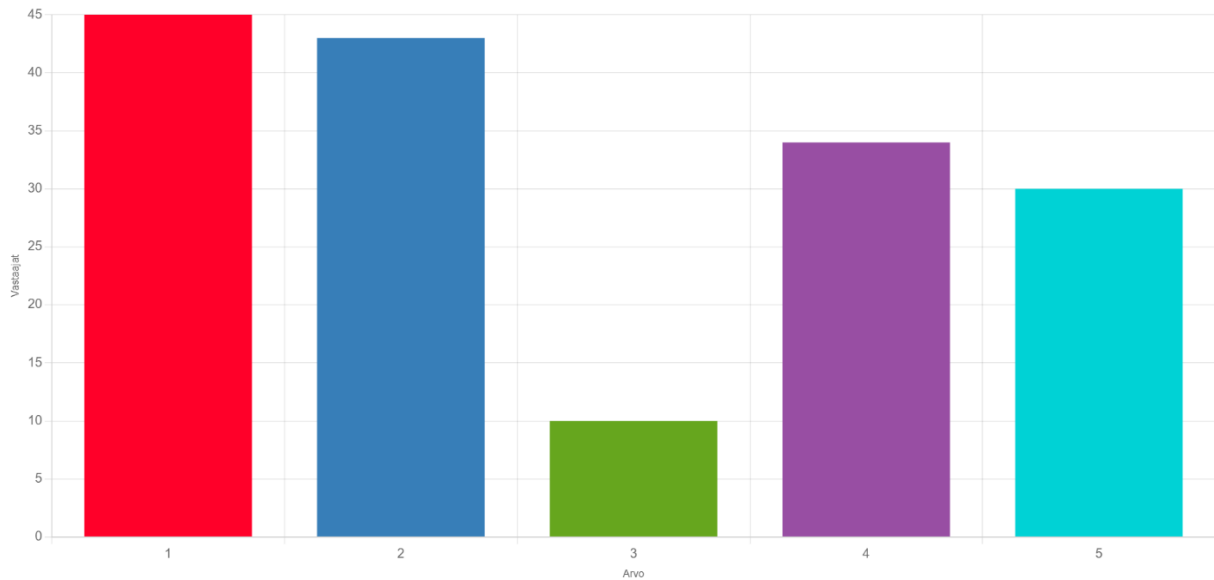
Samalla julkaistiin verkkokysely, jossa kysyttiin näkemyksiä asuntorakentamisesta, saavutettavuudesta ja palveluista. Myös avointa palautetta sai antaa. Kysely oli auki 27.3.–14.4.2024. Kyselyyn vastasi 200 vastaajaa, ja yksittäisten kysymysten vastaajamäärä oli yleensä 160–170. Vastaajat olivat monen ikäisiä, painottuen kuitenkin keski-ikäisiin ja nuoriin aikuisiin. Selkeästi suurin osa asuu Kuopion kaupunkialueella ja heidän taloudessaan on käytössä auto.

Vastaajat olivat sangen yksimielisiä monista kysymyksistä. Esimerkiksi viheralueiden ja lähikaupan sijainti kodin lähellä oli kaikille hyvin tai melko tärkeää, samoin rantojen säilyminen julkisessa virkistyskäytössä. Oman asuinalueen sisäisille viheralueille rakentamiseen selvä enemmistö suhtautui kielteisesti, asuinalueen reunojen viheralueille täydennysrakentamiseen suhtautuminen oli hie- man myönteisempää.

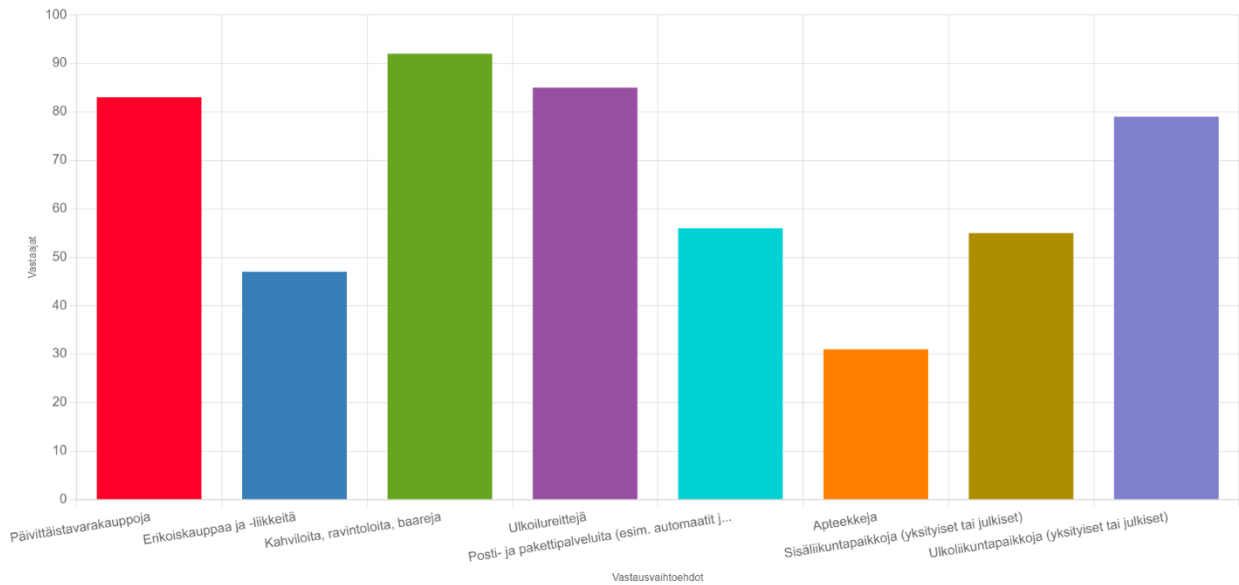
Kuva 21 Kaupunkirakennesuunnitelman verkkokyselyn kysymys ”Asuinalueeni sisällä oleville viheralueille voi rakentaa uusia asuinrakennuksia”. Vaihtoehto 1 = täysin eri mieltä ja vaihtoehto 5 = täysin samaa mieltä.⁷

Vastaajia jakavia aiheita oli etenkin uusien hypermarkettien tarve: väitteeseen ”Kuopioon/Siilinjärvelle tarvitaan lisää hypermarketteja (Prisma, Citymarket jne.)” vastasi lähes yhtä moni olevansa eri mieltä kuin samaa mieltä. Muita jakavia kysymyksiä olivat nykyistä suuremman kerrostalomäärän rakentaminen ja kuntien mahdollisuus tarjota rantatontteja.

Kuva 22 Kaupunkirakennesuunnitelman verkkokyselyn kysymys ” Kuopioon/Siilinjärvelle tarvitaan lisää hypermarketteja (Prisma, Citymarket jne.)”. Vaihtoehto 1 = täysin eri mieltä ja vaihtoehto 5 = täysin samaa mieltä.

Palveluista omalle asuinalueelle toivottiin eniten ulkoilureittejä ja ulkoliikuntapaikkoja, kahviloita/ravintoloita/baareja sekä päivittäistavarakauppaa.

Kuva 22 Kaupunkirakennesuunnitelman verkkokyselyn vastauksia palveluihin, joita vastaaja toivoisi omalle asuinalueelleen. Yksi vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon.

Kyselyn tulokset ovat nähtävissä tarkemmin liitteessä 15.

8 Lähteet

Heinilä, A & Partinen, H (2022). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja niiden kehittäminen VAT-esiselvityshankkeen loppuraportti. Ympäristöministeriö.

HYMY-hanke (<https://mal-verkosto.fi/mal-verkosto-hankkeet/hymy-hyvinvointiympariston-tietopohjan-mallin-taminen-ja-hyvinvointijohtamisen-kehittaminen-verkostohanke/>) Katsottu 21.2.2024.

Kosonen, Leo (2007). Kuopio 2015. Jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupunki. Ympäristöministeriö.

Kuopion kansallinen kaupunkipuisto hoito- ja käyttösuunnitelma (2022). Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun runkolinjaselvitys (2023). Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseutusunnitelma 2030+ (<https://new.maptionnaire.com/g/3d233e0a3174>). Katsottu 22.4.2024.

Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelman ekosysteemipalvelutarkastelu (2024). Finnish Consulting Group.

Kuopion väestösuunnite vuoteen 2040. (<https://publish.kuopio.fi/cgi/DRE-QUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022819197-10>) Katsottu 28.8.2023.

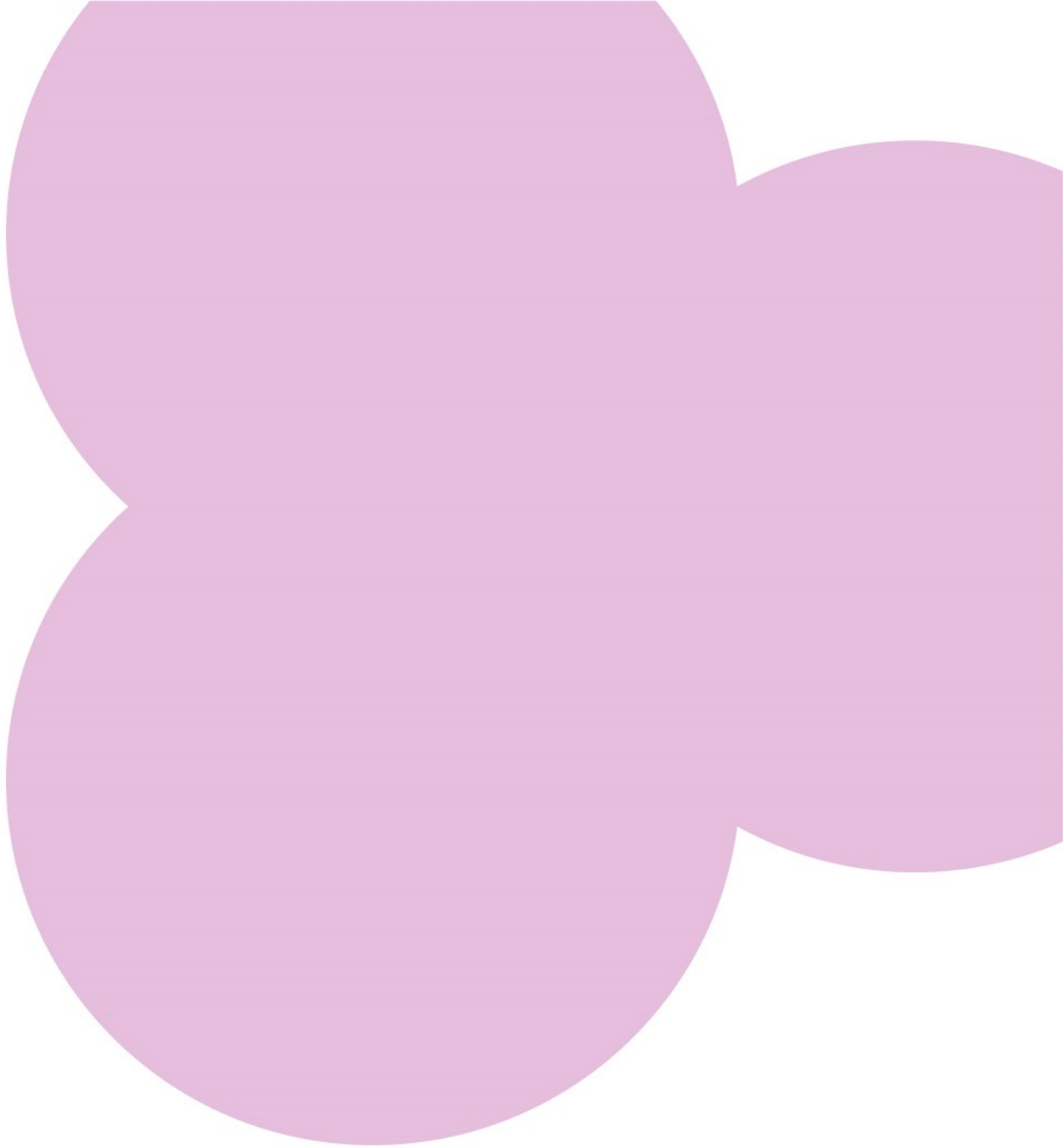
Pohjois-Savon ilmastotiekartta. (<https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotyö/ilmastotiekartta/>) Katsottu 18.4.2024.

Strandell, Anna (2021). Nuorten asumispreferenssit nyt ja tulevaisuudessa. Suomen ympäristökeskus.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Syntyneet [verkkajulkaisu]. ISSN=1798–2391. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 24.8.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/synt>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkajulkaisu]. ISSN=1798–5137. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 17.11.2023]. Saantitapa: <https://stat.fi/tilasto/vaenn>

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VATp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s14.12.2017_FI.pdf) Katsottu 28.8.2023.

KUOPIO

SIILINJÄRVI